

IN IUSTITIA

Zpráva

o předsudečném násilí
v České republice
v roce 2017

IN IUSTITIA

Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2017

IN IUSTITIA

Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2017

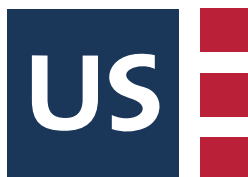
Vydala: In IUSTITIA, o.p.s. v Praze 2019, vydání první
www.in-ius.cz

Grafické zpracování: Marek Tarnovský

Revize textu: Václav Walach

Jazyková korektura: Gabriela Tarnovská

Všechna práva vyhrazena © 2019

embassy

Vznik této publikace byl podpořen z Programu malých grantů Velvyslanectví USA v České republice v rámci projektu **Making Hate Crime Visible 2018**, který In IUSTITIA realizovala v letech 2018 až 2019.

ISBN (e-kniha): 978-80-88172-37-6

Seznam grafů	3
Seznam tabulek	4
Seznam zkratek	4
Úvod	5
In IUSTITIA o.p.s.	7
Poděkování	8
Struktura zprávy a hlavní zjištění	9
1. Předsudečné násilí – vymezení pojmů	13
2. Předsudečné násilí a právo	21
2.1 Legislativní vývoj v roce 2017	23
2.1.1 Vývoj hmotněprávní úpravy	23
2.1.2 Vývoj procesní úpravy	24
2.1.3 Zákon o obětech trestných činů	25
2.1.4 Vývoj další související právní úpravy	25
2.2 Aplikační praxe	26
2.2.1 Veřejný zájem versus práva poškozených a případ R. B.	26
2.2.2 Nepředvídatelnost rozhodovací praxe	27
2.2.3 Verbální trestná činnost a sociální sítě	28
2.2.4 Reciproční efekt předsudečných trestných činů	29
2.3 Významné případy	29
2.3.1 Vražda v Chomutově	29
2.3.2 Přiznání náhrady nemajetkové újmy pozůstalým	30
2.3.3 Napadení In IUSTITIA	31
2.3.4 Napadení akademika	32
2.3.5 Případ R. B.	33

2.4	Judikatura	33
2.4.1	Nález Ústavního soudu ČR ze dne 11. 4. 2017, sp. zn. IV.ÚS 2609/16	33
2.4.2	Király a Dömötör proti Maďarsku	34
2.4.3	Škorjanec proti Chorvatsku	34
2.4.4	Alković proti Černé Hoře	34
3.	Společenské ovzduší	35
3.1	Politická reprezentace	37
3.2	Místní samospráva	40
3.3	Krajní pravice	43
3.4	Bezpečnostní složky	45
3.5	Média a sociální sítě	46
3.6	Veřejnost	49
4.	Metodika monitoringu předsudečného násilí	53
4.1	Zdroje předsudečných incidentů	55
4.2	Zaznamenávání předsudečných incidentů	59
4.3	Ověřování incidentů	61
5.	Předsudečné incidenty	63
5.1	Kvantitativní vyhodnocení incidentů	65
5.1.1	Zdroje informací o incidentech	65
5.1.2	Ověření incidentů	67
5.1.3	Pokles počtu incidentů?	67
5.1.4	Předsudečná pohnutka	68
5.1.5	Incidenty související s uprchlickou krizí	71
5.1.6	Formy útoku a způsobená újma	72
5.1.7	Pohnutky a formy útoku	73
5.1.8	Místo a čas	76
5.1.9	Oběti a útočníci	79
5.1.10	Trestní řízení	80
5.2	Charakteristika jednotlivých incidentů	81
	Seznam použité a doporučené literatury	123

Seznam tabulek

Tabulka č. 1:	Formy předsudečných incidentů	15
Tabulka č. 2:	Pohnutka ke spáchání předsudečného násilí	15
Tabulka č. 3:	Typy trestné činnosti s extremistickým podtextem	18
Tabulka č. 4:	Limity zdrojů dat o předsudečném násilí	57
Tabulka č. 5:	Časová osa vytváření zprávy o předsudečném násilí v ČR za určitý rok	59
Tabulka č. 6:	Proces zpracování předsudečných incidentů	61
Tabulka č. 7:	Počet incidentů zařazených do Zprávy za rok 2017 z policejních statistik podle kategorií incidentů	66
Tabulka č. 8:	Důvody nezařazení incidentů do Zprávy za rok 2017 z policejních statistik podle kategorií incidentů	66
Tabulka č. 9:	Počet případů vybraných podkategorií pohnutky	69
Tabulka č. 10:	Struktura forem útoku v rámci jednotlivých kategorií pohnutky	74
Tabulka č. 11:	Struktura forem útoku v rámci vybraných podkategorií pohnutky	75
Tabulka č. 12:	Vybrané případy pohnutky z hlediska krajů	77
Tabulka č. 13:	Počty incidentů na internetu zaznamenané v letech 2014–2017	78
Tabulka č. 14:	Charakteristiky obětí	79
Tabulka č. 15:	Charakteristiky útočníků	80

Seznam grafů

Graf č. 1:	Vztah mezi extremistickým a předsudečným násilím	17
Graf č. 2:	Zdroje informací o incidentech	65
Graf č. 3:	Vývoj počtu incidentů v letech 2014–2017	67
Graf č. 4:	Zdroje incidentů v letech 2014–2017	67

Graf č. 5: Případy předsudečných pohnutek	68
Graf č. 6: Případy pohnutek v meziročním srovnání (v %)	69
Graf č. 7: Vývoj počtu incidentů motivovaných národností v letech 2014–2017	70
Graf č. 8: Nejčastější pohnutky k PN (v %)	70
Graf č. 9: Nejčastější pohnutky k PN v meziročním srovnání (v %)	71
Graf č. 10: Případy pohnutky incidentů souvisejících s uprchlickou krizí	71
Graf č. 11: Počet incidentů souvisejících s uprchlickou krizí v letech 2014–2017	72
Graf č. 12: Formy útoků	72
Graf č. 13: Typy škody	73
Graf č. 14: Počty incidentů v jednotlivých krajích a v jednotlivých obcích	76
Graf č. 15: Počty incidentů dle lokalit	78
Graf č. 16: Vývoj PN v průběhu roku (měsíce)	78
Graf č. 17: Počet incidentů na internetu z hlediska pohnutky	79
Graf č. 18: Incidentsy z hlediska postavení v trestním řízení	80

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

ESSK – Evidenčně statistický systém kriminality

EU – Evropská unie

FB – Facebook

IU – In IUSTITIA

OČTŘ – Orgány činné v trestním řízení

PN – Předsudečné násilí

Zpráva o předsudečném násilí v České republice v roce 2017, kterou právě čtete, je od roku 2014 již čtvrtou svého druhu. Stejně jako v předchozích letech také tato Zpráva představuje výsledek rozsáhlé a dlouhodobé monitorovací práce organizace In IUSTITIA (IU), jejímž cílem je zmapovat stav předsudečného násilí v České republice (ČR). Činí tak na základě práce s různými zdroji, včetně policejních statistik, díky čemuž má výsledný soubor incidentů charakter **nejucelenějšího přehledu informací o předsudečném násilí**, jaký je dostupný nejen v tuzemském kontextu, ale i v tom zahraničním.

V jednom bodě se však Zpráva od těch předchozích liší. **Místo o násilí z nenávisti jsme se rozhodli mluvit o „předsudečném násilí“ (PN), protože tento pojem považujeme za mnohem vhodnější**, pokud jde o porozumění povaze útoků zacílených na různé osoby z důvodu jejich jinakosti. Je to právě specifická pohnutka útočníka, kterou se PN odlišuje od jiných typů násilí. Jak podrobněji vysvětlujeme v kapitole 1 Předsudečné násilí – vymezení pojmů, tato pohnutka se týká předsudků a stereotypů namířených proti napadené osobě, respektive její příslušnosti k některé ze společenských skupin. Není to tedy nenávist ve smyslu dlouhodobé, nepřátelsky orientované emoce, jsou to předsudky a stereotypy, jež určují oblast zájmu organizace In IUSTITIA (IU) a také této Zprávy.

Přestože naše organizace významně přispěla k etablování pojmů „násilí z nenávisti“, respektive „trestné činy z nenávisti“ ve

veřejné rozpravě, jejich opuštění považujeme za další krok na cestě ke zvyšování povědomí veřejnosti o charakteru tohoto násilí a jeho dopadech na jednotlivé oběti, společenské skupiny, k nimž se řadí, ale také na společnost jako celek. Při pomáhání obětem PN, ale i ve výzkumných rozhovorech s představiteli orgánů činných v trestním řízení (OČŘ)^{1/} se totiž **stále setkáváme s neporozuměním, které plyne z používání termínu „nenávist“ při charakterizování tohoto násilí**. Ačkoli se tedy jedná o změnu pouze terminologickou, věříme, že to je změna podstatná. Snížení podílu zavádějících výkladů *nenávistného*, respektive *předsudečného* násilí nepochybně může přispět k většímu počtu zaznamenaných předsudečných incidentů a jejich objasnění policií.

Jinak se Zpráva co do obsahu příliš neměnila. Stejně jako v předchozích ročnících se také v ní nacházejí nejen **informace o zjištěném počtu a charakteru předsudečných incidentů, které se staly v daném roce** (viz kapitolu 5 Předsudečné incidenty), ale také **informace k vývoji právní úpravy v oblasti předsudečné kriminality a postavení obětí** (viz kapitolu 2 Předsudečné násilí a právo) a **událostem posilujícím či naopak oslabujícím předsudečné nálady ve společnosti** (viz kapitolu 3 Společenské ovzduší).

Všechny podstatné informace jsou uvedeny v příslušných kapitolách. Na tomto místě považujeme za důležité upozornit na dva trendy, které jsme rozeznali v průběhu práce na této Zprávě. Zpráve, v roce 2017 opět **poklesl vliv tzv. uprchlické krize^{2/} na**

1/ V letech 2016 až 2017 realizovala IU v rámci mezinárodního výzkumného projektu Životní cyklus trestného činu z nenávisti (*Lifecycle of a Hate Crime*), podpořeného Evropskou komisí, rozhovory se soudci, státními zástupci, advokáty, pachateli i oběťmi, jejichž cílem bylo zjistit, jak je postihováno PN v České republice. Závěry z tohoto výzkumu jsou dostupné v následujících publikacích: Kalibová, Klára, Walach, Václav, Divišová, Vendula a Kupka, Petr. 2017. *Životní cyklus trestného činu z nenávisti: Národní zpráva – Česká republika*. Praha: In IUSTITIA a Kalibová, Klára, Houžvová, Martina a Kaňovská, Ester. 2017. *Předsudečné trestné činy. Příručka pro soudce a státní zástupce*. Praha: In IUSTITIA. Obě publikace jsou dostupné ke stažení zde: <https://www.in-ius.cz/ke-stazeni/publikace/> (bit.ly/zpn17-01).

2/ Srov. Tkaczyk, Michal, Pospěch, Pavel, Macek, Jakub. 2015. *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize (výzkumná zpráva)*. Brno: Masarykova univerzita; Lokšová, Terezie. 2016. *(Ne)přítomní uprchlíci: mediální obraz dění v Králikách a na Moldavě*. Praha: Multikulturální centrum.

veřejné dění, a to především v oblasti předsudečných útoků, kdy těch souvisejících s uprchlickou krizí bylo zaznamenáno méně než v roce předchozím. To však neznamená, že by se situace vrátila před uprchlickou krizí. Útoků na muslimy či migranty je stále více, než kolik jsme jich registrovali v roce 2014. Předsudky a stereotypy týkající se migrantů z převážně muslimských, respektive arabských zemí tudíž stále představují vážný společenský problém, jenž vyžaduje adekvátní reakci ze strany zainteresovaných aktérů včetně širší veřejnosti.

Zadruhé, **v posledních dvou letech byl zaznamenán zjevný nárůst počtu předsudečných útoků spáchaných přes internet.** Spíše než s vlastním výskytem internetových incidentů však tato skutečnost souvisí s vyšším zájmem OČŤŘ o tuto kriminalitu. V tomto ohledu je třeba vyzdvihnout úsilí Radka Bangy, zpěváka, který se stal terčem předsudečných útoků poté, co kritizoval úspěch Tomáše Ortela na soutěži Český slavík v roce 2015. Zdá se, že především díky jeho odhodlání postavit se předsudečným útokům se začaly OČŤŘ těmito projevy na internetu více zabývat. Předsudečné internetové útoky nicméně stále nejsou postihovány v takové míře, v jaké by si zasloužily. To vzbuzuje dojem, že nejen část veřejnosti, ale také část těchto orgánů má za to, že internet či sociální sítě jsou prostorem svého druhu, kde právo neplatí a kde oběti musejí vše strpět. Takový výklad ovšem neobstojí. Útoky spáchané přes internet jsou stejně závažné jako ty spáchané mimo něj.

Věříme, že vyšší počet stíhaných útoků, jak to ukazuje naše analýza PN prezentovaná níže, je signálem, že výše uvedený výklad slábně a že konáním OČŤŘ v této oblasti dojde také ke snížení

předsudečných útoků jako takových, tedy nejen těch spáchaných na internetu.

Jak totiž ukazuje mimo jiné případ zastřelení romského muže v Chomutově, relativní nárůst internetových incidentů neznamená, že by z nevirtuálního veřejného prostoru PN zcela zmizelo. Některé útoky, které se dějí tváří v tvář, mohou mít velmi závažné následky, v některých případech i smrt oběti. Chomutovský případ je rovněž mementem všech hlasů, podle nichž předsudečné útoky na lidi romské národnosti vzaly za své. Nestalo se tak. **Statistiky IU ukazují, že Romové dlouhodobě představují skupinu nejohroženější PN v české společnosti.** Postihování PN a jeho prevalence musí na tuto skutečnost pamatovat. Tam, kde předsudečné útoky vyvěrají ze společenského napětí a nedůvěry mezi romskými a českými obyvateli, je nezbytné investovat zdroje do jejich snižování. Jinak se dostáváme do začarovaného kruhu, kde po jednom útoku následuje druhý, jak tomu ostatně bylo také v Chomutově (viz kapitoly 2.3.1 Vražda v Chomutově a 5.1.8 Místo a čas), což zase jen přispívá k dalšímu růstu meziskupinového napětí.

Jak je vidět, **PN je velmi komplexním společenským problémem,** jehož řešení vyžaduje nejen dostatečnou znalost jeho specifik, ale také orientaci v ohrožených skupinách a jejich životních podmínkách. Řešení PN se nadto neobejde bez zapojení širší společnosti, byť OČŤŘ zůstávají klíčovou silou v postihování tohoto násilí. Všem, kteří se na řešení problému PN podílejí, děkujeme. Doufáme, že tato Zpráva pomůže nejen jim, ale všem, jimž tato problematika není lhostejná.

In IUSTITIA (IU) se od roku 2009 věnuje prevenci PN a pomoci jeho obětem. Je jedinou organizací, která se tomuto tématu v ČR specificky věnuje. Cílem organizace je přispět k řešení PN prostřednictvím pomoci obětem, vzdělávání a monitoringu a analýz. Od roku 2017 je IU členem Evropské sítě proti rasismu a xenofobii (ENAR).

IU je registrovaným poskytovatelem sociálních služeb a akreditovaným poskytovatelem právních informací. Organizace měla v roce 2017 pobočky v Praze, Brně a Kladně, kromě toho realizuje také terénní programy, v daném roce především v Olomouci a Ústí nad Labem. Dle požadavků klientů jsou však služby poskytovány také v místě jejich bydliště. V roce 2017 získala vedoucí sociální práce IU Kateřina Baňacká výroční cenu ČASovaná bota České asociace streetwork a tým Poradny Justýna, který od roku 2015 poskytoval právní a sociální poradenství v první mobilní automobilové poradně ženám bez přístřeší, byl oceněn čestným uznáním.

Služby obětem jsou poskytovány zdarma na celém území ČR a zahrnují osobní, on-line a telefonické sociální a právní poradenství a zastupování před soudem. V roce 2017 se na poradnu IU obrátilo 466 osob, z toho přibližně třetina ve věci PN. IU se podílela na tvorbě zákona o obětech trestných činů a v současné době se dále zaměřuje na optimalizaci této normy. V roce 2015 jsme vydali Průvodce pro cizince a cizinky, kteří se v ČR setkali s trestným činem.

Od roku 2010 se IU důsledně věnuje též monitoringu PN. Informování veřejnosti o jeho podobách, příčinách a důsledcích považujeme za jednu ze svých klíčových rolí jako nevládní organizace. Ke stavu PN přistupujeme kriticky a konstruktivně. To mimo jiné znamená, že také realizujeme další empirické výzkumy. V roce 2017 to byl především mezinárodní projekt Lifecycle of a Hate Crime, kterého se IU účastnila společně s Univerzitou v Limericku (IE), Univerzitou v Sussexu (UK), Univerzitou v Umeã (SE) a Lotyšským centrem pro lidská práva (LV). Na základě monitorování a výzkumu navrhujeme legislativní a praktická doporučení.

Na jaře 2017 se IU zapojila také do druhého kola testování účinnosti boje sociálních sítí a orgánů činných v trestním řízení pro-

ti nenávisným projevům v kyberprostoru. Spolu se zástupci dalších 24 zemí Evropské unie (EU) jsme nahlašovali nenávisný obsah v prostředí sociálních sítí Facebook, Microsoft, Twitter a YouTube. Všechny zmiňované IT společnosti se totiž přihlásily ke „Code of Conduct on countering illegal hate speech online“, v rámci kterého se zavázaly k účinnému postupu proti nenávisným projevům v prostředí jejich platform. Organizace zapojené do monitoringu byly také motivovány k tomu, aby využily lokálních možností oznamování trestných činů na sociálních sítích. V ČR byl k tomuto účelu rovněž spuštěn on-line oznamovací formulář Policie České republiky (zpráva z jeho testování je dostupná zde: <https://www.in-ius.cz/dwn/konias/zaver-zprava-final-verze-.pdf> (bit.ly/zpn17-00)).

IU realizuje několik vzdělávacích programů. Soustředíme se především na prohlubování znalostí a dovedností profesionálů a profesionálek, kteří přicházejí do kontaktu s oběťmi PN a se zvláště zranitelnými oběťmi. Naše školení jsou určena policii, sociálním pracovníkům a pracovnícům a vyučujícím. V roce 2017 jsme školili sociální pracovníky a pracovníce na téma PN, základů trestního řízení a bezpečnostního a mediálního plánování pro oběti trestných činů. Pro pedagogické pracovníky byl realizován kurz o předsudečných projevech na sociálních sítích a kurz o PN pro zaměstnance Agentury pro sociální začleňování. Kromě toho v akademickém roce 2016/2017 připravily a vedly pracovníce IU kurz Novinář a menšinová témata – Média a trestní řízení pro studenty Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy.

Program pro oběti, vzdělávací program a monitoring mohou zájemci a zájemkyně podpořit jednorázovým nebo dlouhodobým darem na sbírkový účet

440 660 440/2010

či poskytnutím služeb zdarma. Pro bližší informace prosím navštivte

www.darujipomoc.cz

nebo nás kontaktujte na

dary@in-ius.cz

Poděkování

Rádi bychom touto cestou poděkovali všem, bez kterých by tato Zpráva nevznikla.

Předně děkujeme všem lidem, kteří byli dotčeni PN a rozhodli se nám tyto incidenty oznámit. Víme, že to pro vás nemuselo být lehké. Věříme, že se nám společně podaří upozornit na stav PN v ČR.

Děkujeme Policejnímu prezidiu ČR za poskytnutí nezbytných statistických dat o předsudečných trestných činech. Nezastupitelnou pomoc nám poskytli ochotní tiskoví mluvčí a další představitelé policie a zaměstnanci státních zastupitelství a soudů. Jsme si vědomi, že investovali nemalou energii do zodpovězení našich dotazů a především díky jejich ochotě a nasazení jsme mohli většinu incidentů dohledat a ověřit.

Poděkování patří kolegům a kolegyním z nevládního sektoru a komunitních organizací, kteří nám pomáhají vyhledávat předsu-

dečné incidenty a kteří posilují vědomí svých klientů a klientek, že se mohou proti PN bránit. Nezastupitelnou roli v monitoringu PN v rámci romské komunity hraje již delší dobu organizace ROMEA, která se kromě individuálních incidentů věnuje též ozřejmování mylných či lživých informací o romské komunitě a monitoringu předsudečných demonstrací. Další organizací, se kterou jsme v roce 2017 spolupracovali intenzivněji, je Trans*parent, jenž se angažuje ve prospěch prosazování práv a pozitivních společenských změn transgender a genderqueer osob.

Děkujeme ostatním kolegům a kolegyním, kteří v rámci svých pravidelných povinností věnovali svůj čas doplnění databáze a připomínkování Zprávy.

V neposlední řadě děkujeme Velvyslanectví USA v Praze, které podpořilo monitoring a tvorbu této Zprávy.

Struktura zprávy a hlavní zjištění

Zpráva sestává z pěti kapitol. V první je definováno PN a přiblížena jeho podoba. Protože tento pojem není součástí běžné slovní zásoby, jeho význam ilustrují konkrétní situace, které oběti PN prožívají. Současně je za tímto účelem PN vztáhnuto k souvisejícím termínům, jako je rasismus, xenofobie, anticiganismus, antisemitismus, islamofobie, homofobie či transfobie, jakož i politický extremismus.

Druhá kapitola diskutuje PN v kontextu českého práva. Kapitola shrnuje legislativní vývoj v roce 2017 s ohledem na téma PN. Dále jsou uvedeny vybrané významné případy, které byly zaznamenány IU a které jsou zajímavé z právního hlediska. V neposlední řadě se tato kapitola zaměřuje na důležitou judikaturu, a to nejen na úrovni Ústavního soudu, ale také Evropského soudu pro lidská práva.

Třetí kapitola dokumentuje předsudečné nálady v české společnosti. Převážně je zde kladen důraz na ty události, které nespádají pod kategorii PN, ale svým charakterem a intenzitou s ní úzce souvisejí. Staví se zde na předpokladu, že meziskupinové napětí a stigmatizace vybraných společenských skupin podmiňují výskyt PN. Tyto události jsou popsány v pěti podkapitolách, kdy každá z nich koresponduje s typem aktéra relevantního v této problematice. Těmito aktéry jsou: politická reprezentace, místní samospráva, krajní pravice, bezpečnostní složky, média a sociální sítě a veřejnost.

Čtvrtá kapitola popisuje zevrubně metodiku monitorování PN, které IU provádí. Konkrétně jsou popsány zdroje, z nichž jsou čerpány informace o předsudečných incidentech. Následně je přiblížen proces zaznamenávání incidentů a nakonec způsob, jímž dochází k jejich ověřování. Cílem monitoringu IU je vytvoření co nejkvalitnějšího datového souboru o PN v ČR.

Poslední kapitola prezentuje závěry z analýzy kvantitativních dat a dále poskytuje narativní popis incidentů, které byly spáchány

v roce 2017. Nejprve jsou analyzovány incidenty z hlediska zdrojů informací a ověření jejich statusu. Poté se krátce vyjádříme k meziročnímu poklesu incidentů, jenž byl mezi lety 2016 a 2017 zaznamenán. Následují podkapitoly věnované kategoriím pohnutky, forem útoků a škod, které způsobily. Dále je specifikováno, kde a kdy se předsudečné incidenty staly a jakými charakteristikami se vyznačovali jejich oběti i útočníci. V neposlední řadě je analyzováno postavení incidentů z hlediska trestního řízení.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ:

Hlavní zjištění v oblasti stavu PN:

- Celkem bylo v roce 2017 zaregistrováno **142 předsudečných incidentů**.
- **V roce 2017 bylo zaregistrováno o 33 incidentů méně než v roce 2016, avšak o jeden více než v roce 2015.**
- **V letech 2016–2017 došlo k zřetelnému nárůstu incidentů zaznamenaných na internetu.** Útoky na internetu jsou nejvíce motivovány národností či etnicitou a politickým přesvědčením, přičemž mezi národnostmi či etnicitami je nejvíce zastoupena romská a arabská.
- **Nejvíce předsudečných útoků bylo motivováno národností či etnicitou (71 incidentů), barvou pleti (37 incidentů), náboženstvím (35 incidentů) a politickým přesvědčením (22 incidentů).**
- Se strukturou předsudečných pohnutek koresponduje stanovení **skupin nejvíce ohrožených PN**. Stejně jako v předchozích letech mezi ně patřili **lidé romské národnosti** (38 incidentů), **lidé definovaní barvou pleti** (37 incidentů), **muslimové** (21 incidentů) a **lidé vyjadřující určité politické názory** (22 incidentů).

- **Uprchlická krize stejně jako v minulých letech významně ovlivnila strukturu PN, avšak její význam v roce 2017 nadále klesal.** Incidentů souvisejících s uprchlickou krizí bylo v roce 2014 12, v roce 2015 61, v roce 2016 65 a v roce 2017 44.
- **Většina předsudečných incidentů byla zaregistrována v Hlavním městě Praze (57 incidentů), Ústeckém (16 incidentů) a Jihomoravském kraji (15 incidentů).** Mezi města s nejvyšším výskytem zaznamenaného PN se vedle Prahy zařadilo Brno a Chomutov.
- **Většina útoků se uskutečnila buď na veřejně přístupných místech, anebo na internetu.**
- V roce 2017 jsme zaznamenali celkem **190 konkrétních obětí**. Více napadání jsou **muži (58 %), občané ČR (54 % napadených) a lidé ve věku 26–35 let (32 %)**. Nutno dodat, že jsme zaznamenali **30 obětí do 15 let**, na které tyto útoky mohou dopadat s obzvláště vysokou intenzitou.
- **Totožnost útočníka se podařilo zjistit v 69 % incidentů.** Útočil spíše jednotlivec než skupina. **Pouze ve 20 % všech incidentů patřil na základě dostupných informací pachatel mezi příznivce krajní pravice.**
- Ze statistiky IU vyplývá, že se policie o incidentech dozvěděla nejméně v 108 případech, což je 76 % všech incidentů.
- **Před soud se dostalo celkem 56 incidentů**, přičemž v 16 případech (11 % všech incidentů) soudní řízení nadále trvalo. **Soudní rozhodnutí bylo vydáno u celkem 40 ze 108 incidentů, tedy v 37 % incidentů, se kterými policie přišla do kontaktu.**
- Naše analýza statistik Policejního prezidia, které odpovídají údajům ze statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem, odhalila, že část **trestných činů kvalifikovaných podle §§ 403–405 může být ve skutečnosti kvalifikována jako předsudečné trestné činy**. V roce 2017 bylo v rámci vytváření naší databáze **reklasifikováno 13 (19 %) z 69 trestných činů dle §§ 403–405 trestního zákoníku.**

Hlavní zjištění v oblasti práva:

- V roce 2017 byla významně změněna úprava přestupků. Součástí úpravy je **vymezení předsudečného přestupku, které je stále co do svých chráněných charakteristik extenzivnější než vymezení předsudečného trestného činu v trestním zákoníku.**
- Z hlediska novelizace procesní úpravy je podstatné, že nově platí, že **zvláště zranitelné oběti náleží podle zákona o obětech trestných činů právo na bezplatného zmocněnce bez ohledu na její majetkové poměry.**
- V roce 2017 byla **schválena novela zákona o advokacii rozšiřující možnosti poskytnutí bezplatné právní pomoci ze strany advokátů.**
- Zákon o obětech trestných činů dále stanoví, že **existují-li pochybnosti o tom, zda je oběť zvláště zranitelnou, je třeba ji za zvláště zranitelnou považovat.**
- Aplikační praxe byla v roce 2017 poznamenána problémy. Především se to týká stíhání předsudečných trestných činů spáchaných na internetu, kde postup OČTŘ nezřídka trpí řadou nedostatků. Jedním z nich je, že **v současnosti nelze zajistit identický výkon spravedlnosti pro poškozené napříč ČR.** Jinak řečeno, přetrvává nesjednocené nahlížení na právní kvalifikaci předsudečného útoku, což ústí až v rezignaci na výkon ochrany poškozených ze strany OČTŘ.
- Dalším problémem aplikační praxe je, že **OČTŘ opakovaně negují právo poškozeného u těch skutkových podstat předsudečných trestných činů, u kterých doktrína dovozuje, že jejich primárním objektem je ochrana tzv. veřejného zájmu.** Ústavní soud v tomto ohledu uznal ústavní stížnost R. B., jenž byl vinou takového postupu zkrácen na svých právech.
- **Mezinárodní judikatura rovněž upozorňuje na nedostačující přístup OČTŘ v evropských zemích, co se ochrany poškozených PN týče.** Z uvedených rozhodnutí je důležité

upozornit na rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. března 2017 ve věci č. 25536/14 Škorjanec proti Chorvatsku, podle nějž **může být obětí předsudečného trestného činu osoba nejen na základě vlastní příslušnosti k určité rasové či etnické skupině, ale i na základě skutečné nebo domnělé příslušnosti k osobě, jež k takové skupině patří.**

Hlavní zjištění v oblasti společenského ovzduší:

- Společenská atmosféra byla **ovlivněna protiromskými a protimigračními náladami**. To se projevilo např. svalováním kolektivní viny na všechny Romy kvůli případu zabitého plameňáka či rasistickými protesty proti muži tmavé pleti v letáku obchodního řetězce.
- **Xenofobii ve společnosti svými výroky posilovali i mnozí politici**, zejména před podzimními sněmovními volbami.
- Na nevráživost veřejnosti vůči migrantům i Romům upozorňovaly některé **mediální kampaně**. Příkladem občanské statečnosti se stala ikonická fotografie mladé skautky bránící v pochodu neonacistům.
- **Na práci policie se snesla kritika kvůli nedostatečnému postihu útoků a výhrůžek na sociálních sítích.**
- **Některá česká média velmi aktivně zveřejňovala hoaxy a neobjektivním zpravodajstvím se podílela na šíření morální paniky.**

1

Předsudečné násilí –
vymezení pojmů

PN lze definovat jako **útok vyvolaný předsudky a stereotypy vůči určité skupině lidí**. Někdy se o PN hovoří též jako o násilí z nenávisli (v angličtině *hate violence*), avšak tento výraz je spíše matoucí, protože sugeruje dojem, že pro odpovídající klasifikaci určitého skutku je klíčová nenávisť ve smyslu dlouhodobé intenzivní emoce. Ve skutečnosti však i v případě násilí z nenávisli jde o předsudky a stereotypy, které jsou z hlediska klasifikace rozhodující.^{3/}

Předsudečný útok může být spáchán verbálně i fyzicky, na ulici nebo přes internet, pomocí zbraní nebo bez nich (viz tabulku č. 1). Konkrétní lidé či jejich majetek se stávají terčem tohoto násilí nikoli kvůli své osobní zkušenosti s útočícími lidmi, nýbrž na záklá-

Tabulka č. 1

Formy předsudečných incidentů
Slovní útok
Zastrašování nebo vyhrožování
Útoky prostřednictvím internetu (včetně sociálních sítí)
Útok na majetek (poškození budov, věcí)
Graffiti (vč. graffiti na náboženských budovách či hřbitovech)
Útok výbušninou
Fyzický útok
Znásilnění, sexuální útok
Žhářský útok
Zabití/vražda

dě své skutečné či domnělé skupinové příslušnosti. Tato příslušnost je pachatelem či pachatelkou rozeznávána podle jistých skupinových charakteristik, které jsou často buď nezměnitelné, anebo není spravedlivé jejich změnu požadovat (tabulka č. 2).^{4/} V tomto smyslu je PN vždy symbolické. Prostřednictvím napadených je vysílána zpráva širšímu společenství o tom, že některé skupiny do společnosti nepatří anebo si zaslouhují přinejlepším druhořadé postavení.^{5/}

K předsudečným incidentům nedochází v sociálním a kulturním vzduchoprázdnu. Naopak, pro jejich vznik je rozhodující sociální kontext. Různé skupiny mají různé předsudky a stereotypy

Tabulka č. 2

Pohnutka ke spáchání předsudečného násilí
Barva pleti
Bezdomovectví
HIV pozitivita / AIDS
Náboženské vyznání (včetně bezvěrectví)
Národnost či etnická příslušnost
Politické přesvědčení
Příslušnost k subkultuře
Sexuální orientace či identita
Užívání drog
Věk
Zdravotní postižení

3/ Srov. In IUSTITIA. 2016. *Tváří v tvář předsudečnému násilí – příručka pro sociální pracovníky a pracovníce*. Praha: In IUSTITIA, Nomada Association for Multicultural Society Integration, Ludia proti rasismu, Vive Žene a International Aid Network. Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/brozury-bias/bias-cze-def-web.pdf> (bit.ly/zpn17-03).

4/ Pokud jsou tyto skupinové charakteristiky uvedeny v trestním zákoně, hovoří se o nich jako o chráněných charakteristikách v předsudečných trestných činech.

5/ Více o konceptualizaci PN, respektive trestných činů z nenávisli, viz Hall, Nathan. 2013. *Hate Crime*. Second Edition. London a New York: Routledge.

o druhých skupinách. Zatímco na jednom místě může být některá skupina vnímána negativně, na jiném může být běžně přijímána. Co však mají oběti PN často společného, je **znevýhodněná pozice ve společnosti**. PN je obvykle poškozováno členstvo společensky stigmatizovaných skupin, jehož vyšší zranitelnost může potenciální pachatele či pachatelky, posílené představou, že se jim nemůže nic stát, podpořit v rozhodování ke spáchání útoku.

Objasňování předsudečných trestných činů je složité a stále přetrvávají problémy v aplikační praxi. **Ne všechny incidenty jsou jako předsudečné kvalifikovány a zaznamenány v policejní databázi.** To přispívá k významnému zkeslení poznání o předsudečné kriminalitě. Jinými slovy, nízké oficiální počty nemusí odrážet skutečně nízký výskyt předsudečných útoků. Ty mohou být v policejních statistikách zaznamenány jako běžné trestné činy, tzn. bez zohlednění předsudečné pohnutky. Stejně problematické je, když je pachatelé nebo pachatelce tato motivace přisouzena mylně.

Na základě dlouholetých zkušeností z praxe můžeme konstatovat, že **OČTR při prokazování předsudečné pohnutky příliš často spoléhají na verbální projevy nesnášenlivosti.** Máme za to, že je důležité, aby byly brány v potaz i další indikátory svědčící o předsudečné pohnutce tak, jak je navrhuje Úřad pro demokratické instituce a lidská práva při Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě nebo jak jsou dostupné v publikacích IU. Jedná se o indikátory na straně pachatele, poškozeného, místa a času provedení, způsobu provedení a vyloučení jiných relevantních pohnutek.^{6/}

Pro vyhodnocení incidentu jako PN není dostatečné, když oběť a pachatel či pachatelka pocházejí z různých společenských skupin. Tato informace sice může ke zjištění PN napomoci, a to zvláště tehdy, lze-li oběť přiřadit k některé z ohrožených skupin anebo se pachatelé hlásí k některému z hnutí směřujících k potlačení svobod a práv člověka, ale sama o sobě ještě nemůže vést k závěru o předsudečné pohnutce. Prakticky tento případ ilustruje následující příklad:

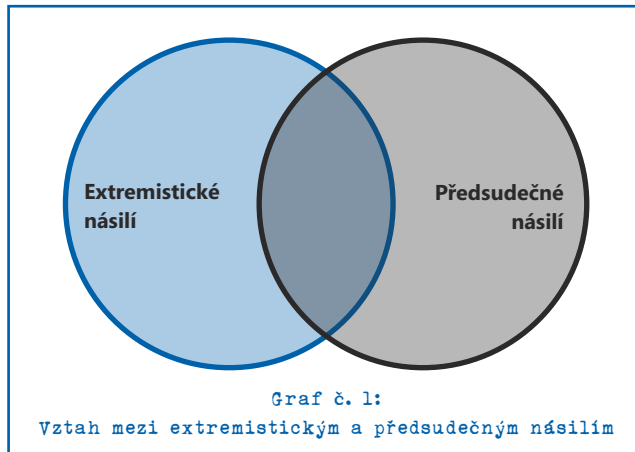
Příklad č. 1: Etnický Čech fyzicky napadne pozdě večer na ulici Roma, aby mu mohl vzít peníze. Vykřikne přitom: „Dej to sem, ty špino černá.“ Jakkoli rasistická tato poznámka je, o PN se v tomto případě nejedná. Podle okolností půjde o trestný čin loupeže. PN by to bylo tehdy, kdyby se prokázalo, že pachatel oloupil náhodně vybraného Roma např. proto, aby se pomstil za „zneužívání sociálních dávek“, z něhož obviňuje romskou skupinu jako celek. Vlastní obohacení zde nebylo cílem, nýbrž prostředkem. Spáchání trestného činu bylo vedeno jinou než předsudečnou pohnutkou, totiž pohnutkou zjištnou.

S PN souvisí množství pojmů. Termíny jako rasismus, xenofobie, anticiganismus, antisemitismus, islamofobie, homofobie či transfobie jsou zpravidla používány k tomu, aby osvětlily pohnutku pachatele nebo pachatelky PN, případně druh sociální skupiny, proti níž bylo toto násilí namířeno. Tyto pojmy však zahrnují nejen PN, ale i diskriminaci. Rozdíl mezi těmito dvěma koncepty můžeme vymezit s přihlédnutím k právní klasifikaci. **Zatímco PN je záležitostí zejména trestněprávních norem a označuje individuální útoky směřující k potlačení práv a svobod člověka či skupiny, diskriminace spadá hlavně pod antidiskriminační právo a příslušná ustanovení civilního řízení.** Konkrétně rozdíl mezi předsudečným incidentem a diskriminací ukazuje následující příklad:

Příklad č. 2: Skupinka gayů vstoupí na malém městě v jižních Čechách do restauračního zařízení. Čišík je odmítne obsloužit se slovy: „Buzny neobsluhujeme.“ Jeden z hostů si přisadí: „Padejte vodsad, homoklády, nebo přijdete k úrazu.“ Který z těchto výroků splňuje definici PN a který diskriminace? Zatímco slova útočícího hosta jednoznačně odkazují k pohrůžce násilím, již jsou oběti vystaveni z důvodu své sexuální orientace, čišíkovo prohlášení nic takového neobsahuje. V jeho případě se tak jedná o diskriminační zacházení. PN tudíž odpovídá pouze jednání hosta restaurace.

^{6/} Podrobně viz např. zde: In IUSTITIA. 2016. *Tváří v tvář předsudečnému násilí – příručka pro sociální pracovníky a pracovníce*. Praha: In IUSTITIA, Nomada Association for Multicultural Society Integration, Ludia proti rasismu, Vive Žene a International Aid Network. Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/dwn/brozury-bias/bias-cze-def-web.pdf> (bit.ly/zpn17-06).

Další důležitý pojem představuje politický extremismus. I když se o PN často hovoří jakožto o extremismu, tyto pojmy nemají totožný význam.^{7/} Zatímco extremistické násilí je páčáno v zájmu antidemokratických politických ideologií, předsudečné incidenty takové cíle následovat nemusejí. Neplatí tedy, že každý pachatel PN je zároveň extremistou a že každý extremistu je pachatelem výhradně PN. **Extremisté tvoří pouze část pachatelů PN.** Některé zdroje upozorňují na to, že mezi těmito pachateli jsou extremisté menšinou.^{8/} Vztah mezi předsudečným a extremistickým násilím zachycuje následující graf.

V ČR jsou informace o PN uváděny v rámci **statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem**. Tato statistika je zveřejňována jako součást výročních Zpráv o extremismu na území České republiky,^{9/} přičemž čerpá z Evidenčně statistického systému kriminality (ESSK) Policie ČR. Jsou v ní zahrnuty trestné činy, u nichž bylo v daném roce zahájeno trestní řízení. Ne všechny trestné činy obsažené ve statistice však odpovídají naší definici PN.

Trestné činy s extremistickým podtextem lze rozlišit do tří typů:

První typ označují činy, které odpovídají definici PN. Tyto trestné činy – **předsudečné trestné činy** – mohou mít předsudečnou pohnutku buď v základní (např. § 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob), anebo kvalifikované skutkové podstatě (např. § 146 Ublížení na zdraví).^{10/}

Druhým typem jsou **trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací**. Jedná se o trestné činy Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka (§ 403), Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka (§ 404) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia (§ 405). V případě těchto trestných činů se nejedná o předsudečné trestné činy v klasickém smyslu a v řadě zemí také nejsou tyto činy kriminalizovány.^{11/} Nicméně jsou to trestné činy, které zpravidla páchají extremisté.

7/ Kalibová, Klára. 2012. *Stanovisko In IUSTITIA, o.s., k textu doc. JUDr. PhDr. Miroslava Mareše, PhD., Problematika Hate Crime. Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. Praha: In IUSTITIA, o.p.s. (dostupné z <https://www.in-ius.cz/dwn/tz-stanoviska/stanovisko-k-pojeti-hate-crime-a-extremismu.pdf>; <http://bit.ly/zpn17-07a>); Mareš, Miroslav. 2011. *Problematika Hate Crime: Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. Praha: Ministerstvo vnitra ČR (dostupné z <http://www.mvcr.cz/soubor/problematika-hate-crime.aspx>; bit.ly/zpn17-07b).

8/ Z některých výzkumů provedených v ČR vyplývá, že extremisté jsou mezi pachateli předsudečných útoků dokonce menšinou. Srov. např. Štěchová, Markéta. 2004. *Interetnické konflikty (jejich příčiny a dopady z pohledu teorie a empirických sond)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

9/ Ministerstvo vnitra ČR (nedatováno). *Výroční zprávy o extremismu a koncepcie boje proti extremismu*. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/extremismus-vyrocní-zpravy-o-extremismu-a-strategie-boje-proti-extremismu.aspx> (bit.ly/zpn17-09).

10/ O právním zakotvení trestných činů z nenávisti více v kapitole 2. Předsudečné násilí a právo.

11/ Za předsudečné trestné činy je nepovažuje také ani Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě. Nicméně zde je třeba doplnit, že podle jeho definice se o předsudečné trestné činy jedná pouze v případě, kdy je

Stejně tak trestné činy třetího typu pravděpodobně upřednostňují extremistickou identitu před pohnutkou pachatele. Jsou sem řazeny ty **trestné činy, které neobsahují předsudečnou pohnutku ve svých skutkových podstatách, ale byly spáchány lidmi považovanými za extremisty**, případně fotbalové chuligány. Příkladem budiž trestné činy jako Výtržnictví (§ 358) nebo Krádež (§ 205). Výše uvedené přehledně znázorňuje tabulka č. 3, každý typ trestné činnosti s extremistickým podtextem je ilustrován vybranými trestnými činy.

Tabulka č. 3

Typy trestné činnosti s extremistickým podtextem
I. typ: Předsudečné trestné činy
Předsudečná pohnutka v základní skutkové podstatě
§ 352 Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci
§ 355 Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob
§ 356 Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod
Předsudečná pohnutka v kvalifikované skutkové podstatě
§ 140 Vražda
§ 145 Těžké ublížení na zdraví
§ 146 Ublížení na zdraví
§ 175 Vydírání
§ 228 Poškození cizí věci
§ 329 Zneužívání pravomoci úřední osoby

II. typ: Trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací

§ 403 Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka

§ 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka

§ 405 Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia

III. typ: Trestné činy spáchané extremisty či fotbalovými chuligány

§ 323 Násilí proti orgánu veřejné moci

§ 324 Vyhržování s cílem působit na orgán veřejné moci

§ 325 Násilí proti úřední osobě

§ 326 Vyhržování s cílem působit na úřední osobu

§ 358 Výtržnictví

§ 205 Krádež

§ 353 Nebezpečné vyhržování

Z výše uvedeného vyplývá, že pouze část trestných činů s extremistickým podtextem lze považovat za předsudečné trestné činy. Nicméně situace je v tomto ohledu poněkud složitější. Naše analýza statistik Policejního prezidia, které odpovídají údajům ze statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem, odhalila, že **některé trestné činy kvalifikované podle §§ 403–405 mohou být ve skutečnosti kvalifikovány jako předsudečné trestné činy**. Zdá

předsudečná pohnutka součástí kvalifikované skutkové podstaty. Jinak řečeno, čin musí být trestný bez ohledu na prokázání předsudečné pohnutky, což v případě trestných činů, které mají tuto pohnutku uvedenu v základní skutkové podstatě, neplatí. Tyto trestné činy řadí Úřad pro demokratické instituce a lidská práva do kategorie hate speech, jenž je však v českém kontextu neupotřebitelná. V ČR jsou předsudečné slovní projevy kriminalizovány. Srov. Office for Democratic Institutions and Human Rights. 2009. Preventing and Responding to Hate Crimes. A Resource Guide for NGOs in the OSCE Region. Warsaw: the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights, s. 15.

se, že policisté upřednostňují kvalifikaci odpovídající druhému typu trestných činů s extremistickým podtextem před předsudečnou kvalifikací v případě, že pachatel doprovodí své jednání nějakým extremistickým projevem, kupř. hajlováním, svoláním různých (neo)nacistických hesel nebo odkazem na hromadné vraždění v plynových komorách koncentračních táborů. V roce 2015 jich z 84 trestných činů dle §§ 403–405 korespondovalo 20 (24 %) s naší definicí PN,^{12/} kdežto v roce 2016 to bylo 22 (35 %) z 63 incidentů. V roce 2017 pak bylo v rámci vytváření naší databáze reklasifikováno 13 (19 %) z 69 trestných činů dle §§ 403–405.

Další skutečností, která zkresluje statistiky trestné činnosti s extremistickým podtextem, je **využívání souběhů trestných činů**. V českém právním systému lze pachatelovy skutky kvalifikovat pomocí různých skutkových podstat trestných činů. Analýza statistik Policejního prezidia ukázala, že policisté mohou upřednostňovat takové souběhy, kdy je násilný útok kvalifikován pomocí trestného činu bez předsudečné pohnutky (např. Výtržnictví) a předsudečná pohnutka specificky pomocí některého z trestných

činů souvisejících s činností antidemokratických hnutí či organizací. Problém je v tom, že tato praxe opticky snižuje podíl násilných předsudečných trestných činů ve prospěch těch nenásilných. Pokud zůstaneme u souběhu Výtržnictví s některým trestným činem dle §§ 403–405, v roce 2017 se to mohlo týkat až 17 (13 %) ze 133 trestných činů z ESSK.

Organizace IU přejímá z policejních statistik všechny trestné činy splňující definici PN. Jako hlavní analytickou jednotku používá **předsudečný incident** neboli předsudečný útok, který mohl cílit na jednu nebo více společenských skupin a který mohl, ale nemusel být stíhaný podle trestního práva. Na rozdíl od OČTŘ neslučujeme více útoků pod jeden trestný čin, respektive incident. Pokud pachatel spáchal více předsudečných útoků na různé osoby či cíle (např. židovský hřbitov), každý z těchto útoků počítáme samostatně. Stejně tak pokud útočilo více pachatelů na jednu osobu či stejný cíl v různém čase a na různých místech, počítáme všechny útoky rovněž samostatně.^{13/}

2

Předsudečné násilí
a právo

2.1 Legislativní vývoj v roce 2017

2.1.1. VÝVOJ HMO TNĚP RÁVNÍ ÚPRAVY

Úpravu předsudečných trestných činů nalezneme v jednotlivých skutkových podstatách zakotvených v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. **Během roku 2017 nabylo účinnosti celkem šest novel trestního zákoníku, žádná z nich však nepřinesla změnu týkající se úpravy předsudečné trestné činnosti.**

Velkou změnou si však v roce 2017 prošla úprava přestupků, jako které mohou být vyhodnoceny některé méně společensky závažné předsudečné činy. Od 1. července 2017 nabyly účinnosti dva nové zákony obsahující úpravu přestupků, a to zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Tyto dva předpisy nahradily dosavadní zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Přestupky spáchané před účinností nové úpravy budou posuzovány podle „starého“ zákona o přestupcích, přestupky spáchané od 1. července 2017 podle nových předpisů, s tou výjimkou, že pokud je to pro pachatele příznivější, posuzuje se odpovědnost také podle nového zákona. Nová právní úprava sjednocuje terminologii, kdy přestupky a jiné správní delikty právnických osob jsou nově nazývány jednotně „přestupky“.

Zásadní změnou je, že **dle nové úpravy jsou veškerá přestupková řízení zahajována ex offico**, tedy z úřední povinnosti. Tímto byla významným způsobem v některých případech zúžena dispoziční sféra osob přestupkem dotčených. Podle původní právní úpravy přestupků bylo řízení o vybraných přestupcích – konkrétně u urážky na cti a u některých přestupků proti občanskému soužití spáchaných na zdraví a majetku mezi osobami blízkými – zahajováno na návrh postižené osoby. To však již neplatí, neboť **i řízení o uvedených přestupcích je nyní zahajováno z moci úřední s tím, že navíc je potřeba získat souhlas osoby přímo postižené spáchaním přestupku.** „Osoba přímo postižená spáchaním přestupku“ je tak novým institutem přestupkového práva, kdy se nejedná o účastníka řízení, ale o osobu zúčastněnou na říze-

ní se specifickými právy a povinnostmi uvedenými v § 71 zákona č. 250/2016 Sb. Na rozdíl od účastníka řízení však nemá např. právo podat odvolání či namítat podjatost rozhodujícího orgánu. I řízení podmíněně souhlasem osoby přímo postižené spáchaním přestupku je však zahajováno z moci úřední, což znamená, že na jeho zahájení není právní nárok. O osobě přímo postižené spáchaním přestupku mluvíme v případě dřívějších „návrhových“ přestupků – tedy u přestupku urážky na cti a u některých přestupků proti občanskému soužití spáchaných na zdraví a majetku mezi osobami blízkými, jak je uvedeno výše.

Výrazná změna nastala též v případě stanovení promlčecích lhůt. Obecná promlčecí lhůta na zahájení přestupkového řízení je jeden rok od jeho spáchaní (tři roky v případě přestupků, za něž lze uložit pokutu s horní hranicí sazby alespoň 100 000 Kč). Po zahájení řízení o přestupku má správní orgán rok k jeho projednání, respektive k vydání rozhodnutí o přestupku. Odpovědnost za přestupek zaniká poté nejpozději tři roky od jeho spáchaní (pět let v případě přestupků, za něž lze uložit pokutu s horní hranicí sazby alespoň 100 000 Kč).

V rovině PN se přestupku proti obecnému soužití dle nové právní úpravy obsažené v § 7 odst. 3 zákona o některých přestupcích dopustí *„fyzická, právnícká nebo podnikající fyzická osoba tím, že omezuje nebo znemožňuje příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin, nebo způsobí jinému újmu pro jeho příslušnost k národnostní menšině nebo pro jeho etnický původ, pro jeho rasu, barvu pleti, pohlaví, sexuální orientaci, jazyk, víru nebo náboženství, věk, zdravotní postižení, pro jeho politické nebo jiné smýšlení, členství nebo činnost v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích nebo jiných sdruženích, pro jeho sociální původ, majetek, rod, zdravotní stav anebo pro jeho rodinný stav“.*

Za takovýto přestupek může být pachateli uložena pokuta až do výše 20 000 Kč, případně až do výše 30 000 Kč, pokud by se jed-

nalo o přestupek spáchaný opakovaně; dále lze též uložit omezující opatření.^{14/} Nově je také podle přestupkových zákonů pachatelem přestupku i organizátor, návodce, pomocník a spolupachatel. Došlo též k rozšíření okolností vylučujících protiprávnost jednání, a to o svolení poškozeného, přípustné riziko, oprávněné použití zbraně a pro právnické osoby navíc jednání na příkaz.

Pojem „sankce“ je nahrazen označením „správní tresty“. Zrušena byla kontroverzní sankce zákazu pobytu a nově byl zaveden trest zveřejnění rozhodnutí o přestupku. Správní orgán bude také oprávněn uložit podezřelému či obviněnému, aby složil záruku (peněžitou či nepeněžitou), kterou zajistí splnění povinností, jež mu mohou být uloženy během řízení nebo v rozhodnutí o přestupku. Nově je upravena možnost (podmíněného) upuštění od potrestání.

Z právně-teoretického hlediska se tedy úprava přestupků významně přiblížila úpravě obsažené v trestním zákoníku, kdy lze při výkladu některých souvisejících otázek použít analogie právě s tímto právním předpisem. Tato rozšíření lze hodnotit pozitivně, jelikož jednak umožňují postihovat širší spektrum osob, které se na spáchání přestupku podílely, jednak má zavedení omezujících opatření potenciál efektivnějšího řešení důsledků PN. Zajímavým se jeví zejména možnost uložení povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese.

Nově také úprava přestupků zavádí přezkumné řízení (§ 100 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich), kdy *„vyjdou-li najevo skutečnosti, které odůvodňují posouzení skutku, o kterém již bylo pravomocně rozhodnuto jako o přestupku, jako trestného činu, zruší příslušný správní orgán rozhodnutí o přestupku v přezkumném řízení“.*

2.1.2 VÝVOJ PROCESNÍ ÚPRAVY

Trestní řád, který upravuje procesní otázky trestního řízení, byl v roce 2017 několikrát novelizován. Významnou změnou je, že **v návaznosti na novelu zákona o obětech trestných činů nově platí, že zvláště zranitelné oběti náleží podle zákona o obětech trestných činů právo na bezplatného zmocněnce, a to bez ohledu na její majetkové poměry** (§ 51a odst. 2 trestního řádu).

Výše zmíněný zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich dopadá i na procesní úpravu přestupkového práva a upravuje specifické aspekty řízení o přestupcích. Podpůrně se pro přestupkové řízení použije zákon č. 500/2004 Sb., správní řád v účinném znění, jenž byl v návaznosti na přijetí nového přestupkového předpisu změněn novelou č. 183/2017 Sb. Ani nová úprava řízení o přestupcích však neupravuje problematické postavení poškozeného, pokud mu byla způsobena jiná než majetková újma.

V roce 2017 byla schválena novela zákona o advokacii^{15/} rozšiřující možnosti poskytnutí bezplatné právní pomoci ze strany advokátů. Novela v této části nabyla účinnosti k 1. červenci 2018. Podle této novely bude klientům, kteří splní stanovené podmínky, k bezplatné právní pomoci přidělovat advokáty Česká advokátní komora, a to ve třech samostatných formách právní pomoci: poskytování právních porad, poskytování právních porad cizincům umístěným v zařízení pro zajištění cizinců nebo v přijímacím středisku a poskytování právních služeb.^{16/} Je však třeba zdůraznit, že tato novela nenahrazuje zákon o bezplatné právní pomoci. Právní porada se poskytne jednomu žadateli v minimální délce 30 minut, nejvýše však do vyčerpání 120 minut délky právní porady za kalendářní rok. Žádost o určení advokáta k poskytnutí

14/ „Omezující opatření spočívá v zákazu navštěvovat určená veřejně přístupná místa nebo místa, kde se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce, popřípadě v povinnosti zdržet se styku s určitou osobou nebo vymezeným okruhem osob nebo v povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování“ (§ 52 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich).

15/ Zákon č. 258/2017 Sb. kterým se mění zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-258> (bit.ly/zpn17-15).

16/ Více viz § 18a-18d zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1996-85> (bit.ly/zpn17-16).

právní porady se podává České advokátní komoře na předepsaném formuláři a je zpoplatněna, přičemž výše poplatku je 100 Kč.

2.1.3 ZÁKON O OBĚTECH TRESTNÝCH ČINŮ

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů je stěžejním předpisem upravujícím práva oběti PN. Prvního dubna 2017 nabyla účinnosti novela,^{17/} která přinesla do daného předpisu některé důležité změny. **Zásadní změnou pro oběti PN je, že na základě implementace evropské směrnice byla rozšířena kategorie zvláště zranitelných obětí, a to zaprvé o oběti teroristického útoku a dále pak v případech individuálního posouzení i o oběti trestného činu spáchaného pro příslušnost k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob a o oběti trestného činu spáchaného ve prospěch organizované zločinecké skupiny.** Nad rámec směrnice český zákon mezi zvláště zranitelné oběti řadí i seniory a dále pak i osoby, které jsou obětmi trestného činu zahrnujícího násilí (což by mělo pokrývat zejména oblast domácího násilí). V kategorii pozůstalých jsou pak nově za oběť považovány i osoby, kterým oběť ke dni své smrti poskytovala nebo byla povinna poskytovat výživu.

Zákon dále stanoví, že „existují-li pochybnosti o tom, zda je oběť zvláště zranitelnou, je třeba ji za zvláště zranitelnou považovat“. Tato presumpce zvláštní zranitelnosti oběti znamená pro oběť, že jsou-li zde pochybnosti, zda se jedná o oběť zvláště zranitelnou, je třeba ji za takovou považovat, dokud se neprokáže opak. V rámci opatření zabráňujících vzniku druhotné újmy náleží

nově právo žádat o zamezení styku s pachatelem nejen oběti, ale i osobě jí blízké.

Rozšířen byl i rozsah informační povinnosti OČTŘ a subjektů poskytujících pomoc obětem trestných činů. To se týká např. informace o nejbližše dostupných pobytových službách či poskytovatelích lékařské péče, jejichž poskytování původní znění zákona výslovně neupravovalo, dále též písemného potvrzení přijetí trestního oznámení, informace o době a místě projednání obžaloby, návrhu na potrestání a návrhu na schválení dohody o vině a trestu před soudem, informace o opatřeních přijatých k zajištění bezpečí oběti atd. Zároveň je nově oběti dána možnost požádat, aby jí nebylo poskytnuto poučení bezprostředně, ale až později, kdy se na to bude cítit. Mezi novinky v informační oblasti se též řadí povinnost OČTŘ předat oběti písemné potvrzení o přijetí trestního oznámení.

Poslední významnou novinkou, kterou novela zákona o obětech trestných činů přinesla, je zakotvení institutu obnovy řízení v případech rozhodování o poskytnutí peněžité pomoci oběti.^{18/}

2.1.4. VÝVOJ DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Oběti PN mají rovněž možnost domáhat se satisfakce cestou **osobnostních žalob a žalob na náhradu nemajetkové újmy v civilním řízení.** Navzdory rekonstrukci občanského práva zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem, ve znění pozdějších předpisů z roku 2014 zůstává pozice obětí PN i nadále komplikovaná.

17/ Zákon č. 56/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), ve znění zákona č. 77/2015 Sb., a další související zákony. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-56> (bit.ly/znn-17).

18/ § 30 odst. 6 zákona o obětech trestných činů.

2.2 Aplikační praxe

2.2.1 VEŘEJNÝ ZÁJEM VERSUS PRÁVA POŠKOZENÝCH A PŘÍPAD R. B.

Evropský vývoj v oblasti trestní politiky se v poslední době soustřeďuje na práva obětí a poškozených. Nasvědčuje tomu jak legislativní úsilí (např. přijetí Směrnice o právech obětí)^{19/} tak vývoj veřejných politik.^{20/} Přesto aplikační praxe, evropská i vnitrostátní, stále redukuje poškozené převážně na nositele svědectví či, v lepším případě, na objekt péče. Zásadní ingerence poškozených do trestního řízení, respektive do rozhodování o vině či trestu není připuštěna ani legislativně, ani prakticky.^{21/}

Ve vztahu k předsudečným trestným činům jde pak o situaci, kdy OČTŘ opakovaně negují právo poškozeného u těch skutkových podstat předsudečných trestných činů, u kterých doktrína dovozuje, že jejich primárním objektem je ochrana tzv. veřejného zájmu. Konkrétně se to týká skutkových podstat trestných činů souvisejících s činnostmi antidemokratických hnutí či organizací (§§ 403–405 trestního zákoníku) a skutkové podstaty přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob (§ 355 trestního zákoníku) či skutkové podstaty přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356 trestního zákoníku). Nutno podotknout, že žádný právní předpis nestanoví, že by individuální poškození nemohli

být chráněni také těmi skutkovými podstatami, které primárně chrání tzv. *veřejný zájem*.

V extrémním případě výše popsaná praxe vedla k porušení práva poškozeného R. B. v kauze jeho napadení na sociálních sítích na účast v hlavním líčení a následné podání ústavní stížnosti. R. B. byl jedním z pachatelů napaden neadresným výrokem:

„Ano, tak se tleskalo nacismu, teď už zbyva ho rozšířit co nejvíce to půjde, ptz takovy kokoti, černí, židé, atd... Musí opustit naši vlast, bílou vlast, Evropu a tahnou nekam do prdele, nebo este lepe, poslat do plynu jako dřív :-),“

který ovšem směřoval na jeho osobní profil. Zatímco policie a státní zastupitelství s poškozeným zacházely v jeho odpovídajícím procesním postavení, okresní soud jej ještě před zahájením hlavního líčení usnesením z řízení vyloučil. Omezil tak výrazně jeho procesní práva jako např. právo vyjádřit se k věci, klást obžalovanému dotazy či uplatnit nárok na náhradu škody. Poškozený podal v listopadu 2017 ústavní stížnost, ve které se domáhal uznání toho, že jeho právo na spravedlivý proces bylo zkráceno. Dle jeho názoru bylo třeba rozhodnout, zda mohou zdánlivě neadresné útoky skupiny osob způsobit újmu v právní sféře stěžovatele. Kdyby Ústavní soud potvrdil názor okresního soudu, dala by se tím pachatelům obdobné trestné činnosti možnost páčání „neadresné“ trestné

19/ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012L0029&from=cs> (bit.ly/zpn17-19).

20/ Srov. např. Milquet, Joëlle. 2019. *Strengthening Victims' Rights: From Compensation to Reparation. For a New Victims' Rights Strategy 2020-2025*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/strengthening_victims_rights_-_from_compensation_to_reparation_rev.pdf (bit.ly/zpn17-20).

21/ Poškozený sice může např. navrhnout důkazy, nicméně je vždy na úvaze soudu, zda návrhy poškozeného budou akceptovány. V praxi jsme zaznamenali případy, kdy návrhy poškozeného na dokazování rozsahu škody na zdraví nebyly akceptovány. Poškozenému navíc nepřislouží právo podávat opravné prostředky do rozhodnutí o vině a trestu, ale pouze do rozhodnutí o náhradě škody. Pokud by poškozený nesouhlasil s rozhodnutím o vině a trestu (např. s tím, že pachatel nebyl odsouzen pro předsudečnou pohnutku), nemůže takové rozhodnutí opravným prostředkem napadnout (viz také konstantní judikaturu českého Ústavního soudu).

činnosti třeba i tváří v tvář poškozeným, kteří by však zůstali bez možnosti obrany v rámci trestního práva.

Nálezem ze dne 9. 4. 2019 byla ústavní stížnost shledána jako důvodná.^{22/} Ústavní soud konstatoval, že trestní předpisy „neobsahují žádný seznam trestných činů (resp. skutkových podstat), při jejichž posuzování by nebylo možné připustit k hlavnímu líčení osobu poškozeného. Ačkoli tedy primárním chráněným zájmem není podle některých skutkových podstat vymezených v trestním zákoníku soukromý zájem konkrétního jedince (např. u trestných činů proti ČR anebo právě trestného činu Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku), nelze vyloučit, že specifickým spácháním daného trestného činu nedojde rovněž ke vzniku majetkové či nemajetkové újmy, nebo k potřebě změny právní kvalifikace skutku. Překážkou připuštění osoby v postavení poškozeného do trestního řízení tedy nemůže být toliko právní kvalifikace stíhaného jednatel, nota bene je-li v trestním řízení sporná.“

Dále se Ústavní soud extenzivně vyjádřil k postavení poškozeného v trestním řízení, smysl jeho účasti v trestním řízení nelze dle názoru Ústavního soudu „zúžit pouze na domáhání se peněžní satisfakce. S postavením poškozeného spojuje trestní řád celou řadu procesních práv (právo činit návrh na doplnění dokazování, nahlížet do spisů, zúčastnit se sjednávání dohody o vině a trestu, zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání konaného o odvolání, atd.), jejichž výkon nemusí vůbec sledovat přiznání majetkového nároku. Poškozený, který je zároveň obětí trestného činu, má právo učinit prohlášení o dopadech trestného činu na jeho život (srov. § 43 odst. 4 trestního řádu). Smysl všech těchto práv pak spočívá v co nejrychlejší nastolení právní jistoty všech dotčených osob a minimalizaci škodlivých účinků viktimizace, jejíž vznik v oblastech chráněných Listinou zakládá porušení základních práv a svobod

obětí, které obvykle bude představovat důvod pro zásah Ústavního soudu. Mezi důležité důsledky výkonu těchto práv náleží i možnost poškozeného zprostředkovat soudu vlastní náhled na celou trestní věc (tedy nejen jako svědek).“

Ústavní soud se také poprvé ve své rozhodovací praxi vyjádřil k podstatě předsudečných trestných činů, respektive trestných činů z nenávisti. Má za to, že „zvláštní povaha a proměnnost tzv. trestných činů z nenávisti ukládá soudům povinnost posoudit povahu každého z takových útoků z perspektivy jeho potenciálních konkrétních obětí“.

2.2.2 NEPŘEDVÍDELNOST ROZHODOVACÍ PRAXE

Obecně platí, že **aplikační praxe v případech PN je výrazně závislá na individuálním přístupu policie, státních zastupitelství a soudů, a jako taková je tedy co do své podoby nevyzpytatelná.** Zatímco na jedné straně republiky může být určité jednání vnímáno jako trestné, v jiné její části se jedná nanejvýš o přestupek. Nejen případ R. B. jasně ukázal, jak odlišné může být rozhodování v zásadě v totožných věcech. Zatímco někde končily v přestupkovém řízení a udělením nízkých pokut („Čurák černej, kdyby nezpíval, tak je stejně na podpoře jako všichni černý svině. Jeho prarodiče měli zabít v tom táboře, dnes by aspoň takto nesluňičkařil.“),^{23/} v jiných případech padaly několikaměsíční podmínené tresty („Nehažte cikány do jednoho pytle, ale rovnou do plynu“).^{24/} Případ také ukázal neochotu některých státních zastupitelství předsudečně verbální trestné činy vůbec stíhat. Okresní státní zástupkyně z Ostravy měla např. opakovaně za to, že výrok „černá svině, to je lichotka, jsi jen hnusná špína zmrde a plyn je na tebe moc jednoduché, podříznout tě ve stylu slimáků!!!!“ je pouze

^{22/} Nález ústavního soudu ze dne 9. dubna 2019, sp. zn. III. ÚS 3439/17. Dostupné z: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvcvi/Publikovane_nalezky/2019/III_US_3439_17_an.pdf (bit.ly/zpn17-19).

^{23/} KRPL-43420/PŘ-2017-10511.

^{24/} Rozsudek Okresního soudu v Kladně 2T116/2017.

přestupkem. Teprve opakovaná intervence nadřízeného státního zastupitelství ji přiměla věc obžalovat.

Na vině takového stavu může být malá zkušenost s předsudečnými trestnými činy, nejednoznačnost konceptu předsudečné trestné činnosti, ale také převažující doktrína extremismu a v neposlední řadě i nedostatečná orientace na potřeby poškozených.^{25/} Efekt je však jednoznačný, **v současné době nelze zajistit identický výkon spravedlnosti pro poškozené napadené na různých místech ČR.** Situaci lze lakonicky shrnout výrokem „kolik okresů, tolik právních názorů“.

2.2.3 VERBÁLNÍ TRESTNÁ ČINNOST A SOCIÁLNÍ SÍŤ

Zcela podceňována je předsudečná trestná činnost v prostředí sociálních sítí. Až příliš často ji státní zástupci nepovažují za trestnou. Dle státní zástupkyně obvodního státního zastupitelství pro Prahu 6 je potřeba prostředí internetu považovat za jakýsi specifický práva prostý prostor. Domnívá se, že pachatelé působí v jakési ochranné bublině, pouze si ulevují a dopouštějí se „lidového glosátorství“. Mezi takto „neškodné“ útoky státní zástupkyně zařadila např. výrok

„A kdo si myslíš, ty malá česká kurvičko, že se tě na něco bude ptát? Až na to přijde, tak ti rozbiju držku, zkopu tě, že se nebudeš moct bránit a pak ti to udělám ze zadu na pejska, že si tejden na prdel nesedneš.“^{26/}

Tento přístup státního zastupitelství nelze považovat za správný. **Prostředí internetu není práva prostý prostor, ale prostor, kde se naopak trestní právo uplatňuje přísněji, a to proto, že předsudečné útoky se mohou intenzivněji šířit a mohou na sociální síti přetrvávat dlouhou dobu a poškozeným tak mohou ubližovat trvale.** I proto zákonodárce trestné činy spáchané prostřednictvím počítačové sítě trestá přísněji (srov. např. § 356 odst. 1, 3 písm. b).

Zásadním problémem aplikační praxe v případech spáchaných na internetu je nízká ochota spolupráce sociálních sítí. Ty s OČTŘ dlouhodobě nespolupracují, respektive spolupracují velmi omezeně. OČTŘ musejí využívat mezinárodní justiční spolupráci, která je zdoluhavá a ne vždy příliš efektivní. Nutno však podotknout, že tuto cestu ve věcech předsudečné trestné činnosti v praxi spíše nevyužívají. Jen pro zajímavost uvedme, že v zatím nejmasivnějším případě kybernetické předsudečné trestné činnosti v ČR, ve výše zmíněném případě R. B., se policie o spolupráci na objasnění totožnosti pachatelů na sociální síti neobrátila vůbec.

Také v oblasti fyzického násilí má vyšetřovací praxe výrazné limity. **Při objasňování pohnutky se OČTŘ orientují především na verbální výroky provázející útok nebo na sounáležitost pachatelů s nějakým extremistickým hnutím.**^{27/} Za mnohem vhodnější lze však považovat přístup, který navrhuje např. Úřad pro demokratické instituce a lidská práva Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, který předsudečné trestné činy identifikuje prostřednictvím několik indikátorů na straně pachatele, poškozeného, místa a času spáchání, způsobu spáchání či faktu, že byl případ spáchán zdánlivě bezdůvodně.^{28/} Tento přístup umož-

25/ Podrobně viz Kalibová, Klára, Walach, Václav, Divišová, Vendula a Kupka, Petr. 2017. *Životní cyklus trestného činu z nenávisti: Národní zpráva – Česká republika*. Praha: In IUSTITIA, s. 38–41. Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/prirucka-sz/lhch-narodni-zprava-cesky-web.pdf> (bit.ly/zpn17-25).

26/ Přípis č. j. 1ZN2194/2017-23 ze dne 10. 10. 2017.

27/ Kalibová, Klára, Walach, Václav, Divišová, Vendula a Kupka, Petr. 2017. *Životní cyklus trestného činu z nenávisti: Národní zpráva – Česká republika*. Praha: In IUSTITIA, s. 5. Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/prirucka-sz/lhch-narodni-zprava-cesky-web.pdf> (bit.ly/zpn17-27).

28/ Kalibová, Klára, Houžvová, Martina a Kaňovská, Ester. 2017. *Předsudečné trestné činy. Příručka pro soudce a státní zástupce*. Praha: In IUSTITIA, s. 13–18. Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/prirucka-sz/hc-prirucka-pro-sz-a-soud-web.pdf> (bit.ly/zpn17-28).

ňuje OČTŘ identifikovat předsudečnou pohnutku i tam, kde nedošlo k verbálním útokům, ale ostatní předsudečné indikátory naplněny byly.

2.2.4 RECIPROČNÍ EFEKT PŘEDSUDEČNÝCH TRESTNÝCH ČINŮ

Jedním z průvodních jevů předsudečných trestných činů je jejich **potenciál radikalizovat zasažené či ohrožené komunity nebo**

vzbudit vlnu recipročního násilí. Tak např. v reakci na vraždu v Chomutově došlo ve stejném městě k napadení osob v městské hromadné dopravě výrokem pachatele: „*Gádžové do plynu, Cigáni povstanou a bílé pobijou, všechno je to za toho mrtvého, zastřeleného Cigána.*“ Pachatel byl odsouzen k trestu odnětí svobody na osm měsíců s podmíněným odkladem na 18 měsíců.

2.3 Významné případy

2.3.1 VRAŽDA V CHOMUTOVĚ

Napjaté vztahy na chomutovském sídlišti vyvrcholily v květnu 2017 zastřelením mladého romského muže jedním z místních obyvatel. Muž se vracel domů v pozdních hodinách a po hlasité hádce se svým strýcem nasedl do auta a odjížděl pryč. Z nedalekého domu však vyběhl jeden z obyvatel a muže za volantem zastřelil. Pachatel byl odsouzen za vraždu druhého stupně Krajským soudem v Ústí nad Labem k 12,5 letům odnětí svobody, jak obžaloba, tak Krajský soud vyloučily předsudečnou pohnutku.

IU má za to, že se v uvedeném případě o předsudečný trestný čin jednat mohlo. Vychází tak ze způsobu identifikace předsudečných trestných činů prostřednictvím obecně uznávaných indikátorů na straně pachatele, oběti, místa a času spáchání a případné absence jiného motivu. V první řadě pachatel před zahájením útoku hovořil se svou matkou, která mu sdělila, že venku se „*hárají nějací Cikáni*“, pachatel byl tedy ztotožněn s národností poškozeného. Následně mu matka sdělila, že již volala policii a situaci tedy není třeba řešit. Pachatel však přistoupil k aktivnímu násil-

nému a likvidačnímu řešení situace. Někteří přihlížející uváděli, že během útoku slyšeli rasistické výkřiky. Nebyli však schopni identifikovat toho, kdo je pronesl. Útok přitom sledovala řada svědků z oken přilehlých budov.

Jedním z indikátorů PN je vnímání situace poškozenými, v tomto případě rodiči, kterým poškozený vykrvácel v náručí, případně dalšími svědky.^{29/} Dalším je národnostní odlišnost pachatele a poškozeného, případně i aplikace nepřiměřené síly,^{30/} tam, kde lze situaci řešit jiným způsobem, např. přivoláním policie či zastavujícím, nicméně nikoli likvidačním útokem. Máme za to, že k naplnění předsudečných indikátorů v dané věci došlo. Pachatelovo rozhodnutí vyprázdnit zásobník s 21 náboji přímo na řidiče bylo jistě umocněno i jeho vědomím, že poškozený je Rom. Útok provedl při zjevné absenci jakéhokoli vlastního ohrožení či ohrožení jiných osob, s vědomím, že případ bude řešit již přivolaná policie. Disociace od celé situace byla pak nadále zjevná z toho, že se své oběti nepokusil poskytnout pomoc, pozůstalým se nikdy hodnověrným způsobem neomluvil a svoji vinu do konce hlavního líčení popíral.

29/ Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). 2009. *Preventing and Responding to Hate Crimes. A Resource Guide for NGOs in the OSCE Region*. Warsaw: the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights, s. 21.

30/ Viz např. In IUSTITIA. 2015. Identifikace trestné činnosti z nenávisli: informace pro policisty a policistky. Praha: In IUSTITIA. s. 10.

Nutno podotknout, že OČTŘ nebyly v takové důkazní situaci, kdy by předsudečnou pohnutku mohly prokázat např. svědeckou výpovědí osob odlišných od příbuzných poškozeného. Za takové situace se přiklonily k jistějšímu řešení – objasňování útoku jako vraždy spáchané s rozmyslem,^{31/} avšak bez předsudečné pohnutky. Krajský soud v Ústí nad Labem také důsledně chrání práva poškozených.

Vrchní soud v Praze rozsudek krajského soudu změnil ve prospěch obžalovaného. Jednání pachatele překvalifikoval na prostou vraždu a trest snížil pod dolní hranici trestní sazby na sedm let nepodmíněně. Zároveň snížil nemajetkovou újmu matce a otci. Rozhodnutí Vrchního soudu zaskočilo státní zástupkyni,^{32/} zmocněnci poškozených jej hodnotí jako nehumánní.^{33/}

Co se týče změny ve výši trestu a její snížení pod dolní hranici trestní sazby, zde **odvolací soud zcela skandálně dovodil, že si poškozený může za svou vraždu sám, když částečně akceptoval obhajobu obviněného.** Ten se hájil tím, že odvracel teroristický útok, přičemž měl za to, že se poškozený chystal najíždět autem do lidí. Označování poškozeného za teroristu se ostatně neslo celým případem, kdy tuto premisu přejala i média. Ohrožení či úmysl ohrožení jiných osob ze strany poškozeného bylo přitom během jednání před krajským soudem opakovaně vyvraceno znaleckým posudkem i výpověďmi svědků. Jediný, kdo se poškozeného zastal, bylo Centrum pro hybridní hrozby a terorismus.^{34/} Vrchní soud navíc snížil výši odškodného matce poškozeného s konstatováním, že má na celé věci svůj podíl v důsledku toho, že před začátkem celého incidentu měla se synem též hádku. Podle naše-

ho názoru dochází uvedením takovéto úvahy, kdy mezi hádkou a vraždou není žádná příčinná souvislost, k nepřijatelné sekundární viktimizaci poškozené – matky oběti.

Proti rozhodnutí Vrchního soudu podalo Nejvyšší státní zastupitelství dovolání v listopadu 2018.^{35/}

2.3.2 PŘÍZNÁNÍ NÁHRADY NEMAJETKOVÉ ÚJMY POZŮSTALÝM

Přihlášení se do trestního řízení s opodstatněným nárokem na náhradu nemajetkové újmy je zákonným právem poškozených a v případě úmrtí oběti též pozůstalých, kteří měli k oběti blízký vztah. Domožení se daného nároku v adekvátní výši je však často velmi komplikované a české soudy jsou s jeho přiznáváním zdrženlivé, jak bylo ostatně ilustrováno i ve výše uvedeném případě z Chomutova. Naopak úspěchu se podařilo dosáhnout v případě klientů IU z Nýrska. Zde došlo na konci února 2016 k zabití mladého Roma, kdy jej pachatel bezdůvodně napadl na tanečním parketu na diskotéce, úderem jej srazil na zem a poškozený v důsledku krvácení do mozku následně zemřel.

Krajský soud v Plzni shledal obžalovaného vinným trestným činem úmyslného ublížení na zdraví s následkem smrti, avšak poškozené pozůstalé (rodiče a sourozence) odkázal s jejich nároky na odškodné v plné výši na řízení ve věcech občanskoprávních. Proti tomuto rozsudku podali všichni zúčastnění odvolání, kdy Vrchní soud následně podřel rozhodnutí krajského soudu ve výroku o vině a trestu, avšak dal za pravdu pozůstalým, že „je třeba při-

31/ https://www.lidovky.cz/domov/nic-si-nezjistoval-a-auto-s-ridicem-rozstrelil-skrz-naskrz-rika-o-vrahovi-z-chomutova-soudce.A180419_100138_In_domov_jho?recommendationId=00000000-0000-5000-8000-000000000000 (bit.ly/zpn17-31)

32/ https://www.lidovky.cz/domov/vrazda-v-chomutove-snizeni-trestu-me-zaskocilo-obzalovany-neprojevil-litost-divi-se-zalobkyne.A180829_203735_In_domov_jho (bit.ly/zpn17-32)

33/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/in-iustitia-k-rozhodnuti-snit-trest-strelci-z-chomutova-je-to-protipravni-a-nespravedlive-jakou-rolu-hraje> (bit.ly/zpn17-33)

34/ <https://manipulatori.cz/teroristicky-utok-chomutove/> (bit.ly/zpn17-34)

35/ https://www.idnes.cz/usti/zpravy/vrazda-roma-chomutov-strelec-odsouzeny-petr-benda-vyse-trestu-dovolani-k-nejvyssimu-soudu.A181108_095555_usti-zpravy_vac2 (bit.ly/zpn17-35)

takat ust. § 228 odst. 1 trestního řádu, jež umožňuje poškozenému, aby byl souběžně s trestním stíháním obžalovaného objasněn i jeho nárok na náhradu majetkové škody, nemajetkové újmy nebo na vydání bezdůvodného obohacení, pokud mu byly stíhaným skutkem způsobeny. Tento postup má pro poškozeného význam především z hlediska rychlosti rozhodnutí o náhradě majetkové škody, nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení, nevyžaduje od poškozeného zvýšené výdaje, nezatěžuje ho důkazním břemenem a zároveň se rozhodnutím o takové povinnosti obžalovaného doplňuje preventivně-výchovné působení uloženého trestu.^{36/} Vyšel z toho, že úzký příbuzenský poměr již sám o sobě opravňuje nárok pozůstalých a odškodné jim přiznal, třebaže ne v plném, původně požadovaném rozsahu.

2.3.3 NAPADENÍ IN IUSTITIA

V srpnu 2017 zveřejnila IU zprávu o výsledcích monitoringu sociálních sítí a přístupu OČTŘ ke kyberkriminalitě. Po zveřejnění zprávy se na sociálních sítích a diskusích některých internetových deníků strhla diskuze, ve které se vyskytly stovky příspěvků majících zastrašovací, či přímo výhrůžný charakter. Některé výhrůžky nabyly takové intenzity, že vyzývaly k přímé likvidaci ředitelky IU. Celkem bylo identifikováno 58 útočníků. Většinu útoků policie vyhodnotila jako chráněné svobodou projevu. Mezi takto chráněné výroky policie zařadila např. výroky:

- „Měli jste jí cestou nalískat hubu... Postavit je do lati k jedné zdi.“
- „Přijde změna systému. Houpyhou.“
- „Tolik kokotů a tak málo nábojů.“
- „Až se bude přístě cinkat, tak budou lampy jak vánoční stromečky.“
- „Chci se zapojit do této bohuľibé činnosti. Pošlete mi prosím adresu kde sídlíte, jmenný seznam všech, jejich bydliště, příbuzné, děti kam chodí do školy všechny vás osobně navštívím a poděkuji Aláh nazdar.“
- „Ta by měla získat cenu od kvalitního snipera.“

Obvodní státní zástupkyně pro Prahu 6 se s názorem policie ztotožnila, když uvedla, že výhrůžky nebyly způsobily v poškozené vyvolat důvodnou obavu o život a zdraví a byly pronášeny ve specifické ochranné bublině internetu. Dle jejího názoru „nelze shora uvedené jednání kriminalizovat, byť se jedná o jednání vysoce nemorální, nicméně společensky nedosahuje takové intenzity, aby mohlo být trestněprávně či přestupkově postižitelné“. **IU je přesvědčena, že jak názor policejního orgánu, tak státní zástupkyně je projevem rezignace na výkon ochrany osob, které se stávají terčem pro svoje zaměstnání, respektive ochranu lidských práv.** Současně má za to, že uvedené výhrůžky jsou zcela objektivně způsobily vzbudit obavu v každém průměrném jedinci, kterému jsou adresovány, a to právě z toho důvodu, že nelze ověřit rozsah rozhodnutí pisatele je naplnit. Není od věci srovnat napadení IU s napadením R. B. či napadením akademika M. S., kde ale spoň na některých úrovních ochrana poškozených zafungovala.

Činy tří pachatelů byly postoupeny do správního řízení. Jeden z těchto pachatelů dostal za urážlivý výrok o ředitelce organizace pokutu ve správním řízení, a to ve výši 5 000 Kč, a dále mu bylo uloženo podrobit se programu Stop násilí organizovanému SOS centrem Diakonie na dobu šest měsíců v rozsahu 12 setkání. Ve svých dalších útocích dále pokračoval a stupňoval je. V květnu 2018 byl obviněn z trestného činu Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci z důvodu politického smýšlení napadené. Trestného činu se měl dopustit následujícími výroky:

- „Snad začne Válka a ty svině budeme **beztrestně mrzačit!**“
- „.... postarejte se prosím **o potrestání té nechutné, smradlavé, odborně blbě, pitomě pomstichtivé a, dle mého názoru, neskutečně sviňsko **udavačsky postižené Kalibové.****“
- „Jistá, dle mého názoru, marná existence, jakási **Kalibová, podředitelka** z pod **neziskovky inlustitia**, si na mě zasedla a snaží se moji bezúhonnou osobu kriminalizovat jen proto, že jsem jí s nadsázkou, vtipem a ironií vyličil co je zač a co by za svojí podvratnou činnost zaslouhovala.“

- „Čili boj proti projevům nenávisti je v podstatě čirý projev nenávisti. Je to boj proti lidské přirozenosti. Zpýččený, naprosto zdegenerovaný a vymrdaný jedinec zasluhuje extrémně krutou formu smrti a myslím si, že do této skupiny patří například **i ta smradlavá kunda Kalibová**, který bojuje proti projevům nenávisti a který, dle mého skromného názoru, nezasluhuje nic jiného než projev nenávisti říká, toto nesmíte nenávidět. Nenávidíte si co chcete, třeba prezidenta vlastní kolonie, ale TOHLE nenávidět nesmíte. Vaše emoce ve mně vzbuzují emoce.“
- „Je dobře, ale co je mi kurva do toho, že v nějaký **zasraný žlůvácký pyzdě**, která **kouří amerického velvyslance** vzbuzují nějaký zkurvený emoce?!?!? Tak ať ukončí svou marnou existenci, opustí galaxii a nesere se zde mezi plnohodnotné, emocemi oplývající obyvatele vesmíru. Emoce vzbuzují emoce, to dá rozum, ne? Jenže to má háček.“
- „Tydlencty bojovnícký svině proti projevům nenávisti žádné emoce nepocítují. Je to pro ně kšeft. Nějaká, **zatím veřejnosti neznámá arcisvině, vymyslela prvozlo. Kentus, kterému se říká.**“
- „Až najdu milion až dva miliony let starou kosmickou loď, odnesu to do sběru a za obdržené nálezné koupím **deset deka novičoku a tu vykurvenou, zpýččenou, zesranou a na kvadrát vymrdanou paorganizaci kompletně a jednou pro vždy vytrávím i celejma jejíma rodinama.** Tak mi držte palce.“
- „A nebo zůstat spolu a tak trochu si zavůdůdůovat. Takhle jsme přátelé, s přáteli **zatočili se slečnou Neziskovkou, Kali-Tučnou. Doufám, že bude mít migrénku aspoň deset let,**“ přičemž pod tímto příspěvkem je přiložen obrázek s vyobrazením hlavy figuríny, ve které jsou v různých částech zabodnuté předměty jako vidlička či nůž.

V červnu 2018 byl odsouzen trestním příkazem k pokutě

30 000 Kč. Proti trestnímu příkazu podal odpor. Obvodním soudem pro Prahu 6 byl následně odsouzen ke stejnému trestu. Poškozená byla se svým nárokem na náhradu škody odkázána do řízení ve věcech občanskoprávních.^{37/} Pachatel se následně proti rozhodnutí obvodního soudu odvolal a se svým odvoláním uspěl. Městský soud konstatoval, že uvedené výroky nejsou trestné, protože je obviněný umístil na svůj veřejný facebookový profil, a tedy nesměřovaly vůči poškozené.

IU má za to, že rozhodnutí Městského soudu v Praze není správné a nemá oporu v zákoně. V první řadě výroky byly vyřčeny veřejně, byť nikoli přímo na profilu poškozené, do její osobní sféry však dozajista směřovaly, neboť byly uvozeny jejím příjmením nebo variantou tohoto příjmení. Zadruhé, útoky byly způsobilé vyvolat ve sféře poškozené obavu a strach o život a zdraví, a to i z toho důvodu, že poškozená se dlouhodobě věnuje výzkumu předsudečné trestné činnosti a ví, že online výroky mohou být následovány útoky ve fyzické sféře. V neposlední řadě byly útoky jednoznačně motivované politickým – prodemokratickým – smýšlením poškozené, respektive její práci v neziskovém sektoru. Nejvyšší státní zastupitelství zvažuje podání dovolání.

Důležité je zdůraznit, že poprvé, byť nepravomocně, došlo v uvedeném případě k odsouzení politicky motivovaného předsudečného trestného činu proti nevládní organizaci hájící lidská práva.

Správním řízením vůči dvěma dalším pachatelům stále běží. Jeden z nich ve svých útocích neustává.

2.3.4 NAPADENÍ AKADEMIKA

Historik a přednášející na vysoké škole M. S. se stal terčem zastrahování po poskytnutí rozhovoru na téma migrace. Na sociálních sítích následně čelil rasistickým urážkám a výhrůžkám fyzickou likvidací. Univerzita Karlova vyjádřila historikovi podporu.^{38/} Obvodní oddělení pražské policie i státní zástupkyně se odmítli pří-

37/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/autor-vyhruzek-smrti-lidem-z-organizace-in-iustitia-byl-odsouzen-za-trestne-ciny-z-nenavisti-s-politickym-podtextem> (bit.ly/zpn17-37)

38/ https://www.lidovky.cz/domov/tato-zeme-neni-jen-pro-cechy-historik-celil-urazkam-univerzita-se-ho-zastala.A170111_125644_In_domov_rsa (bit.ly/zpn17-38)

padem zabývat. Státní zástupkyně konstatovala, že se jedná o případ hrubě vulgárního glosátorství, které není trestněprávně relevantní. Část spisu byla však postoupena k šetření v rámci Jihočeského kraje, kde prověřování trestné činnosti bylo završeno pravomocným rozsudkem. Pro výroky

- „Za mě jediný dobrý muslim mrtvý. Doufám, že vás někde potkám, abych vám mohl plinout do obličeje. A pokud dojde někdy k teroristickému útoku v ČR, osobně se o vás postarám. Jako vlastizrádce vás pověsím na strom“ a
- „Už vím jak S. potkat - tik, tak – strom, větev lano a houpačka pro jednoho,“

byl odsouzen pro přečin Nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1 trestního zákoníku. Soud se v rozhodnutí vyjádřil k obhajobě obžalovaného, který se bránil tím, že se dopouštěl pouze trollingu. Soud konstatoval, že projevy podobné nenávisti nejsou kryty svobodou projevu a že samy mohou vést k fyzickému násilí, proto je není možné podceňovat. Obžalovaný se následně hájil tím, že vlastizrádci se v minulosti váleli v dehtu a peří a že to nikomu nemohlo uškodit, případně, že se věšeli za kšandy. K tomu soud konstatoval, že „případů fyzického lynče je možné v soudobých dějinách najít příliš mnoho, než aby bylo možno brát na lehkou váhu“.

Kromě již výše uvedeného nálezu Ústavního soudu v případě R. B. nedošlo na poli české judikatury v oblasti PN za rok 2017 k vydání žádných průlomových rozhodnutí. Níže uvádíme zajímavý náleze Ústavního soudu ve věci limitů literární činnosti soudce a několik podstatných rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva.

Zajímavě se pak vyjádřil k obavám poškozeného. **Soud uvedl, že pokud je náplní jeho práce studium soudobých dějin, je nepochybné, že si je těchto souvislostí (souvislostí s fyzickým lynčem) velmi dobře vědom a jeho obavy o život a zdraví jsou zcela oprávněné.**^{39/} Tento argument okresního soudu je dozajista nutné porovnat se způsobem, kterým útoky na představitele neziskového sektoru bagatelizoval Městský soud v Praze.

2.3.5 PŘÍPAD R. B.

Zpěvák R. B. na základě svého odchodu na předávání cen Slavík ze sálu na protest proti udělení ceny skupině Ortel napsal na veřejný facebookový profil status, kde vysvětlil důvody, které ho k odchodu ze sálu vedly. Následně se stal terčem laviny předsudečných útoků a výhrůžek.

Řízení, byť nebylo důkazně složité, trvá do dnešního dne.

Policie z desítek útočníků identifikovala zatím celkem 19. Pět z nich bylo shledáno vinnými z přestupku, ohledně dalších pěti věcí se řízení vede, např. i za výroky jako „Cikáni do plynu“. K případu vydá IU souhrnnou zprávu, která by přesáhla možnosti této publikace.

2.4 Judikatura

2.4.1 NÁLEZ ÚSTAVNÍHO SOUDU ČR ZE DNE 11. 4. 2017, SP. ZN. IV. ÚS 2609/16

V uvedeném nálezu Ústavní soud konstatoval, že **svobodná literární činnost soudce je limitována jeho funkcí soudce**. Jednalo se o případ, kdy byl kárně potrestán soudce Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci za uveřejnění několika satirických článků se silně politickým podtextem. Ústavní soud konstatoval,

^{39/} Rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 6. 2018, sp. zn. 31T64/2018-129.

že soudce nesmí svými projevy narušovat důvěru veřejnosti v to, že bude rozhodovat v souladu se základními principy demokratického právního státu, a důvěru v nestrannost a nezávislost soudní moci. Soudce proto musí být zdrženlivý v projevech týkajících se politické soutěže. Dále Ústavní soud mimo jiné uvedl, že soudce má představovat jistou společenskou autoritu, a musí si tedy být vědom, že veškeré jeho počínání bude veřejností vnímáno citlivěji než u jiných osob. Publikuje-li satirické texty, které mají zřetelný politický podtext, musí brát na zřetel, že tato vyjádření mohou mít ve společnosti silnější dopad. Soudce je vybaven nejen výjimečnými pravomocemi, ale i výsadami, které mu umožňují vykonávat funkci nezávisle, nestranně a spravedlivě. Tomu ovšem konsekventně odpovídají i zvýšené požadavky na jeho osobní integritu a na jeho roli pro zachování důvěryhodnosti celé justice, které se mimo jiné projevují i v jistých omezeních v osobním životě a při výkonu politických práv. Jestliže se tedy někdo rozhodne být soudcem, bere tím na sebe dobrovolně i tato (zcela legitimní) omezení. V oblasti práva na svobodu projevu se tak ve zvýšené míře uplatňuje zásada vyjádřená v čl. 10 odst. 2 Úmluvy, podle které výkon těchto svobod zahrnuje jak povinnosti, tak odpovědnost.

2.4.2 KIRÁLY A DÖMÖTÖR PROTI MAĎARSKU

Evropský soud pro lidská práva shledal **porušení článku 8 Úmluvy v rozsudku ze dne 17. ledna 2017 ve věci č. 10851/13 Király a Dömötör proti Maďarsku, k němuž došlo v důsledku kumulativního účinku nedostatků vzniklých při prošetřování trestního oznámení podaného dvěma stěžovateli romské národnosti ve věci rasistických verbálních a fyzických útoků, které se odehrály na protiroské demonstraci.** Soud každému ze stěžovatelů přiznal částku 7 500 eur jako náhradu nemajetkové újmy. Naopak poté Evropský soud pro lidská práva konstatoval, že článek 8 Úmluvy nebyl porušen postupem policie, která se rozhodla příslušnou demonstraci nerozpustit.

2.4.3 ŠKORJANEC PROTI CHORVATSKU

Evropský soud pro lidská práva judikoval v rozsudku ze dne 28. března 2017 ve věci č. 25536/14 Škorjanec proti Chorvatsku, že **oběti PN může být osoba nejen na základě vlastní příslušnosti k určité rasové či etnické skupině, ale i na základě skutečné nebo domnělé příslušnosti k osobě, jež k takové skupině patří.** V daném případě soud shledal porušení procesní složky článku 3 ve spojení s článkem 14 Úmluvy tím, že vnitrostátní orgány nedostatečně vyšetřily rasisticky motivovaný útok vedený proti stěžovateli, která sice nebyla Romka, nicméně bránila svého romského přítele napadeného z důvodu rasové nenávisti. Soud konstatoval, že pokud státní orgány takovým osobám nezajistí účinnou ochranu, dopouští se porušení zákazu nelidského a ponižujícího zacházení a zákazu diskriminace.

2.4.4 ALKOVÍČ PROTI ČERNÉ HOŘE

V rozsudku ze dne 5. prosince 2017 ve věci č. 66895/10 Alković proti Černé Hoře Evropský soud pro lidská práva shledal porušení práv stěžovatele chráněných články 8 (právo na respektování soukromého života) a 14 Úmluvy (zákaz diskriminace), a to tím, že vnitrostátní orgány neprovedly účinné vyšetřování údajně rasisticky nebo nábožensky motivovaných útoků vůči stěžovateli. Těchto útoků se vůči stěžovateli, jenž je romské národnosti a muslimského vyznání, opakovaně dopouštěli jeho sousedé. Vzhledem k nečinnosti policie se stěžovatel ocitl v důkazní nouzi, kdy tuto situaci neřešily ani vnitrostátní soudy. Podle soudu tudíž stěžovatel nebyla poskytnuta ochrana jeho psychické integrity ve smyslu článku 8 Úmluvy a byla mu odepřena možnost účinně využít prostředky právní ochrany, které právní řád žalovaného státu zakotvuje. To platí o to naléhavěji, jelikož stěžovatel je Rom a muslim, přičemž se nejednalo o izolovaný incident, ale o sérii opakujících se útoků.

3

Společenské
ovzduší

3.1 Politická reprezentace

Atmosféru ve společnosti velmi výrazně ovlivnilo hned z kraje roku prohlášení prezidenta Miloše Zemana, že se po ČR „*potlouká člověk podezřelý ze spolupráce s teroristickými islámskými organizacemi*“. Informaci získal prezident z jedné ze čtyř šifer od zpravodajských služeb a sdělil ji v živém vysílání redaktorovi Českého rozhlasu. Svým výrokiem chtěl zpochybnit smysluplnost připravovaného Centra proti terorismu a hybridním hrozbám, jehož pracovníci se k takovému typu informací dostat pochopitelně nemohou. Když ho redaktor upozornil na to, že tento výrok může vyděsit veřejnost, prezident dodal: „*Právě proto jsem neřekl jeho jméno. To už by bylo porušení. A jestliže jenom řeknu, že je z Maghrebu, tak vy jistě víte, že Maghreb zahrnuje Maroko, Tunisko, Alžírsko a dokonce Libyi, tak tato informace je natolik neurčitá, že nikoho kromě tohoto člověka neohrožuje, ale já bych si dokonce přál, aby byl ohrožen.*“^{40/} Premiér Bohuslav Sobotka (ČSSD) v souvislosti se Zemanovým výrokiem ujistil veřejnost, že „*bezpečnostní složky fungují a dělají vše pro zajištění maximální bezpečnosti*“.^{41/}

Překvapivě znějí také výroky zástupce veřejné ochránkyně práv Stanislava Křečka. V lednovém rozhovoru pro týdeník Respekt např. zpochybnil práci administrátora blogů na iDnes.cz, spočívající v rušení účtů uživatelů publikujících rasistický obsah. Boj proti xenofobii označil za falešnou záminku cenzury. K otázce

redaktorky, zda považuje výrok typu „*vystřelil jako Cikán ze samošky*“ za rasistický, se odmítl vyjádřit.^{42/}

Náměstek ministra průmyslu a obchodu a kandidát ČSSD Karel Novotný uvedl na sociálních sítích, že „*cikáni jsou jako medúzy – otravný a k ničemu*“. Za výrok se později omluvil a byly mu odňaty čtvrtletní odměny.^{43/} Na konci listopadu pak Novotný ve své funkci skončil. Zda jeho odchod s rasistickým výrokiem souvisí, nepotvrdil. Zpravodajský web Aktuálně.cz připomněl, že Novotný už v roce 2010 používal v předvolební kampani na billboardech slogan: „*Proč bych měl litovat, že jsem ve svém domově národnostní většinou? Jeden stát, jedna pravidla!*“^{44/}

K politikům, kteří se podílejí na vyvolávání strachu z muslimů, se nečekaně přidal i premiér Sobotka. V srpnu pro rakouský deník Die Presse řekl, že s ohledem na problémy v jiných evropských zemích „*další muslimy už v Čechách nechceme*“. Reakcí na jeho slova byl otevřený dopis, který upozorňoval na skutečnost, že generalizující výrok premiéra je v rozporu s mezinárodními zákony a dohodami.^{45/}

Odmítavý postoj české vlády ke kvótám pro přijímání migrantů završil v červnu ministr vnitra Milan Chovanec (ČSSD) oznámením, že ČR již žádné migranty z Itálie a Řecka nepřijme. Podle kvót,

40/ http://m.rozhlas.cz/zpravy/domaci/_zprava/po-cesku-se-potlouka-clovek-spojovany-s-islamskymi-teroristy-prozradil-zeman--1687621 (bit.ly/zpn17-40)

41/ http://zpravy.idnes.cz/milos-zeman-cesky-rozhlas-plus-terorismus-clovek-z-maghrebu-p5j-/domaci.aspx?c=A170111_112703_domaci_fer (bit.ly/zpn17-41)

42/ <https://www.respekt.cz/tydenik/2017/2/dnes-se-nazyva-rasismem-kdeco> (bit.ly/zpn17-42)

43/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/namestek-mpo-novotny-se-za-vyrok-ve-kerem-prirovnal-romy-k-meduzam-omluliv-prijde-o-odmeny-a-dostal-vytuku> (bit.ly/zpn17-43)

44/ <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/namestek-ministra-prumyslu-ktery-prirovnal-romy-k-meduzam-od/r~5b885bd0d13a11e7af7dac1f6b220ee8/> (bit.ly/zpn17-44)

45/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/skupina-obcanu-a-aktivistu-sepsala-otevreny-dopis-premierovi-pozaduji-omluvu-muslimum> (bit.ly/zpn17-45)

kteří česká vláda označila za dysfunkční, měla ČR přijmout asi 2 600 lidí. Dosud přitom poskytla pomoc pouze 12 migrantům z Řecka.^{46/}

Ani po podzimních volbách do Poslanecké sněmovny se situace příliš neuklidnila. „Židé, homosexuálové a Cikáni by měli jít do plynu,“ prohlásil tajemník klubu SPD Jaroslav Staník podle vyjádření svědků. Pokřikoval to v jednom ze sněmovních klubů spolu s urážkami adresovanými odcházející ministryni práce a sociálních věcí Michaelé Marksové-Tominové.^{47/} Incident začala vyšetřovat policie.^{48/}

Prezident Zeman vystoupil měsíc před prvním kolem prezidentských voleb na sjezdu SPD. Zpravodajský server Romea.cz upozornil na to, že SPD je otevřeně xenofobní a populistická strana.^{49/}

Do Prahy se v polovině prosince sjeli představitelé evropských protiimigračních stran. Pozvání přijala např. předsedkyně francouzské Národní fronty Marine Le Penová a nizozemský politik Geert Wilders. Na setkání vystoupil i předseda SPD Tomio Okamura. Proti schůzce demonstrovalo asi 500 lidí. Protestující odsoudili xenofobii, nacionalismus i ultrapravicové a předsudečné názory.^{50/}

Na konci roku 2016 začal působit nový ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Jan Chvojka (ČSSD). V roce 2017 se chtěl podle svých slov zaměřit na zvýšení zaměstnanosti Romů a problematiku oddlužení.^{51/} Svou pozornost zaměřil na začátku roku i na vládní kampaň proti rasismu a násilí z nenávisli HateFree Culture. V únoru oznámil, že projekt v současné podobě na konci dubna skončí.^{52/} Po dalších jednáních pak vydal Úřad vlády prohlášení, že od jara následujícího roku bude spuštěna další podobně zaměřená kampaň. Z výstupů končící kampaně vyplynulo, že nejčastějším terčem předsudečných útoků jsou v ČR stále Romové.^{53/}

Naopak premiér Andrej Babiš (ANO) v nově vznikající vládě post ministra pro lidská práva neobsadil. Neziskové organizace proto napsaly dopis vyzývající premiéra, aby zrušení této pozice ještě zvážil, protože se tím omezí rovné šance pro všechny. Autoři dopisu upozorňovali především na to, že ministr pro lidská práva má v době silících xenofobních nálad ve společnosti velmi důležitou roli.^{54/}

ČR byla opět kritizována za svůj přístup k menšinám. Evropská komise ve své analýze hospodářské situace upozornila např. na to,

46/ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/vlada-cesko-uz-neprijme-zadneho-migranta-na-zaklade-kvot-zhorsila-se_1706051706_pj (bit.ly/zpn17-46)

47/ https://zpravy.aktualne.cz/domaci/tajemnik-spd-posilal-ve-snemovne-zidy-a-homosexualy-do-plynu/r~14061f70c58411e7988aac1f6b220ee8/?_ga=2.115107524.2105762710.1516108586-161406893.1513940521 (bit.ly/zpn17-47)

48/ https://zpravy.aktualne.cz/domaci/policie-vysetruje-stanika-z-spd-ktery-mel-posilat-zidy-do-pl/r~611e6cd4da6211e7a4500cc47ab5f122/?_ga=2.118721482.2105762710.1516108586-161406893.1513940521 (bit.ly/zpn17-48)
V kapitole 5.2 Charakteristika jednotlivých incidentů je tento incident registrován pod č. 45. „Židi, homosexuálové i Cikáni“.

49/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zeman-vystoupi-na-celorepublikovem-sjezdu-spd> (bit.ly/zpn17-49)

50/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/proti-okamurove-schuzce-protiimigracnich-a-nenavistnych-stran-demonstrovalo-nekolik-stovek-lidi> (bit.ly/zpn17-50)

51/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministr-pro-lidska-prava-chvojka-se-v-roce-2017-zameri-na-zamestnavani-lidi-z-ghetti-vykup-veprina> (bit.ly/zpn17-51)

52/ http://zpravy.idnes.cz/chvojka-potvrdil-konec-hatefree-culture-fd7-/domaci.aspx?c=A170207_165525_domaci_jol (bit.ly/zpn17-52)

53/ http://zpravy.idnes.cz/kampan-hatefree-bude-mit-nastupce-dqw-/domaci.aspx?c=A170307_152400_domaci_kop (bit.ly/zpn17-53)

54/ https://www.denik.cz/z_domova/neruste-ministra-pro-lidska-prava-vyzvaly-babise-organizace-20171206.html (bit.ly/zpn17-54)

že jsou na trhu práce nedostatečně zastoupeni Romové, lidé s nízkou kvalifikací, ženy s malými dětmi a lidé se zdravotním postižením. Romové jsou kvůli tomu v porovnání s majoritou až šestkrát více ohroženi chudobou.^{55/} Americké ministerstvo zahraničí zase kritizovalo diskriminaci Romů a stigmatizaci lidí nakažených virem HIV v ČR.^{56/} Český stát také dosud neodškodnil nedobrovolně sterilizované ženy. OSN na to upozornily nevládní organizace Česká ženská lobby, Helsinský výbor a Liga lidských práv. K odškodnění se přitom zavázala česká vláda už v roce 2012.^{57/} Na konci roku vyzvala k odškodnění oběti ČR i Rada Evropy.^{58/}

Evropské neziskové organizace zmínily ve své zprávě „Vyhození ze dveří“ skutečnost, že některé středoevropské a východoevropské země ztěžují žadatelům azylové řízení. Mezi tyto státy patří podle nich i ČR.^{59/}

Někteří političtí představitelé prokázali, že neumějí pracovat s informacemi. Jak upozornil zpravodajský server Romea.cz, senátor Jaroslav Doubrava (Severočeši.cz) sdílel na sociálních sítích vyvrácený hoax (smyšlenou poplašnou zprávu) o rozhodnutí EU

zrušit české písmeno „Ř“.^{60/} Václav Klaus mladší (ODS) zase uveřejnil fotografii, kterou uvedl jako záznam zahájení Mistrovství světa žen v šachu v Teheránu. Upozornil přitom na to, že všechny ženy na fotografii sedí oproti mužům na zemi. Nebyla to však pravda. Snímek pocházel z roku 2013, kdy byl jmenován nový ministr zahraničí. A web Romea.cz uveřejnil i jinou fotografii ze stejné události, kde je jasně vidět, že minimálně jedna žena je i mezi sedícími muži. Romea.cz proto upozorňuje, že není vůbec zjevné, podle jakého klíče byla vyčleněna v sále místa k sezení.^{61/}

Političtí představitelé zahájili v průběhu roku intenzivnější debatu o odkupu vepřína v Letech u Písku stojícího na místě bývalého koncentračního tábora pro Romy. Hlavními iniciátory odkupu byl ministr pro lidská práva Chvojka a předseda vlády Sobotka.^{62/}

Na konci června se v Letech uskutečnilo i pietní shromáždění, na které přijeli aktivisté z ČR i dalších zemí, aby vyjádřili nespokojenost s tím, že vepřín stále nebyl odstraněn. Mezi účastníky byl i ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO).^{63/} K problematice

55/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zprava-evropske-komise-romove-jsou-v-cr-sokrat-vice-ohrozeni-chudobou-nez-ostatni-obyvatele> (bit.ly/zpn17-55)

56/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/zahranicni/americka-diplomacie-cesku-vytyka-diskriminaci-romu-a-korupci> (bit.ly/zpn17-56)

57/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nevladni-organizace-upozornuji-osn-ze-ceska-vlada-neodškodnila-nedobrovolne-sterilizovane-zeny> (bit.ly/zpn17-57)

58/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/rada-evropy-vyzyva-ceskou-republiku-aby-odsodnila-obeti-vynucenych-sterilizaci> (bit.ly/zpn17-58)

59/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/neziskove-organizace-nektere-zeme-eu-ztezuji-moznost-zadat-o-azyl-tyka-se-to-i-ceske-republiky> (bit.ly/zpn17-59)

60/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/trapas-a-ostuda-rasistického-senatora-doubravy-k-otoku-na-eu-pouzil-vymyslenou-zpravu-o-zruseni-pismena-r> (bit.ly/zpn17-60)

61/ <http://www.romea.cz/cz/publicistika/komentare/vaclav-klaus-mladsi-siri-prostrednictvim-facebooku-fotku-s-manipulativnim-popiskem-s-cilem-vyvolavat-protiislamske-nalady> (bit.ly/zpn17-61)

62/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministr-jan-chvojka-k-mezinarodnimu-dni-romu-tradicni-romske-hodnoty-mohou-byt-prikladem-i-pro-nas> (bit.ly/zpn17-62)

63/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/primy-prenos-pietni-shromazdeni-v-miste-byvaleho-koncentracniho-ta-bora-v-letech-u-pisku> (bit.ly/zpn17-63)

se vyjádřil také prezident Zeman. V pořadu TV Barrandov sdělil, že je pro zachování prasečáku v místě bývalého koncentračního tábora a pohrozil, že daňoví poplatníci by za likvidaci prasečáku museli zaplatit miliardu korun. Prezident už ale nevyšvětlil, jak k této části věci dospěl. Vybudováním důstojného pietního místa by podle něj vznikla národohospodářská ztráta. Zeman doslova uvedl: „Co vznikne na tomto území? Prázdna plocha, nic víc. Nechme, ať zemědělské, potravinářské, průmyslové a jiné podniky fungují, a ať se jim nekladou žádné zbytečné překážky.“^{64/}

Na prezidentova slova zareagovala např. Rada vlády pro záležitosti romské menšiny. Její představitelé připomněli „prázdne plo-

chy“ na dalších místech genocidy během druhé světové války.^{65/} Do debaty přispěl také archeologický tým, který v místě bývalého koncentračního tábora prováděl od podzimu 2016 výzkum. Archeologové mimo jiné zjistili, že tábor ležel skutečně z větší části na současném pozemku vepřina.^{66/}

V letních měsících pak proběhla strategická vyjednávání o odkupu prasečí farmy v Letech státem. Na konci srpna vláda jednomyslně rozhodla o odkupu^{67/} a na konci listopadu byla podepsána kupní smlouva s majitelem vepřina. Území začalo spravovat Muzeum romské kultury.^{68/}

3.2 Místní samospráva

Pražský městský soud potvrdil, že bývalý radní za ODS v pražských Letňanech Jan Mikulecký musí zaplatit stotisícovou pokutu za vydírání spojené s podplácením. Toho se dopustil v průběhu komunálních voleb v roce 2014, když vydíral Petru Kavúrovou (hnutí Pro Prahu), aby odstoupila z kandidátní listiny, jinak její muž přijde o zakázku. Jejím manželovi Dušanu Kavúrovi zase sliboval peníze, zajistí-li hlasy voličů z místní romské komunity.^{69/}

Senátor, hejtman Zlínského kraje a starosta Vsetína Jiří Čunek (KDU-ČSL) opět na začátku dubna útočil na Romy. V rozhovoru pro DVTV a XTV např. uvedl, že Romové nikdy nebyli zvyklí pracovat, a odmítl, že by byli v české společnosti diskriminováni. Členka Rady vlády pro záležitosti romské menšiny Lucie Fuková v reakci na to oznámila, že bude usilovat o ukončení spolupráce Agentury pro sociální začleňování a Vsetína. Ještě v průběhu dubna Čunek

64/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/prezident-zeman-je-pro-zachovani-prasecaku-na-miste-byvaleho-koncentracniho-tabora-pro-romy-v-letech-u-pisku> (bit.ly/zpn17-64)

65/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romska-rada-reaguje-na-vyrok-prezidenta-o-letech-a-pripomina-existenci-rozsahlych-prakticky-nevyuzitych-ploch-v-osvetimi> (bit.ly/zpn17-65)

66/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/potvrzeno-archeologickym-vyzkumem-koncentracni-tabor-v-letech-lezi-z-drtive-vetsiny-na-pozemku-veprina> (bit.ly/zpn17-66)

67/ http://zpravy.idnes.cz/vlada-se-rozhodla-koupit-veprin-v-letech-fdh-/domaci.aspx?c=A170821_133515_domaci_kop (bit.ly/zpn17-67)

68/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/bleskova-zprava-smlouva-o-odkupu-veprina-v-letech-u-pisku-byla-podepsana> (bit.ly/zpn17-68)

69/ https://zpravy.aktualne.cz/domaci/exradni-z-letnan-vydiral-potvrdil-odvolaci-soud-rad-by-mu-zv/r~db6466a6f9b711e6bb37002590604f2e/?_ga=1.26919476.800741274.1459259534 (bit.ly/zpn17-69)

rezignoval na funkci starosty, jak již dříve avizoval po svém zvolení hejtmanem.^{70/}

Hodonínský zastupitel a místostarosta Roman Sedláčik (Řád národa) předvedl, jak absurdní může být strach z cizinců. Na začátku srpna zveřejnil na svém facebookovém profilu fotografii dvojice lidí s tmavou pletí. Ke snímku dopsal komentář, že se vyfotografovaného muže dotazoval, co tady dělá a zda je muslim. Zároveň vyjádřil pohoršení nad lidmi, kteří si na cizince „zvykají“ a nevěšují si jich, a dodal, že na dvojici zavola strážníky, aby cizince legitimovali. Místostarosta svůj příběh doplnil výzvou, aby se stejně jako on chovali všichni občané. Podle zpravodajského webu iDnes.cz zavola hodonínský zastupitel strážníky na vojáka americké armády a šéfk nadace, kteří navštívili Hodonín na základě osobního pozvání.^{71/}

Místostarosta brněnských Bohunic Milan Hrdlička (ČSSD) napsal do radničních novin Naše Bohunice protiuprchlický článek, ve kterém přirovnával uprchlíky ke slimákům a varoval před jejich invazí, které je podle něj potřeba zabránit. Od textu se distancoval jeho spolustraník Lubomír Zaorálek s tím, že člověk s takovými názory nemá v sociální demokracii místo. Hrdlička později uvedl, že není extremist, jen chtěl otevřít debatu o migraci.^{72/}

Šéf Institutu pro sociální inkluzi Martin Šimáček vyjádřil pochybnosti nad postupem veřejné správy po zastřelení mladého romského muže v Chomutově. Podle něj je velmi pravděpodobné, že se jednalo o násilí z nenávisti, což může v oblasti zvýšit sociální napětí. Navzdory tomu nezareagovalo podle Šimáčka adekvátně vedení města ani Agentura pro sociální začleňování. Nabídku pomoci od nich bezprostředně po události nedostali pozůstalí oběti ani další lidé na sídlišti, kde k vraždě došlo.^{73/}

Liberecký kraj i město Liberec oficiálně připomenuly Mezinárodní den Romů vyvěšením romské vlajky.^{74/} Některými politiky však byl tento symbolický akt kritizován. Jak uvedl web iDnes.cz, primátor Liberce Tibor Batthyány (býv. člen ANO) odmítl toto gesto s tím, že před radnicí by mohla každý den viset jiná vlajka.^{75/}

Ústavní soud zrušil část litvínovských a varnsdorfských vyhlášek přijatých v rámci tzv. nulové tolerance. Soud dal za pravdu ombudsmance Anně Šabatové, která ve svém návrhu kritizovala zakazy sezení ve veřejném prostoru mimo lavičky. Soud konstatoval, že samotné sezení mimo vyhrazené prostory nemůže být narušením veřejného pořádku.^{76/}

Česká města postupně začala využívat možnosti zastavit výplatu dávek na bydlení v některých oblastech, což jim umožnila

70/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/jiri-cunek-opet-utoci-na-romy-clenka-romske-rady-bude-zadat-okamzite-ukonceni-spoluprace-agentury-se-vsetinem> (bit.ly/zpn17-70)

71/ https://brno.idnes.cz/zastupitel-hodonin-zavola-hlidku-na-cernosky-par-fhu-/brno-zpravy.aspx?c=A170815_144433_brno-zpravy_vh (bit.ly/zpn17-71)

72/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/mistostarosta-za-cssd-prirovnanim-uprchliku-ke-slimakum-chtel-pry-vyvolat-diskuzi-neni-pry-zadny-xenofob-a-zaoralek-clanek> (bit.ly/zpn17-72). V kapitole 5.2 Charakteristika jednotlivých incidentů je tento incident registrován č. 117. „POZOR NA SLIMÁKY“.

73/ <http://socialniinkluze.cz/strelba-v-chomutove-kolik-jeste-musi-byt-obeti-nez-se-verejna-sprava-nauci-reagovat/> (bit.ly/zpn17-73)

74/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/mesto-liberec-i-liberecky-kraj-vyvesi-u-prilezitosti-mezinarodniho-dne-romske-vlajky> (bit.ly/zpn17-74)

75/ http://liberec.idnes.cz/romska-vlajka-rozhadala-liberec-vyvesi-d9m-/liberec-zpravy.aspx?c=A170407_105522_liberec-zpravy_jape (bit.ly/zpn17-75)

76/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nesmyslne-vyhlaske-zakazujici-sezeni-mimo-lavicky-konci-rozhodl-o-tom-ustavni-soud> (bit.ly/zpn17-76)

novela zákona o pomoci v hmotné nouzi. Noví nájemníci z vymezených lokalit tak přijdou o doplatek na bydlení. Na začátku roku se k městům přidaly např. Obrnice.^{77/}

Také město Ústí nad Labem navrhlo zóny, kde nebudou noví nájemníci dostávat doplatky na bydlení. Návrhy byly zveřejněny okomentované, příslušníci policie a městské policie k navrženým budovám připsali, kolik přestupků a přečinů na dané adrese evidují a jaký charakter tyto incidenty měly (např. výtržnosti, požívání alkoholických nápojů apod.) Úředníci orgánu sociálně-právní ochrany dětí zase u každého jednotlivého domu, kde se podle nich „vyskytují nepříznivé vlivy působící na děti“, dopsali větu: „ZAŘADIT MEZI OBJEKTY S DLOUHODOBĚ NEŽÁDOUCÍMI SOCIÁLNÍMI JEVY!“ K návrhům se pak po dobu 30 dní mohli vyjadřovat majitelé nemovitostí.^{78/}

Vedení Kladna dokonce označilo jako bezdoplatkovou zónu celé území města. Kritici kladenského návrhu, mezi něž patří např. senátor Jiří Dienstbier (ČSSD), argumentovali tím, že jde o „válku proti chudým“ a tímto krokem se stane v podstatě celé město ghettem. Podle ředitelky místní organizace Člověk v tísni se navíc opatření týká řady seniorů nebo matek samoživitelek.^{79/} Dvacet senátorů proto podalo k Ústavnímu soudu návrh na zrušení části zákona o pomoci v hmotné nouzi, která řeší doplatky na bydlení.^{80/}

Brno získalo dotace na projekt „Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně“, který by měl trvat od srpna 2017 do konce roku 2020. Jeho cílem je podpora doučování i kariérového poradenství pro žáky základních škol. Do projektu budou kromě škol zapojeny také neziskové organizace, jež se zabývají problematikou vzdělávání a podporou žáků s nějakou formou znevýhodnění.^{81/}

77/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/obrnice-zastavi-doplatky-na-bydleni-na-casti-sidliste-vyuziji-novelu-zakona-o-hmotne-nouzi> (bit.ly/zpn17-77)

78/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/usti-nad-labem-vybralo-ulice-kde-zrusi-doplatky-na-bydleni-nove-prichozim-najemnikum> (bit.ly/zpn17-78)

79/ <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/2341426-cele-kladno-se-prohlasilo-za-socialne-vyloucenou-lokalitu-preventivne-rika-primator> (bit.ly/zpn17-79)

80/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/senatori-chteji-doplatky-na-bydleni-resit-pres-ustavni-soud> (bit.ly/zpn17-80)

81/ <https://www.brno.cz/brno-aktualne/co-se-deje-v-brne/a/mesto-ziskalo-dotaci-50-milionu-korun-na-projekt-prevence-skolni-neuspesnosti-1/> (bit.ly/zpn17-81)

3.3 Krajiní pravice

V únoru byla podána obžaloba na extrémistu a předsedu Národní demokracie Adama B. Bartoše za popírání holocaustu, podněcování nenávisti, hanobení a schvalování trestného činu. Toho se dopustil ve svých písemných projevech.^{82/} Podle obžaloby Bartoš mimo jiné vyvracel existenci plynových komor v nacistických koncentračních táborech.^{83/} V březnu pak Bartošovi potvrdil brněnský krajský soud roční podmíněný trest s dvouletým odkladem za podněcování k nenávisti vůči Židům. Potrestán byl za to, že na místě pomníku Anežky Hrůzové zanechal ceduli s nápisem „Židovská otázka nebyla dosud uspokojivě vyřešena“.^{84/}

Policie navrhla obžalovat pachatele útoků z dubna 2016 na HateFree zóny. Za posprejování kaváren a obchodů neonacistickými symboly čelí čtyři lidé obvinění z poškození cizí věci a z projevu sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka. Napadené podniky si útočníci vybrali proto, že se zapojily do vládní Kampaně proti rasismu a násilí z nenávisti.^{85/}

V médiích se objevilo několik případů lidí veřejně propagujících neonacismus. Na konci dubna byla na sociálních sítích sdílena fotografie pokladní v supermarketu Kaufland, která měla při

obsluhování zákazníků na pravém předloktí jasně viditelný vyte- tovaný hákový kříž. Obchodní řetězec ženu okamžitě propustil a mluvčí uvedl, že vedení zvažuje i právní postih.^{86/} Až čtyři roky vězení hrozí muži z Plzně, který hajloval, vykřikoval při tom nacistický pozdrav a na sobě měl mikinu s hákovým křížem.^{87/} Deseti- měsíční podmíněný trest s dvouletým odkladem dostala u ústec- kého okresního soudu žena, jež na sociálních sítích sdílela fotogra- fie a texty propagující nacistickou ideologii. Odsouzená se před sedmi lety pokoušela neúspěšně kandidovat do Poslanecké sně- movny za Dělnickou stranu sociální spravedlnosti (DSSS).^{88/}

Nakladatelství Naše vojsko, které v minulosti vydalo např. Hitle- rův Mein Kampf, začalo na začátku dubna prodávat zboží s neona- cistickými symboly. V jejich nabídce se objevily výrobky s potiskem portrétů Adolfa Hitlera, Reinharda Heydricha nebo K. H. Franka.^{89/}

V kinech se začal promítat dokumentární film Víta Klusáka „Svět podle Daliborka“, jehož ústřední postavou je neonacista Dalibor K. Režisér byl už před dokončením filmu policií vyzván k podání vysvětlení kvůli scénám, na nichž jsou zachyceni hajlující fanoušci kapely Ortel. Po premiéře filmu dostali tvůrci zprávu, že

82/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/extremista-bartos-podnecoval-nenavist-vuci-zidum-a-uprchlikum-policie-navrhla-obzalobu-hrozi-mu-3-roky-vezeni> (bit.ly/zpn17-82)

83/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/extremista-bartos-podle-obzaloby-vyvracel-existenci-plynovych-komor> (bit.ly/zpn17-83)

84/ <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/2051054-antisemita-bartos-volal-po-reseni-zidovske-otazky-odvolaci-soud-mu-potvrdil-podminen> (bit.ly/zpn17-84)

85/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/clen-letnanske-ods-si-chtel-koupit-hlasy-romu-soud-potvrdil-stotiscovou-pokutu-za-vydirani-a-podplaceni> (bit.ly/zpn17-85)

86/ http://www.lidovky.cz/kvuli-hakovemu-krizi-na-ruce-pokladni-z-kauflandu-ihned-skoncila-retezec-zvazuje-pravni-postih-ij9-/zpravy-domov.aspx?c=A170427_091515_in_domov_sk (bit.ly/zpn17-86)

87/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/hakovy-kriz-na-zadech-a-hajlovani-mladikovi-z-plzne-hrozi-tri-roky-vezeni> (bit.ly/zpn17-87)

88/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nekdejsi-neuspesna-kandidatka-dsss-je-odsouzena-za-propagaci-nacismu> (bit.ly/zpn17-88)

89/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/nakladatelstvi-prodava-predmety-s-portrety-nacistu-a-diktatoru-neni-to-propagace-jde-mi-o-zisk-rika-reditel> (bit.ly/zpn17-89)

jeden z diváků podává trestní oznámení za propagaci nacismu přímo na hlavního protagonistu dokumentu.^{90/}

Neonacisté se snažili objevovat i ve veřejném prostoru. Přílákem je i tradiční pochod Prague Pride, kterého se zúčastnil např. Pavel Matějny z uskupení Národní obroda. Na protest proti průvodu pořádal akci s názvem No Way For Gay. Během Prague Pride se odehrálo několik konfliktů, kde musela zasahovat policie.^{91/}

DSSS svolala na svátek svatého Václava manifest ve Svitavách. Jedním z pořadatelů byl Vlastimil Pechanec, odsouzený za vraždu Roma. Akce neměla velký úspěch, do Svitav dorazilo méně než 40 příznivců DSSS.^{92/}

Během akcí k 17. listopadu se na Václavském náměstí uskutečnilo i shromáždění příznivců DSSS. Celkem dorazilo asi 100 účastníků a dva z nich byli zadrženi policií. Někteří přítomní také útočili na redaktora České televize Richarda Samka. Sprostě mu nadávali, vyhrožovali a sahali na jeho mobilní telefon. Na shromáždění vystoupil i americký neonacista Matthew-John Heimbach, který je

podle webu Romea.cz napojen na white power organizace a Ku-Klux-Klan. Účastníci chtěli po projevech odpochodovat Národní třídou na Staroměstské náměstí, ale pořadatelé pochod zrušili.^{93/}

Slušní lidé podali žalobu na Ministerstvo vnitra kvůli čtvrtletní zprávě o extremismu, ve které je toto hnutí označeno za extremistické. Ve zprávě se píše, že členové hnutí, jež vzniklo jako reakce na současné vedení města Brna, mají neonacistickou či chuligánskou minulost. Žaloba se týká ochrany názvu a pověsti.^{94/}

Kvůli opakovaným zmínkám ve zprávách o extremismu zažalovala již dříve Ministerstvo vnitra i Bartošova Národní demokracie. Její vedení usiluje o veřejnou omluvu za zásah do pověsti právnické osoby. V říjnu vypovídal před soudem znalec Josef Dolista, který ve svém posudku potvrdil, že Národní demokracie je extremistická a svými vyjádřeními se snaží rozdělit tuzemskou společnost. Podle něj to může ovlivňovat předsudečné projevy vůči některým menšinovým částem obyvatelstva.^{95/}

90/ https://www.tyden.cz/rubriky/kultura/film/v-prostejove-probehne-predpremiere-filmu-svet-podle-daliborka_437760.html (bit.ly/zpn17-90)

91/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/video-a-foto-verici-extremiste-a-neonaciste-protestovali-proti-pruvodu-prague-pride-musela-zasahovat-policie> (bit.ly/zpn17-91)

92/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/velka-akce-extremistu-z-dsss-ve-svitavach-prislo-jen-35-priznivcu-na-miste-byli-i-odpurci-presilovku-hrala-policie> (bit.ly/zpn17-92)

93/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/priznivci-dsss-jebat-allaha-palit-mesity-cerna-svine-arabska-slovni-utoky-na-redaktora-ct-richarda-samka> (bit.ly/zpn17-93)

94/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/brnenske-hnuti-slusni-lide-podalo-zalobu-na-ministerstvo-vnitra-za-to-ze-ho-oznacilo-za-extremisticke> (bit.ly/zpn17-94)

95/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/znalec-narodni-demokracie-je-extremistickou-stranou> (bit.ly/zpn17-95)

3.4 Bezpečnostní složky

I v roce 2017 pokračovalo vyšetřování policejního zásahu v žatecké pizzerii, po němž zemřel mladý Rom. Policie na konci ledna případ odložila s tím, že nedošlo ke spáchání trestného činu.^{96/} První zástupce poškozených nato uvedl, že policie postupovala nesprávně, protože nedostatečně zajistila stopy a nedostatečným způsobem prováděla prověřování. Proti rozhodnutí proto podávají poškození stížnost.^{97/} Znepokojení nad výsledkem vyšetřování vyslovila i Rada vlády pro záležitosti romské menšiny. Na svém únorovém zasedání mluvili členové o rostoucím pocitu ohrožení své bezpečnosti.^{98/} Ústecká krajská státní zástupkyně Andrea Janáková stížnost odmítla.^{99/}

Ústavní soud vyhověl stížnosti rodiny imigrantů z Kosova, kteří byli po dobu 50 dní zadrženi v detenčním zařízení v Bělé-Jezové. Podle soudce Jana Filipa v té době chyběl zákonný podklad pro zadržení. Nyní jsou kritéria zadržení cizinců v zákoně už vymezena přesněji.^{100/}

Terčem kritiky se stala policejní liknavost při objasňování a vyšetřování útoků na sociálních sítích. Dvě trestní oznámení, kte-

rá podala organizace Romea, policie odložila. První trestní oznámení bylo podáno na uživatele pod jménem Dieter Kammler, jenž na FB napsal: „*I já jsem se rozhodl vykonat spravedlnost ještě předtím, než sám zemřu. Ano budou to dvě malé romské děti.*“ Druhý diskutér David Krčmář na FB napsal: „*Odporná zbytečná černá špína, agresivní už od malička... Budme rasisti, tohle tu fakt nepotřebujeme !!!!*“ Ani v jednom případě nešlo podle policie o trestný čin.^{101/} Postup policie při vyšetřování verbálního násilí na FB kritizovala i organizace IU. V našem srpnovém prohlášení jsme uvedli, že z desítek podezřelých, kteří vyhrožovali na facebookovém profilu poškozeného R. B., obvinila policie pouze dva.^{102/}

V listopadu byl obžalován policista z České Lípy za to, že zmlátil teleskopickým obuškem romského brigádníka při sběru legálně pěstovaného konopí. Vše se odehrálo 29. září 2015 a teprve 9. června 2016 byl policista obviněn Generální inspekcí bezpečnostních sborů. Jeho služební poměr u policie přesto trval i na konci roku 2017.^{103/}

96/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vysetrovani-smrti-miroslava-demetera-policie-uzavrela-pripad-byl-odlozen-nedoslo-ke-spachani-trestneho-cinu> (bit.ly/zpn17-96)

97/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/video-policie-postupovala-nespravne-nedostatecne-zajistila-stopy-rika-pravni-zastupce-v-kauze-zatec> (bit.ly/zpn17-97)

98/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/romska-rada-jednala-o-kauze-zatec-zastupci-romu-romu-vyjadрили-rostouci-pocit-ohrozeni-sve-bezpecnosti> (bit.ly/zpn17-98)

99/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/pripad-smrti-roma-v-zatecke-pizzerii-statni-zastupkyně-odmitla-stiznost-na-postup-pri-vysetrovani-jako-neduvodnou> (bit.ly/zpn17-99)

100/ <https://domaci.ihned.cz/c1-65739390-rodina-migrantu-z-kosova-byla-v-bele-jezove-protiustavne-rozhodl-soud-spatne-podminky-v-detencnim-zarizeni-nepotvrdil> (bit.ly/zpn17-100)

101/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vyhruzka-vykonanim-spravedlnosti-na-malych-detech-podle-policie-nejde-o-trestny-cin> (bit.ly/zpn17-101)

102/ https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=10155441568250792&id=252375370791 (bit.ly/zpn17-102)

103/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policistu-soudi-za-zmlaceni-romskeho-brigadnika-na-poli-u-ceske-lipy> (bit.ly/zpn17-103)

3.5 Média a sociální sítě

Ukázkový příklad stereotypizace Romů v médiích předvedl reportér MF Dnes, když se vypravil hledat příbuzné dvou mladých romských dívek, které na Silvestra zabilo ve Velké Británii auto. Reportér se pokusil prostřednictvím příběhů dalších členů jejich rodiny popsat prostředí, z něhož obě tragicky zesnulé děti pocházely. Čtenáři se tak mimo jiné dozvěděli, že v ulici, kde rodiny dívek bydlely, je „část bytovek opravená“. Většina z místních Romů „pracuje a osedlé s nimi problémy nemají“. Lze jen stěží předpokládat, že by měl reportér potřebu uvádět tento typ informací o pozůstalých a příbuzných v případě, že by oběti tragédie pocházely z majority.^{104/}

Na podzim rezonoval médii také soudní proces, během kterého byl mladý Afghánc zpravodajství zproštěn obžaloby ze znásilnění zdravotní sestry v Nemocnici na Bulovce. Přesto deník Mladá fronta Dnes vydal následující den na titulní straně tištěných novin článek s titulkem „Sestra z Bulovky: Český chlap by to neudělal“. V článku redaktor Karel Hrubeš dal prostor především zdravotní sestře, která se svěřovala s tím, že nemá ráda muslimy a že muslimové jsou vychovávaní k násilí na ženách. Soudní rozhodnutí nazýval redaktor v textu „úřední pravdou“.^{105/}

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání konstatovala, že TV Prima manipulovala ve zpravodajství o integraci iráckých uprchlíků v ČR. Čtyři zpravodajské příspěvky byly podle Rady neobjektivní a názorová stanoviska provozovatele vysílání byla divákům před-

kládána jako fakta. K manipulaci ve vysílání docházelo v reportážích odvysílaných na jaře 2016.^{106/}

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání se začala zabývat také reportážemi z večerních zpráv TV Prima, která informovala o muslimkách v pražském Aquapalace. Reportáž reagovala na debatu, zda muslimky měly při koupání tzv. burkini (tj. plavky), nebo abáju, jež je určena na nošení venku. Součástí reportáže byla scénka, kdy se do bazénu pokoušel dostat reportér v mnišské kutně, aby dokázal, že on bude na rozdíl od muslimek vykázan. Rada se začala zabývat stížnostmi kvůli nevyváženosti a nedodržování pravidel objektivity. Mezi výtkami se objevilo především to, že z internetových reakcí byly v reportáži citovány jen ty negativní a pochybnosti se objevily i v souvislosti s výběrem mluvčích.^{107/} Podle Rady se reportáž skutečně „zpronevěřila povinnosti informovat ve zpravodajství objektivně a vyváženě“ a podsunula divákům názor, že se ženy v aquaparku koupaly v běžném oblečení. Nyní probíhá s TV Prima správní řízení a televizi hrozí pokuta.^{108/}

Uvedená reportáž rozpoutala řadu předsudečných reakcí vůči dvěma vyfotografovaným ženám i Aquapalace Čestlice, kde se ženy koupaly. Vedení aquaparku vydalo prohlášení, že obě návštěvnice měly na sobě burkini z materiálu vhodného ke koupání, takže pravidla aquaparku neporušily.^{109/}

104/ http://zpravy.idnes.cz/zabiti-dvou-romskych-divek-v-oldhamu-rodina-se-slozila-na-pohreb-p86-domaci.aspx?c=A170106_211211_domaci_jkk (bit.ly/zpn17-104)

105/ <http://a2larm.cz/2017/10/znasilneni-nezna-narodnost/> (bit.ly/zpn17-105)

106/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/rrtv-televize-prima-porusila-zakon-manipulovala-v-reportazich-na-svou-obranu-v-kauze-irackych-uprchliku> (bit.ly/zpn17-106)

107/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/plavkovou-reportaz-tv-prima-resi-rada-pro-rozhlasove-a-televizni-vysilani> (bit.ly/zpn17-107)

108/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/plavkova-reportaz-tv-prima-porusila-pravidla-zpravodajstvi-podle-predsedy-rrtv-mohla-temer-podnecovat-nenavist> (bit.ly/zpn17-108)

109/ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/slusne-cechy-pobourily-zeny-v-burkinach-v-bazenu-podle-aquaparku-vsak-muslimky-nic-neporusily> (bit.ly/zpn17-109)

Zpravodajský web Romea.cz upozornil na nepravdivé informování o kauze agresivního romského mladíka, který fyzicky zaútočil na dva školáky v Lounech. Útokem se zabývala policie a vyjádřilo se k němu i vedení města. Deník.cz zveřejnil v souvislosti s incidentem informaci, že chlapec je členem skupiny, která požaduje pod hrozbou zmlácení po jiných dětech peníze. Tuto informaci ale vyvrátil pro web Romea.cz Petr Cirok z Centra pro rozvoj menšin. Podle něj vyústil fyzickým útokem spor o dívku. Samo Centrum pak také začalo čelit řadě útoků a internetová diskutérka vyčítali pracovníkům mimo jiné to, že vyučují romské děti box a tím je učí agresivnímu chování. Cirok vysvětlil, že to není pravda a že svým dětským klientům předávají především sportovní zásady a pravidla fair play.^{110/}

Romea.cz upozornila na manipulaci také v případě zpravodajství na webu Parlamentní listy, který své čtenáře informoval o tom, že v Praze 6 je azylové a imigrační centrum. Velmi konfrontačně laděnou zprávu redakce doplnila fotografií uprchlického tábora u Calais. U méně informovaných čtenářů tak mohl vzniknout dojem, že takhle to vypadá v Praze a kombinace textu a fotografie mohla vyvolat nevráživost vůči všem, kteří pomáhají migrantům a uprchlíkům.^{111/}

Na práci s informacemi na webu Parlamentní listy upozornili i dva bývalí novináři Karel Goldmann a Jan Binder. Do redakce zaslali texty postavené na vymyšlených konspiračních teoriích a mé-

dium je bez dalších editorských zásahů zveřejnilo. V textech bylo např. uvedeno, že atentáty v evropských městech páchají „ekoteroristé“ a „cyklofašisté“ nebo že USA používají v Sýrii chemikálie, aby ovládli lidské myšlení (tzv. chemtrails).^{112/}

Zpravodajský web HlídacíPes.org si povšiml, že v pořadech, jež na TV Barrandov moderuje generální ředitel televize Jaromír Soukup, se objevují lidé z proruské a extremistické scény. Dokládá to na příkladu lidí pokládajících dotazy a sedících v publiku. Mezi nimi byl např. muž v minulosti stíhaný za schvalování teroristických útoků z 11. září 2001 nebo účastník akcí extremistů, který přirovnal africké dítě k opici a deklaroval, že chce postřílet české učitele.^{113/}

Na sociálních sítích a prostřednictvím e-mailů stále kolovaly hoaxy. Jeden z nich se např. vztahoval k nesmyslným informacím, že Romům platí města jízdy taxikem nebo nákup praček. Tyto smyšlené zprávy se nejčastěji šíří formou řetězových e-mailů. V tomto případě však byly zveřejněny jako zprávy na webech Parlamentní listy i ePortál.^{114/}

Bulvarní server Expres.cz zveřejnil video zachycující krádež televize. Ačkoli záznam pochází z Chile, redakce informovala o tom, že se vše odehrálo v Ostravě. V diskusi přisuzovali čtenáři skutek Romům. Šéfredaktor se později za zveřejnění nepravdivé informace omluvil.^{115/}

^{110/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/mladik-zbil-v-lounech-dva-skolaky-kvuli-divce-denik-cz-lze-o-utoku-bandy-vybirajici-vypalne> (bit.ly/zpn17-110)

^{111/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/manipulace-parlamentnich-listu-na-uzemi-prahy-6-vyrostl-uprchlicky-tabor-jako-z-calais-nebo> (bit.ly/zpn17-111)

^{112/} <http://mediahub.cz/media/945656-atentaty-v-evrope-jsou-dilo-prazskych-cyklistu-ameriane-chteli-v-syrii-vypustit-chemtrails-a-omylem-si-nalozili-sarin-recesiste-propasovali-do-parlamentnich-listu-clanky-plne-nesmyslu-editori-webu-to-nepoznali-a-vydali-je> (bit.ly/zpn17-112)

^{113/} <https://hlidacipes.org/bezni-obcane-jaromira-soukupa-hemzeni-extremistu-priznivcu-zemana-okamury/> (bit.ly/zpn17-113)

^{114/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/eportal-zveřejnil-letity-protiromsky-hoax-romove-maji-zadarmo-taxika-hromadnou-dopravu-a-mesto-jim-kupuje-pracky> (bit.ly/zpn17-114)

^{115/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/bulvar-expres-cz-se-omluvili-za-falesnou-zpravu-s-chilskym-videem-tvrdil-ze-je-z-ostavy> (bit.ly/zpn17-115)

Server Aktuálně.cz zase upozornil na hoax, podle nějž mají např. muslimové povoleno jíst své manželky, pokud mají hlad.^{116/} Aktuálně.cz také uvedlo, že podle interních materiálů Ministerstva vnitra se hoaxy a další podobné dezinterpretáční zprávy objevují přibližně na 40 webech, které ministerstvo monitoruje.^{117/}

Na rostoucí počet hoaxů a konspiračních textů zareagoval internetový portál Seznam.cz, který v létě oznámil, že zpřísní podmínky pro reklamní službu Sklik. O peníze za reklamu by přišly servery zveřejňující lživé informace. Podobnou strategii proti konspiračním webům zavedli již jiné zahraniční korporace. Později však vedení Seznamu od nápadu upustilo s tím, že nebudou hodnotit objektivitu zpravodajství.^{118/}

Na nenávist vůči uprchlíkům a migrantům reaguje kampaň „Jsme to my“. V rámci této kampaně bylo např. natočeno šest videospotů, ve kterých se známé osobnosti ptají lidí na otázky související s fenoménem uprchlictví. Autoři mimo jiné zjišťují, kam by lidé šli nebo jaké věci by si vzali s sebou, pokud by museli kvůli válce opustit svou vlast. Některé odpovědi jsou velmi zarážející, např. když respondenti zcela vážně odhadují věkovou hranici, která odděluje migranta-dítě, jež je potřeba zachránit, od migranta-dospělého člověka, kterého je lepší nechat utopit.^{119/}

Na konci července vznikla webová stránka „Vyfoť-imigranta“. Cílem bylo shromažďovat fotografie lidí s tmavou pletí nebo v tra-

dičních oděvech muslimů a muslimek, kteří podle fotografujících vypadají jako nelegální migranti. Pod snímky se objevovaly předsudečné komentáře. Pronajímatel webu upozornil provozovatele na právní rizika a správci nakonec ze strachu před postihem web sami smazali.^{120/}

Na FB se začátkem srpna objevilo video, v němž muž nabádá svou malou dceru, aby si při mlácení pálkou představovala „*muslima nebo Cikána*“. Muž byl obviněn ze spáchání trestného činu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod a ohrožování výchovy dítěte.^{121/}

Organizace IU zveřejnila výsledky monitoringu sociálních sítí. Analytici sledovali procentuální zastoupení příspěvků, které nejčastěji používanější sociální sítě po nahlášení odstraní. Všechny nahlášené příspěvky prošly nejprve právním rozbohem a byly vyhodnoceny jako naplňující znaky trestného činu. Bylo zjištěno, že FB odstraní jen 67 % nahlášených příspěvků a síť YouTube neodstránila žádný z nahlášených závadných příspěvků.^{122/}

Na podzim 2017 vrcholila předvolební kampaň do Poslanecké sněmovny a některé politické subjekty svou kampaň zaměřily xenofobně a protiuprchlicky. Např. Blok proti islamizaci zveřejnil předsudečný a manipulativní předvolební spot. V krátkém videu přibíhá početná skupina lidí v oděvu připomínající tradiční oblečení muslimů k úřadu s nesmyslným názvem „*Výdej sociálních*

^{116/} <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/muslimove-jedi-zeny-lzou-hromadne-e-maily-dezinformace-utoci/r~d76b78ce408811e7bdee002590604f2e/> (bit.ly/zpn17-116)

^{117/} https://zpravy.aktualne.cz/domaci/az-sto-vlivnych-lidi-siri-myslenky-odporujici-zajmum-statut/r~86622924568f11e7a83b002590fea04/?_ga=2.89801496.2003622618.1498106377-1995071804.1495628891&redirected=1498211247 (bit.ly/zpn17-117)

^{118/} <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/seznam-couva-vboji-sdezinformatory-vedeni-spolecnosti-pryo/r~1d512abc7d1711e7bce3002590604f2e/> (bit.ly/zpn17-118)

^{119/} <http://jsmetomy.cz/> (bit.ly/zpn17-119)

^{120/} https://www.lidovky.cz/chteli-vytvorit-seznam-podezrelych-imigrantu-pak-se-zalekli-a-sami-web-smazali-gcm-/zpravy-domov.aspx?c=A170727_135213_In_domov_sk (bit.ly/zpn17-120)

^{121/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-obvinila-muze-ktery-nabadal-dceru-aby-si-pri-mlaceni-palkou-predstavovala-romy-ci-muslimy> (bit.ly/zpn17-121). V kapitole 5.2 Charakteristika jednotlivých incidentů je tento incident registrován pod č. 63. „Imaginární bití“.

^{122/} <http://www.in-ius.cz/aktuality/nenavist-na-siti-youtube-selhal-policie-proveruje-tretinu.html> (bit.ly/zpn17-122)

dávek". Po cestě shodí k zemi seniorku. Video bylo doprovázeno komentářem, že ve volbách si lidé vybírají, „zda dát peníze našim dětem a seniorům, nebo muslimům a Afričanům“.^{123/} Česká televize požádala Blok proti islamizaci, aby její představitelé dodali jiné video. Když se tak nestalo, musela televize podle zákona vysílat spot původní. Zároveň ale vedení televize podalo na politické hnutí kvůli klipu trestní oznámení a podnět k projednání Radě pro rozhlasové a televizní vysílání.^{124/}

Šéf SPD Tomio Okamura ve vysílání Českého rozhlasu Radiožurnál prohlásil, že chce zrušit koncesionářské poplatky a zestátnit Českou televizi i Český rozhlas. Obě média se vůči tomuto výroku

ohradila. Podle ředitele Českého rozhlasu René Zavorala ohrožuje Okamura svými prohlášeními principy demokracie. Okamurova slova odsoudil i Syndikát novinářů ČR na svých webových stránkách, k čemuž se připojila také Asociace režisérů a scenáristů.^{125/}

Pořadatelé pěvecké soutěže Český slavík upozornili na to, že někteří fanoušci kapely Ortel porušili pravidla ankety. Zmínili, že na facebookovém profilu „Tomas Ortel Českým slavíkem 2017“ docházelo k agitaci a organizovanému hlasování tak, aby se skupina Ortel stala Českým slavíkem. Objevovala se zde např. také doporučení, aby lidé hlasovali z více mobilních telefonů.^{126/}

3.6 Veřejnost

Velký rozruch způsobily reakce lidí na lednový leták obchodního řetězce Lidl. V něm se totiž jako jeden z modelů objevil muž tmavé pleti. Facebookový profil řetězce zaplavily rasistické komentáře, nadávky a urážky. Administrátor profilu rasistické komentáře odsoudil a uvedl, že na propagaci zboží nebude řetězec nic měnit. Rasistické diskutéry odsoudili i další uživatelé sociální sítě.^{127/}

Na podzim zase zákazníci Lidlu vyjadřovali pohoršení nad tím, že v reklamních materiálech k akci s názvem „Řecký týden“ byly uma-

zány kříže z ilustrací řeckých kostelů. K pohoršeným reakcím se připojil i český arcibiskup Dominik Duka nebo ministr zemědělství Marian Jurečka (KDU-ČSL), který vyzval k bojkotu obchodního řetězce.^{128/} Všichni jmenovaní si stěžovali na to, že reklama nezobrazuje věrně realitu a že se obchodní řetězec snaží náboženskou neutralitou přilákat ke koupi zboží také muslimy. Zácílení reklamy na jiné náboženské skupiny patrně rozhořčeným spotřebitelům nevadí a ostatní reklamy vnímají jako dostatečně realistické. Vedení Lidlu se za umazané kříže omluvilo a slíbilo zjednání nápravy.^{129/}

^{123/} <https://www.youtube.com/watch?v=d85sEAX3AAQ> (bit.ly/zpn17-123)

^{124/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/xenofobni-volebni-spot-bloku-proti-islamizaci-ceska-televize-podala-trestni-oznameni> (bit.ly/zpn17-124)

^{125/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ct-cro-politici-okamura-ohrozuje-zakladni-principy-demokracie-v-cr> (bit.ly/zpn17-125)

^{126/} <http://www.ceskyslavikmattoni.cz/wp-content/uploads/2017/11/Vysledky-CSM-2017-NA-WEB.pdf> (bit.ly/zpn17-126)

^{127/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/spravny-cech-kupuje-jen-svetly-chleba-a-bily-caj-lidl-dal-za-vyucenou-rasistum-kttere-rozlital-cernoch-v-letaku> (bit.ly/zpn17-127)

^{128/} http://zpravy.idnes.cz/lidl-kauza-krize-recko-jurecka-del-/domaci.aspx?c=A170902_191617_domaci_bur (bit.ly/zpn17-128)

^{129/} http://zpravy.idnes.cz/lidl-krize-kostely-recko-nemecko-d4p-/zahranicni.aspx?c=A170906_162801_zahranicni_fka (bit.ly/zpn17-129)

Podle zprávy ministerstva školství se počet romských dětí, které jsou vzdělávány podle snížených standardů, od minulého roku nijak výrazně nezměnil.^{130/} Ve věci diskriminace romských dětí na základních školách padl v Ostravě přelomový rozsudek. Ostravský okresní soud nepravomocně odsoudil ředitele Základní školy Pěší v Ostravě-Muglinově k omluvě dvěma dětem za diskriminaci při zápisu. Soudce rozsudek odůvodnil např. tím, že ředitel varoval, aby se romští předškoláci do školy nehlásili, a obával se, že v případě vyššího počtu Romů ve třídě by začali majoritní rodiče své děti odhlašovat.^{131/}

Česká obchodní inspekce vydala výroční zprávu, podle které se v roce 2016 setkávali s diskriminací nejčastěji lidé kvůli své národnosti. Dělo se to např. v situacích, kdy byly anglicky mluvícím zákazníkům účtovány vyšší ceny. Ze 1 412 uskutečněných kontrol bylo zjištěno 19 případů diskriminace. Oproti předchozímu roku se situace nijak výrazně nezlepšila. Celkem v pěti případech byli diskriminováni Romové. Čtyřikrát šlo o diskriminaci ze strany realitních kanceláří.^{132/} S diskriminací na trhu s byty by od roku 2017 měl pomoci nový projekt „Férové bydlení“ (Ethnic Friendly Housing). Jde o neziskovou realitní kancelář, která pomáhá najít bydlení lidem, kteří jsou jako uchazeči běžně diskriminováni. Realizátorem projektu je organizace R-Mosty.^{133/}

Městský soud v Praze zamítl žalobu dívky, která zažalovala střední zdravotnickou školu za to, že nesměla ve výuce nosit hidžáb. Podle soudce k diskriminaci nedošlo a žaloba byla proto nedůvodná. Rozsudek byl zdůvodněn tím, že během výuky by nemělo být praktikováno náboženství a nošení pokrývek hlavy je chápáno jako nespolečenské.^{134/}

Romea.cz přinesla v červenci příběh romské rodiny se třemi malými dětmi, kterou se majitel rozhodl vystěhovat z bytu, přestože neměli žádné nedoplatky ani nedlužili na nájemném. Když se poškozená žena obrátila na policii a média, vlastník jí zkrátil lhůtu k vystěhování a nevrátil jí kauci.^{135/} Později redaktoři zjistili, že vlastník bytu, firma A Property, diskriminuje romské žadatele o pronájem.^{136/}

V Ostravě se v polovině listopadu sešlo asi dva tisíce lidí u příležitosti desátého výročí rozsudku Evropského soudu pro lidská práva, který se týkal diskriminace romských dětí v českých školách. Účastníci shromáždění požadovali pro všechny děti stejný přístup ke vzdělání.^{137/}

Vlnu nenávisti vůči Romům vyvolal případ ubitého plameňáka v jihlavské ZOO, na kterého házely kameny malé děti. Zoolog Richard Viduna ve svém facebookovém statusu implikoval, že pa-

^{130/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/pocty-romskych-zaku-vzdelavanych-podle-snizenych-standardu-se-od-lonska-prakticky-nezmenily> (bit.ly/zpn17-130)

^{131/} http://ostrava.idnes.cz/ostravska-skola-se-musi-omluvit-za-diskriminaci-romskych-zaku-pri-zapisu-152-/ostrava-zpravy.aspx?c=A170301_152557_ostrava-zpravy_jog#utm_source=rss&utm_medium=feed&utm_campaign=ostrava&utm_content=main (bit.ly/zpn17-131)

^{132/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ceska-obchodni-inspekce-diskriminacni-chovani> (bit.ly/zpn17-132)

^{133/} <http://www.hatefree.cz/blo/hf-zpravy/2038-ferove-bydleni> (bit.ly/zpn17-133)

^{134/} http://zpravy.idnes.cz/soud-odvolani-spor-o-hidzab-stredni-skola-somalka-f79-/krimi.aspx?c=A170918_132859_krimi_jkk (bit.ly/zpn17-134)

^{135/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/byznys-s-chudobou-v-praze-romka-se-tremi-detmi-skoncila-ze-dne-na-denneopravnene-na-ulici-majitel-ji-navic-zadrzuje-kauci> (bit.ly/zpn17-135)

^{136/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/pripad-romky-protipravne-vyhozene-z-bytu-ma-pokracovani-stejne-majitele-zachytila-nahravka-jak-odmitaji-pronajmout-byty> (bit.ly/zpn17-136)

^{137/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/temer-2-tisice-romu-se-seslo-na-shromazdeni-v-ostrove-a-pozadovalo-pro-sve-deti-rovny-pristup-ke-kvalitnimu-vzdelani> (bit.ly/zpn17-137)

chateli byli Romové.^{138/} Kvůli tomu byl dokonce plánován pochod na podporu zoologické zahrady. Nakonec akci odvolal sám pořadatel kvůli obavám, že by se mohli zúčastnit i extremisté.^{139/} Případ sledoval časopis Blesk, který o celé věci informoval stereotypně a konfrontačně. Vrcholem jejich podrobného pokrytí pak byl rozhovor s vedoucí sociálního odboru Kraje Vysočina Věrou Švarcovou, která mimo jiné vyjádřila přesvědčení, že romské děti mají k tak brutálnímu chování „vrozené dispozice“.^{140/}

Centrum pro výzkum veřejného mínění uveřejnilo výsledky březnového výzkumu vztahu Čechů k národnostním skupinám žijícím v ČR. Z dat vyplynulo, že největší antipatie vyvolávají Romové a Arabové. Tři čtvrtiny dotázaných je vnímají jako „spíše“ či „velmi nesympatické“.^{141/}

Na prvomájový pochod se letos neonacisté vypravili do Brna. Antirasisté je však přehlušili hudbou a divadlem. Neonacisté nakonec pochod ukončili předčasně.^{142/} Neonacistům se v Brně postavila i mladá skautka Lucie Myslíková, jejíž fotografie obletěla svět a dostala se do prestižních zahraničních médií, jako je CNN, The New York Times nebo Huffington Post.^{143/}

Hudebník Radek Banga získal od Nadace Charty 77 Cenu Františka Krieglů za svůj odpor proti rasismu. Občanskou statečnost Banga prokázal, když na loňském vyhlašování hudebních cen Zlatý slavík odešel ze sálu na protest proti ocenění otevřeně rasistické a xenofobní skupiny Ortel.^{144/}

V Králověhradeckém kraji lidé zvou své sousedy na návštěvu, aby se lépe poznali. Projekt „Přijďte k nám na kafe“ spolupřordávají neziskové organizace a jeho cílem je navzájem seznámit především romské a neromské rodiny.^{145/}

V srpnu proběhl festival Prague Pride. Zúčastnilo se ho asi 35 tisíc lidí. Týdenní festival zakončil tradiční pochod centrem Prahy, který směřoval na Letnou, kde program pokračoval hudební produkcí.^{146/}

Na začátku října se uskutečnil šestý ročník Roma Pride, jehož hlavním tématem byl koncentrační tábor pro Romy v Letech u Písku. V rámci festivalu byl mimo jiné představen archeologický výzkum v okolí tábora, kde stojí vepřín.^{147/}

^{138/} <http://www.romea.cz/cz/publicistika/analyzy/kauza-plamenak-vedouci-socialky-tvrdi-ze-agresivitu-maji-romove-v-genech-podle-odborniku-je-to-nesmysl> (bit.ly/zpn17-138)

^{139/} http://www.lidovky.cz/jihlavou-mel-projit-pochod-za-plamenaka-kvuli-obavam-z-rasismu-byl-zrusen-1r8-/zpravy-domov.aspx?c=A170317_182344_In_domov_rsa#utm_source=rss&utm_medium=feed&utm_campaign=In_domov&utm_content=main (bit.ly/zpn17-139)

^{140/} http://www.lidovky.cz/jihlavou-mel-projit-pochod-za-plamenaka-kvuli-obavam-z-rasismu-byl-zrusen-1r8-/zpravy-domov.aspx?c=A170317_182344_In_domov_rsa#utm_source=rss&utm_medium=feed&utm_campaign=In_domov&utm_content=main (bit.ly/zpn17-140)

^{141/} <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/ostatni/vztahy-a-zivotni-postoje/4272-vztah-ceske-verejnosti-k-narodnostnim-skupinam-zijicim-v-cr-brezen-2017> (bit.ly/zpn17-141)

^{142/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/neonaciste-provokuji-v-brne-lide-na-ne-reagujiklidnym-protestem> (bit.ly/zpn17-142)

^{143/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/skautka-z-ikonice-fotografie-z-brna-pro-romea-cz-citim-se-povinna-vymezit-se-fasistickym-ideologiim-a-nazorum> (bit.ly/zpn17-143)

^{144/} <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/2137308-radek-banga-prevzal-cenu-nadace-charty-77-za-bojkot-skupiny-ortel> (bit.ly/zpn17-144)

^{145/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/prijdte-k-nam-na-kafe-na-kralovehradecku-zvou-romove-na-navstevu-sve-sousedy-z-majority> (bit.ly/zpn17-145)

^{146/} http://zpravy.idnes.cz/pochod-hrdosti-prague-pride-praha-dln-/domaci.aspx?c=A170812_083824_domaci_nub (bit.ly/zpn17-146)

^{147/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-praze-se-uskutecnil-sesty-rocnik-roma-pride> (bit.ly/zpn17-147)

Na začátku nového školního roku spustila organizace Romea fundraisingovou kampaň na podporu romských studentů. Potřebné částky 125 tisíc korun bylo dosaženo už během prvních dvaceti dnů. Téměř dvě třetiny darované částky věnovali do stipendijního programu Romové.^{148/} Další podobnou kampaní reagovala organizace Romea na verbální útoky a výhrůžky adresova-

né žákům první třídy teplické základní školy. Cílem kampaně „Oni je do plynu, my je do škol“ bylo vybrat peníze pro romský stipendijní program. Polovina vybrané částky byla určena žákům teplické základní školy bez rozdílu národnosti. Iniciátorem sbírky byl sociolog Ivan Galal a celkem lidé darovali 465 tisíc korun.^{149/}

^{148/} <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/monika-mihalickova-kampan-na-podporu-romskych-studentu-byla-uspesna-vice-jak-65-daru-poslali-romove-jedem-ale-dal> (bit.ly/zpn17-148)

^{149/} <https://www.darujme.cz/projekt/1200582> (bit.ly/zpn17-149)

4

Metodika monitoringu
předsudečného násilí

Monitoring PN prováděný IU je v národním kontextu unikátní, neboť přináší nejobsáhlejší a ověřený datový soubor o PN v ČR. Podílí se na něm několik pracovníků a pracovníci IU, jejichž práci lze zhruba rozlišit na sběr dat a analýzu. Pracovníci a pracovnice sběru dat mají na starosti vyhledávání incidentů pomocí různých zdrojů, vytváření záznamů incidentů v databázi a doplňování nových informací k nim. Analytičtí pracovníci kontrolují zadané informace, zadávají do databáze předsudečné incidenty, o nichž informace poskytl Policejní prezidium z ESKK, a žádají OČTŘ o informace k incidentům zjištěným ze všech zdrojů.

4.1 Zdroje předsudečných incidentů

Informace o jednotlivých incidentech jsou získávány z různých zdrojů. Celkem jich lze rozlišit šest: terénní práce, online formulář, telefonní linka, spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi, komunitními organizacemi a náboženskými společnostmi, spolupráce s OČTŘ a monitoring médií, včetně sociálních sítí.

Osobní kontakt s lidmi v jejich „přirozeném“ prostředí považuje IU za nenahraditelný a nejefektivnější přístup k řešení problémů spojených s PN. Ve snaze o rozšiřování povědomí o své činnosti se účastní množství veřejných akcí, od veřejných shromáždění přes diskuse a kulturní festivaly po odborné semináře a konference. Cíleně jsou také vyhledávány a oslovovány osoby z ohrožených komunit v místech, kde se pravidelně zdržují. I když se oběti předsudečného útoku může stát kdokoli a kdekoli, míra tohoto rizika není pro všechny sociální skupiny stejná.

Terénní práce: Osobní kontakt s lidmi v jejich „přirozeném“ prostředí považuje IU za nenahraditelný a nejefektivnější přístup k řešení problémů spojených s PN. Ve snaze o rozšiřování povědomí o své činnosti se účastní množství veřejných akcí, od veřejných shromáždění přes diskuse a kulturní festivaly po odborné semináře a konference. Cíleně jsou také vyhledávány a oslovovány osoby z ohrožených komunit v místech, kde se pravidelně zdržují. I když se oběti předsudečného útoku může stát kdokoli a kdekoli, míra tohoto rizika není pro všechny sociální skupiny stejná. Předností tohoto zdroje je, že umožňuje oslovit klienty z ohrožených skupin

přímo a budovat mezi nimi a pracovníky a pracovnicemi IU dlouhodobý vztah a důvěru.

Online formulář: Základním nástrojem zjišťování předsudečných incidentů je formulář dostupný na webových stránkách IU. Oběti nebo svědci PN zde mohou vyplnit konkrétní údaje týkající se průběhu a okolností incidentu. Vyplněný formulář se automaticky přenesou do databáze, kde se jím přednostně zabývají pověřené pracovníci a v závislosti na charakteru incidentu volí další postup. Pokud je to možné, IU se snaží poškozené zpětně kontaktovat a nabídnout jim své služby. Formulář je možné vyplnit v češtině a angličtině. Předností online formuláře je, že bývá využíván lidmi, kteří často své napadení jinak žádným institucím neoznámují. V případech IU se jedná o napadené z důvodu sexuální orientace či identity či zdravotního stavu.

Telefonní linka: K ohlašování incidentů a požádání o pomoc při jejich řešení byla rovněž zřízena telefonní linka. Volat lze jak na pevnou linku (+420 212 242 300), tak na mobil (+420 773 177 636) a na bezplatnou linku (+420 800 922 922). Příležitostně je zaváděna speciální telefonní linka v době konání rizikovějších veřejných událostí, jako je např. každoročně pořádaný pochod Prague Pride. Telefonní linka je dominantním kanálem, prostřednictvím kterého IU navazuje kontakt s poškozenými a identifikuje, zda se jedná o oběti PN. Hlavní její předností je snadná dostupnost.

Spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi, komunitními organizacemi a náboženskými společnostmi: Protože skupiny ohrožené PN jsou v ČR poměrně různorodé, využívá IU při jejich oslovování pomoci organizací, které s potenciálně ohroženými lidmi pracují v jiném kontextu (poskytují jim služby, sdružují je). Pracovníci a pracovnice těchto organizací mají velkou příležitost dozvědět se o předsudečných incidentech. Se členy ohrožených skupin jsou v častém, dlouhodobém a přirozeném kontaktu. Poškození jsou zvyklí v rámci těchto organizací řešit své problémy či mluvit o své situaci. Proto lze očekávat, že zde budou sdílet i své případné ohrožení či napadení. Je důležité, aby pracovníci a pracovnice měli kompetence identifikovat incidenty z nenávisti a věděli o službách IU.^{150/} V minulých letech navázala IU spolupráci s řadou organizací.^{151/} Předností této spolupráce je, že se na mapování PN podílejí organizace mající přístup k ohroženým skupinám.

Spolupráce s OČTŘ: Činnost OČTŘ je v případě mapování PN nezastupitelná. Především Policie ČR disponuje rozsáhlým aparátem a nástroji k získávání informací o předsudečné kriminalitě, a to napříč celou ČR. Zároveň disponuje pracovišti, která jsou pověřena informováním veřejnosti a sdílením informací s občanskou společností. V kontextu policie hrají ústřední roli Policejní prezidium ČR, oddělení tisku a prevence Krajských ředitelství policie a Služba kriminální policie a vyšetřování, dále pak státní zastupitelství a soudy. Kvalita výstupů této výzkumné aktivity je závislá na **kvalitě dat v ESK** a na **ochotě OČTŘ spolupracovat** s organizací IU. Co se kvality dat týče, dodatečné dotazování odhaluje některé nesoulady mezi poznatky policejního prezidia a policejních útvarů, které trestné činy objasňovaly. Údaje se někdy liší jak v místě spáchání trestného činu, tak v čase spáchání incidentu. V některých případech se ukázalo, že došlo k překvalifikování skutkové podstaty trestného činu (včetně změny z předsudečné kriminality na běžnou), aniž by se tato informace dostala do ESK. V jiných případech pak nebyly incidenty z ESK na jednotlivých policejních útva-

rech vůbec dohledatelné. Míra ochoty spolupracovat s IU se různí. Velmi oceňujeme ochotu tiskových mluvčích a dalších policistů a policistek poskytnout doplňující data a informace.

Monitoring médií: Předností monitorování médií je, že pokrývají nemalou část násilné trestné činnosti po celé ČR, a tak se často jejich prostřednictvím dozvídáme o případech, které se nedostaly do policejních statistik jako PN či nebyly zohledněny v jiných zdrojích. Mediální zpravodajství je analyzováno průběžně. Tým pracovníků každý týden vyhledává v krimi rubrikách, „černých kronikách“ a krajských sekcích vybraných zpravodajských serverů: Aktuálně.cz, Blesk.cz, Deník.cz, iDnes.cz a Novinky.cz. Pracovníci také příležitostně monitorují sociální sítě a výstupy audiovizuálních médií, případně obsahy regionálních tiskovin a webových stránek s regionální tematikou. Vyhledávají také ve zpravodajství publikovaném na oficiálních stránkách Policie ČR. K informacím získaným z médií přistupuje IU velmi obezřetně. Ne vždy se incidenty skutečně odehrály tak, jak jsou popisovány. Někdy se dokonce vůbec nestaly. Abychom se vyvarovali reprodukování polopravd a lží, pokoušíme se tyto incidenty ověřovat pomocí jiných zdrojů. Nejdůležitější postavení zaujímají samotní poškození. Ty se pokoušíme kontaktovat jak skrze policii a sociální pracovníky, tak skrze nevládní neziskové organizace a aktivisty. Nepodaří-li se to anebo nemají poškození o spolupráci s IU zájem, pak daný incident monitorujeme v médiích a v rámci vývoje trestního řízení.

Všechny zdroje mají určité nedostatky. Ty jsou pro každý zdroj zvlášť jsou uvedeny v tabulce č. 4. Podle našeho mínění se tyto nedostatky mohou podepisovat na nižší efektivitě získávání informací o PN. Na druhé straně kombinace těchto zdrojů může nedostatky jednotlivých zdrojů vynahrazovat. Používáním více zdrojů dochází k vzájemnému doplňování a ke zvýšení schopnosti monitorovat PN. Použití všech těchto zdrojů tak zakládá vysokou kapacitu monitorování PN a umožňuje překonat určité problémy, které jsou pro mapování PN příznačné.

^{150/} Pro sociální pracovníky a pracovnice realizuje IU školení o PN a právech zvlášť zranitelných obětí. V období 2014/2015 bylo vyškoleno 211 osob z řad pomáhajících profesí.

^{151/} Diakonie, Federace židovských obcí v ČR, Integroční centrum Praha, Integroční centrum Ústí nad Labem, IQ Roma Servis, Jako doma, Meta, Naděje, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Prague Pride, PROUD, ROMEA, Romské muzeum, Sdružení pro integraci a migraci, SOZE aj.

Tabulka č. 4

Limity zdrojů dat o předsudečném násilí

Terénní práce	<ul style="list-style-type: none"> ■ Oběti nemají o problematice PN dostatek informací, a tak v praxi nevědí, jak reagovat ■ Incidentsy PN jsou v některých komunitách přijímány jako běžná součást života ■ Absence typického „terénu“ (osoby ohrožené PN se nevyskytují pouze v určité lokalitě) ■ Uzavřenost komunit a nedostatek kvalifikovaných pracovníků z komunit (zejména cizinecká a LGBT+)
Online formulář	<ul style="list-style-type: none"> ■ Lidé jsou velmi nedůvěřiví vůči webovým formulářům, raději využívají jiný způsob komunikace ■ Frekvence využívání online formuláře je významně závislá na jeho propagaci ■ Formulář je na první pohled velmi rozsáhlý, a tak může oznamovatele odradit ■ Formulář je v současnosti složité dohledat na stránkách IU ■ Formulář vykazuje i určitou míru zneužití, IU skrze něj obdržela několik výhrůžek
Telefonní linka	<ul style="list-style-type: none"> ■ Někteří poškození nechtějí své problémy sdělovat telefonicky ■ Telefonní linka není realizována non-stop ■ Pracovnice obsluhující linku hovoří pouze česky a anglicky, a tak vzniká jazyková bariéra
Spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi, komunitními organizacemi a náboženskými společnostmi	<ul style="list-style-type: none"> ■ Pracovníci a pracovnice organizací nemusí věnovat pozornost problematice PN ■ Lidé ohrožení PN nejsou zvyklí takové násilí řešit v komunitních a jiných organizacích ■ Organizace samotné někdy fungují jako bariéra, poškození odrazují od řešení předsudečného napadení, což má vliv na důvěru poškozených v nevládní neziskové organizace, případně nevěří, že by se s PN dalo cokoli dělat
Spolupráce s OČTŘ	<ul style="list-style-type: none"> ■ Neochota a neschopnost obětí hlásit PN policii ■ Neochota a omezená schopnost rozpoznávat a zaznamenávat PN na úrovni policie ■ Nedostatečná kvalita a zevrubnost dat poskytovaných OČTŘ ■ Neochota a nezájem OČTŘ spolupracovat s neziskovým sektorem ■ Odlišné nastavení systému sběru dat policie od systému IU
Monitoring médií	<ul style="list-style-type: none"> ■ Média věnují nízkou pozornost méně závažným předsudečným útokům ■ Nedostatečná spolupráce policie při ověřování incidentů zjištěných z médií ■ Nedostatečná spolupráce s poškozenými při ověřování medializovaných incidentů ■ Nedostatečná pozornost věnovaná PN ze strany médií, nedostatečná znalost problematiky PN u novinářů

Kombinování více zdrojů je důležité, neboť pro PN je typická vysoká míra případů, které zůstanou neoznámeny relevantním institucím, především OČTŘ (latence). **Sběr dat z více zdrojů umožňuje do jisté míry překlenout problém policejních statistik, do nichž se mnoho předsudečných incidentů nedostane z různých důvodů.** Pro oběti je předsudečné napadení obvykle natolik frustrujícím zážitkem, že o své viktimizaci nechtějí hovořit. Svůj podíl na tom má často nízká důvěra v možnost domoci se spravedlnosti a málo informací, na koho se obrátit o pomoc. Část poškozených se také bojí pomsty pachatele či nechce podstupovat zdlouhavé a traumatizující trestní řízení. Vztah osob ohrožených a vystavených PN k policii sehrává důležitou úlohu. Napadení nemusejí policii důvěřovat nebo mohou mít strach z prohloubení újmy v důsledku necitlivého přístupu policistů (sekundární viktimizace).^{152/}

Další předností využívání více zdrojů je skutečnost, že pokrývají různé populace. To je důležité zejména v kontextu nastavení ESK, které v důsledku omezeného výčtu chráněných charakteristik v trestním zákoníku neumožňuje sledovat jiné předsudečné pohnutky než rasu, národnost, etnickou příslušnost, náboženství a politické přesvědčení.^{153/} Policie se sice může dozvědět o trestných činech motivovaných sexuální orientací či identitou, bezdomoveckým statutem nebo zdravotním postižením, avšak ve statistice trestných činů z nenávisti se tato informace neprojeví. Nejedná se tedy ani tak o problém latence, jako spíše nedostatečného uzpůsobení policejní databáze. Čerpání informací z jiných zdrojů než policejních statistik tento problém rovněž alespoň zčásti řeší.

Poslední významnou předností postupu IU je, že dovoluje informace z různých zdrojů propojit a ověřit. Pokud se dozví-

me o případu z médií a následně se napadený stane naším klientem, jsme s to využít informace z obou těchto zdrojů. Pokud je v tomto případě zahájeno trestní řízení, lze čerpat i z policejních spisů a rozhodnutí státních zástupců a soudců. Výsledný soubor dat tudíž vykazuje vysokou míru spolehlivosti a podrobnosti informací o PN. Navíc specificky umožňuje sledovat cestu předsudečných trestných činů v průběhu trestního řízení.

Sběr dat o předsudečných incidentech je nicméně ovlivněn **kapacitami organizace.** S ohledem na vysokou latenci je možné tvrdit, že čím více sil a prostředků je investováno do monitoringu, tím více PN je identifikováno. Níže uvedený přehled nepředstavuje ani definitivní výčet všeho PN vyskytnuvšího se v daném roce, ani jeho statisticky reprezentativní vzorek. Spíše jej lze charakterizovat jako určitou sondu do daného fenoménu, která sleduje následující cíle:

- 1) upozornit na problematiku PN zveřejněním jednotlivých incidentů,
- 2) podrobně popsat stav PN, jak jej zachycují zaznamenané incidenty,
- 3) odhalit neoznámené předsudečné incidenty, tedy ty, které v oficiálních statistikách kriminality nejsou evidovány buď jako PN, anebo vůbec,
- 4) identifikovat problematické aspekty PN z hlediska jeho řešení, zejména důvodů, proč a které skupiny předsudečně napadení neoznamují,
- 5) zaznamenávat dlouhodobé trendy v oblasti PN (ohrožené skupiny, struktura pachatelů, formy násilí, způsobená škoda aj.) a
- 6) srovnávat poznatky z analýzy v dlouhodobé perspektivě.

^{152/} Podle Nathana Halla není trestným činům z nenávisti policii obvykle připisována vysoká důležitost. Nejsou tedy vnímány jako „skutečné“ trestné činy, což pochopitelně může mít vliv na přístup policistů při jejich řešení a ve vztahu k jejich obětem. Vzhledem k tomu, že v ČR je mnoho obětí PN ze společensky stigmatizovaných a do jisté míry i marginalizovaných skupin, je vhodné pro pochopení vztahu policistů k obětem využít koncept ideální oběti Nilse Christieho. Jednou z charakteristik ideálních obětí je, že jsou snadno rozlišitelné od pachatele. To v kontextu stigmatizovaných a marginalizovaných skupin nebývá vždy pravidlem, ať už v důsledku vlastní zkušenosti policistů s konkrétními osobami, anebo z důvodu předsudků a stereotypů. Názornou ukázkou vnímání Romů jako lidí, jejichž status obětí je problematický, představuje studie Markéty Vaňkové. Srov. Hall, Nathan. 2013. *Hate Crime*. Second Edition. London and New York: Routledge, s. 129–130; Christie, Nils. 1986. „The Ideal Victim.“ In: *From Crime Policy To Victim Policy*. Ed. E. A. Fattah. London: The MacMillan Press, s. 17–30; Vaňková, Markéta. 2008. „Systém brána aneb Jak přispívá policie k reprodukci sociálního vyloučení.“ In: *Romové a Cikáni – známí i neznámí. Interdisciplinární pohled*. Ed. M. Jakoubek a L. Budilová. Voznice: Leda, s. 125–130.

^{153/} Výjimku představuje pouze trestný čin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod (§ 356), jenž dovoluje sledovat také kategorii „jiné skupiny osob“.

4.2 Zaznamenávání předsudečných incidentů

Základním nástrojem sběru a uchování dat o předsudečných incidentech je databáze. Ta umožňuje vytvářet a spravovat informace ohledně jednotlivých incidentů napříč analytickým týmem. Incidenty jsou evidovány samostatně. Každý **záznam obsahuje množství kategorií, které pomáhají incident specifikovat pomocí statistických proměnných, a také pole pro narativní popis incidentu.** Konkrétně jsou sledovány údaje o spáchaném útoku, tj. obecné informace o oběti a pachateli, okolnosti (místo, čas), forma útoku a typ škody způsobené útokem a stav incidentu z hlediska trestního řízení. Narativní pole incidentu pak umožňuje popsat průběh incidentu a doplnit ho o další podrobnější informace, např. o tom, jak se projevila předsudečná pohnutka pachatele (znění nadávek, vyobrazené symboly, výpovědi obětí či svědků atd.).

Jakmile jsou tedy zjištěny prvotní informace o incidentu, o němž se zodpovědný pracovník či pracovnice IU domnívá, že by mohl odpovídat definici PN, je v databázi vytvořen záznam incidentu a do něj zadány příslušné informace. Ke každému incidentu jsou průběžně zodpovědným pracovníkem doplňovány a aktivně dohledávány informace z výše popsaných zdrojů. Dodatečné informace čerpané z dalších zdrojů jsou dále vyhodnocovány s ohledem na to, zda incident odpovídá naší definici PN,^{154/} doplňovány o další relevantní informace, které se nepodařilo dříve zjistit, a nakonec používány k ověřování incidentu. Tento proces je časově velmi náročný a probíhá průběžně po dobu dvou let, během nichž jsou vykonávány různé aktivity s cílem dosažení co největší kvality datového souboru (viz tabulku č. 5).

Tabulka č. 5

Časová osa vytváření Zprávy o předsudečném násilí v ČR za určitý rok						
DVOULETÉ OBDOBÍ						
Rok, který je předmětem výzkumu				Následující rok		
1. kvartál	2. kvartál	3. kvartál	4. kvartál	1. kvartál	2. a 3. kvartál	4. kvartál
Kvartální kontrola a vyhodnocení incidentů	Kvartální kontrola a vyhodnocení incidentů	Kvartální kontrola a vyhodnocení incidentů	Kvartální kontrola a vyhodnocení incidentů	Vyžádání informací z ESKK a z krajských policejních ředitelství	Vyžádání informací ze státních zastupitelství a soudů	Závěrečná kontrola incidentů, uzavření databáze a analýza PN za předchozí rok

^{154/} Při určování předsudečného incidentu využíváme několik indikátorů: charakter osoby vystavené PN, charakter útočníka, způsob provedení útoku, místo a čas spáchaní útoku a absence jiného motivu. Podrobně jsou tyto indikátory popsány v: In IUSTITIA. 2016. *Tváří v tvář předsudečnému násilí – příručka pro sociální pracovníky a pracovnice*. Praha: In IUSTITIA, Nomada Association for Multicultural Society Integration, Ľudia proti rasismu, Vive Žene a International Aid Network, s. 18– 23. Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/brozury-bias/bias-cze-def-web.pdf> (bit.ly/zpn17-154)

Všechny zaznamenané incidenty procházejí kontrolou.

Jejím hlavním účelem je zjistit, zda byly zadány všechny dostupné informace a zda byly zadány správně. Během vyplňování množství kategorií a subkategorií se může stát, že se na některé zapomene anebo že si vybrané možnosti navzájem odporují. Kromě toho v rámci kontroly dochází k vyhodnocování, zda daný incident stále – ve světle nově získaných informací – odpovídá definici PN, potažmo zda se skutečně stal. Rovněž je zajišťováno, aby se incidenty v databázi neduplikovaly. Tyto plošné kontroly probíhají po každém čtvrtletí a jejich výsledkem jsou „Kvartální zprávy o předsudečném násilí v ČR“.^{155/}

Po skončení prvního kalendářního roku jsou znovu zkontrolovány všechny incidenty, a sice především s cílem zjistit, zdali je v jejich případech smysluplné podávat žádosti o informace OČTŘ. Zároveň jsou zpracovávány statistické informace poskytnuté Policejním prezidiem z ESSK tak, aby bylo možné na základě dostupných údajů požádat o další údaje jednotlivá krajská policejní ředitelství. Tyto žádosti zpravidla obsahují jak případy zaznamenané v policejní statistice, tak incidenty zaregistrované v databázi IU, u kterých není zřejmé, jestli se jimi policie zabývala, respektive jestli se jimi zabývala jinak než jako předsudečnou trestnou činností.

Získávání doplňujících informací od policie je zpravidla realizováno v několika fázích, kdy jsou požadovány opomenuté informace a případně řešeny nejasnosti, které během komunikace vznikly. Pakliže byly případy vyšetřované policií ukončeny návrhem na podání obžaloby, jsou s žádostmi o poskytnutí informací oslovovány příslušná státní zastupitelství a soudy. Tato procedura umožňuje nejen zjistit aktuální pozici případu v trestním řízení, ale také získat podrobnější informace o případu a ověřit, zdali byla předsudečná kvalifikace těmito orgány podržena, anebo byla změněna.

Získávání informací od OČTŘ obvykle zabere tři čtvrtiny druhého roku vypracovávání Zprávy. Po získání všech potřebných informací jsou všechny incidenty opět kontrolovány. Následně je databáze uzavřena, incidenty včetně jednotlivých kategorií jsou exportovány do excelového souboru a nakonec jsou analyzovány v softwaru IBM SPSS. Výsledky této analýzy pro rok 2016 tvoří obsah 5. kapitoly. Všechny incidenty jsou zveřejňovány vždy v anonymizované podobě. Jedním z hlavních principů práce IU je dodržování soukromí a bezpečnosti klientely. Z toho důvodu vždy dbáme na to, aby naše klienty a klientky, ale i další poškozené nebylo možné na základě našich výstupů ztotožnit.^{156/}

^{155/} Tyto zprávy jsou, stejně jako výroční Zprávy, dostupné na webových stránkách IU zde: <http://www.in-ius.cz/ke-stazeni/zprava-o-nasilii-z-nenavisti/> (bit.ly/zpn17-154).

^{156/} Výjimku představují případy, kdy oběti byla veřejně známá osobnost a její napadení bylo silně medializováno.

4.3 Ověřování incidentů

Ověřováním incidentu se IU vyjadřuje k otázce, zda se útok skutečně stal, respektive týká se míry, v jaké lze považovat jednotlivé incidenty za hodnověrné. Takto rozlišujeme tři možné výsledky ověření incidentu: silně ověřený, slabě ověřený nebo neověřený.

Za **silně ověřený** považujeme v prvé řadě incident, o jehož průběhu a předsudečné pohnutce nás informoval samotný poškozený či poškození, a dále pak incident, o němž byly informace sděleny současně dvěma a více zdroji: za silně ověřený tedy považujeme i takový incident, u kterého vyšetřování policíí skončilo návrhem na podání obžaloby a který následně pokračoval obžalováním pachatele, případně jeho odsouzením.

Jako **slabě ověřený** je hodnocen takový incident, o němž se podařilo získat informace pouze z jednoho zdroje. Vzhledem k tomu, že tímto zdrojem bývá nezřídkou policie, považujeme za vhodné, aby takto identifikované incidenty nebyly stavěny na roveň těm, které označujeme za neověřené.^{157/}

Konečně za **neověřené** pokládáme ty incidenty, u nichž existuje silné podezření, že byly motivovány předsudečnou pohnutkou, kterou se však přesvědčivě nepodařilo ani potvrdit, ani vyvrátit. Zpravidla se jedná o incidenty zjištěné v rámci mediálního monitoringu. Jiným příkladem může být podezření pracovnice organizace poskytující sociální služby, že byl na jejího klienta spáchán předsudečný útok. Předsudečnou pohnutku ovšem není možné potvrdit, a tak není možné ani ověřit incident.

Tabulka č. 6 znázorňuje jednotlivé fáze zpracování předsudečných incidentů, jak byly popsány výše. Ukazuje, jaké aktivity jsou v rámci monitoringu PN realizovány organizací IU a případně s jakým výsledkem.

Tabulka č. 6

Proces zpracování předsudečných incidentů	
Výstupy první fáze – vytváření incidentu:	
1) Proměnné popisující základní charakteristiky incidentu:	
a) místo a okolnosti incidentu	
b) informace o oběti	
c) informace o pachateli	
d) forma útoku a škody	
e) pohnutka	
f) stav incidentu z hlediska jeho hlášení institucím	
g) ověření a zdroje incidentu	
h) stav incidentu z hlediska trestního řízení	
2) Krátká veřejná narace: základní popis incidentu uveřejněný na konci Zprávy	
a) Co, kde, kdy a jak se stalo? Kdo to spáchal a na koho/co?	
b) Jak se projevila předsudečná pohnutka?	
c) Jaký je aktuální stav incidentu z hlediska trestního řízení?	
Výstupy druhé fáze – vyhodnocování incidentu a doplňování informací:	
1) Odstranění duplicitních incidentů	
2) Kontrola, zda jsou v záznamu incidentu vyplněny všechny kategorie a zda jsou vyplněny správně	
3) Kontrola, zda se skutečně incident stal a zda se stal skutečně tak, jak bylo popsáno	
4) Kontrola, zda se jedná skutečně o incident předsudečně motivovaný	
Výstupy třetí fáze – ověřování:	
1) Ověření incidentů:	
a) Silně ověřeno	
b) Slabě ověřeno	
c) Neověřeno	

^{157/} Obecně se ověřování předsudečných trestných činů převzatých z ESKK řídilo pravidlem, podle nějž byly všechny považovány za projevy PN, pokud se neprokázal opak. U trestných činů dle §§ 403–404 byl postup opačný. Za předsudečné incidenty jsme považovali jen ty činy, u nichž se podařily zjistit informace poukazující na předsudečnou pohnutku pachatele.

5

Předsudečné incidenty
v roce 2017

Předsudečné incidenty byly pro rok 2017 zjišťovány a zpracovávány způsobem popsaným v předešlé kapitole. K tomu je však třeba doplnit, že stejně jako v roce 2016 ani teď jsme nepřejímali incidenty zjištěné Federací Židovských obcí v ČR, protože ta v tomto roce monitoring neprováděla. Zároveň byly provedeny změny v databázi IU, mimo jiné obsahující možnost vybírat z různých typů barev pleti. Existence těchto subkategorií může být jedním z důvodů, proč počet incidentů motivovaných barvou pleti oproti předchozím letům výrazněji narostl.

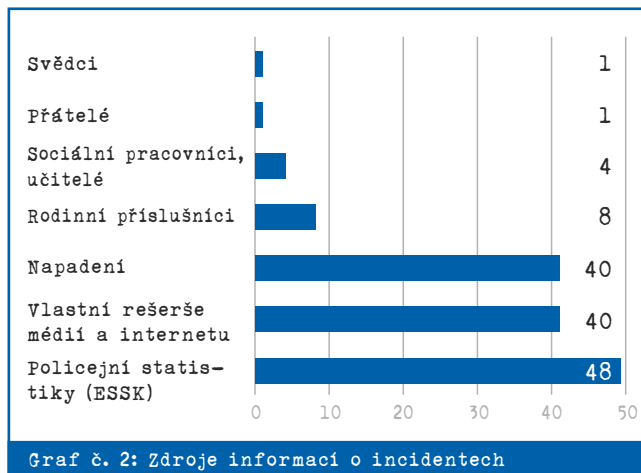
5.1 Kvantitativní vyhodnocení incidentů

V této podkapitole budou v 10 kapitolách představeny výsledky kvantitativního vyhodnocení zaznamenaných předsudečných incidentů. První tři kapitoly se soustředí na zdroje, ověření a meziroční nárůst incidentů. Další tři kapitoly popisují strukturu pohnutek útoků a vliv uprchlické krize na strukturu pohnutek. V následujících dvou kapitolách budou nejprve analyzovány formy útoků a jimi způsobené škody a poté formy útoků ve vztahu k pohnutkám a ke konkrétním skupinám ohroženým PN. Nato budou bližší popsány okolnosti útoků, tedy místo a čas, kdy byly spáchány. Na závěr budou představeny charakteristiky obětí a útočníků a také bude zmapována pozice incidentů v rámci trestního řízení.

5.1.1 ZDROJE INFORMACÍ O INCIDENTECH

IU zaznamenala v roce 2017 celkem 142 předsudečných incidentů. Tyto incidenty byly zjištěny na základě různých zdrojů (viz graf č. 2). Z policejních statistik (ESSK) jsme obdrželi informace o 48 incidentech. Informace o zbyvajících 94 incidentech jsme získali prostřednictvím oznámení napadených (40 incidentů), vlastní rešerše médií a internetu (40 incidentů), rodinných příslušníků (osm incidentů), sociálních pracovníků a učitelů (čtyři incidenty), svědků (jeden incident) a přátel poškozených (jeden incident).

Přejímání incidentů z policejních statistik se děje následovně: Po odstranění duplicit^{158/} obsahovala statistika informace o celkem 133 trestných činech, v jejichž případě bylo trestní řízení zahájeno v roce 2017.^{159/} Z těchto trestných činů jsme v soula-

^{158/} Soubor zaslaných policejních statistik byl strukturován tak, že na jednom řádku byl uveden jeden pachatel trestného činu. Odstranění duplicit znamená, že na každém řádku bude uveden pouze jeden incident.

^{159/} Z toho 65 trestných činů spadalo pod předsudečné trestné činy, 68 činů pod trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací (§§ 403–405 trestního zákoníku).

du s definicí PN vybrali a do Zprávy za rok 2017 převzali celkem 48 incidentů. Z toho bylo převzato 35 incidentů (54 % incidentů v této kategorii) z kategorie předsudečných trestných činů a 13 incidentů z kategorie trestných činů souvisejících s činností antidemokratických hnutí či organizací (19 % incidentů v této kategorii). K tomu viz tabulku č. 7.

Tabulka č. 7

Počet incidentů zařazených do Zprávy za rok 2017 z policejních statistik podle kategorií incidentů

	Celkový počet incidentů získaných z policejních statistik (ESSK)	Z toho do Zprávy za rok 2017 zahrnuto incidentů	Z toho do Zprávy za rok 2017 z různých důvodů nezařazeno
Kategorie	Abs.	Abs.	Abs.
Předsudečné trestné činy	65	35*	33
Trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací	68	13	55

* Jeden incident byl rozdělen do dvou a jeden do tří. Ve výsledku tak bylo do naší databáze zahrnuto 35 incidentů, přestože policejních incidentů bylo 32. Součet zahrnutých a nezahrnutých incidentů proto o tři incidenty převyšuje celkový počet incidentů.

Do Zprávy pro rok 2017 tedy nebylo z policejní statistiky zařazeno z různých důvodů 8 z celkem 133 trestných činů. Stalo se tak z následujících důvodů (viz tabulku č. 8):

- Trestné činy již byly registrovány jako incidenty v databázi IU (11 incidentů, 8 % všech incidentů z ESK).
- Trestné činy byly spáchány před rokem 2017 (22 incidentů, 17 % všech incidentů z ESK),
- Trestné činy nebyly zařazeny z důvodu nenaplnění definice PN (55 incidentů, 41 % všech incidentů z ESK). To znamená, že na základě získaných informací nebylo možné incidenty klasifikovat jako PN.

Definice PN nebyla naplněna ze dvou důvodů. **Na jedné straně bylo v policejní statistice v kategorii předsudečných trestných činů přítomno osm incidentů (12 % incidentů v této kategorii), jimž byla z našeho pohledu předsudečná pohnutka přisouzena mylně.** Jednalo se např. o případy, kdy se někdo vydával za džihádistu a předstíral tím takto motivované jednání. Dále to byly dva útoky, kdy pachatel použil urážky adresné barvy pleti, ale v návaznosti na předchozí konflikt, respektive obranu svého známého, jenž se dostal do nepředsudečně motivovaného konfliktu. V neposlední řadě to bylo postřikání bannerů politických stran, u nichž se ovšem neprokázalo, že by toto jednání sledovalo některou konkrétní politickou charakteristiku.

Na straně druhé bylo mezi trestnými činy souvisejícími s činností antidemokratických hnutí či organizací identifikováno 13 incidentů (19 % incidentů v této kategorii), které nao-pak mohly být jako předsudečně kvalifikovány, a proto byly tedy jako takové do této Zprávy zařazeny. Další dva případy pak již byly v databázi IU uvedeny. Celkově platí, že definici PN splňovala téměř čtvrtina všech trestných činů vedených v policejní statistice pod §§ 403–405 trestního zákoníku. Toto zjištění podle našeho názoru svědčí o pokračující tendenci upřednostňovat krajně pravicové, především nacistické symboly jako hajlování a hákové kříže při trestněprávní kvalifikaci trestných činů na straně OČTŘ.

Tabulka č. 8

Důvody nezařazení incidentů do Zprávy za rok 2017 z policejních statistik podle kategorií incidentů

	Incidenty již registrované v databázi IU	Incidenty spáchané před rokem 2017	Incidenty nezařazeny pro nenaplnění definice PN
Kategorie	Abs.	Abs.	Abs.
Předsudečné trestné činy	9	16	8
Trestné činy související s činností antidemokratických hnutí či organizací	2	6	47

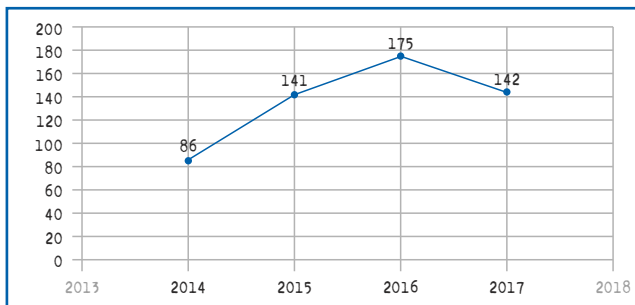
5.1.2 OVĚŘENÍ INCIDENTŮ

Ze 142 zaznamenaných incidentů lze za silně ověřené považovat 114 incidentů, za slabě ověřené můžeme považovat 26 incidentů a za neověřené dva incidenty. Polovina slabě ověřených a neověřených incidentů (13 incidentů) pochází z ESSK. To neznamená, že by policejní data byla nedůvěryhodná, ale že policie sama nemá dostatek informací o incidentu a pohnutce, zpravidla se jedná o případy končící odložením nebo zastavením trestního řízení. Vyšetřování bylo zastaveno nebo odloženo ve 12 z těchto 19 incidentů. Jeden incident pak nebylo možné ověřit proto, že policejní vyšetřování v době sestavování Zprávy stále probíhalo.

Ostatní slabě ověřené a neověřené incidenty byly získány z vlastní rešerše médií a internetu (10) a jiných zdrojů (5). Zde však byla možnost ověření limitována tím, že poškození neoznámili své napadení OČTŘ. Neověřené incidenty je možné najít v kapitole 5.2 Charakteristika jednotlivých incidentů pod těmito čísly a ná-zvy: 93. Macho řidič a 128 Hořící kříž. Jedná se o incidenty, u kterých se nám nepodařilo ověřit pohnutku dostatečným způsobem (viz popisy jednotlivých incidentů).

5.1.3 POKLES POČTU INCIDENTŮ?

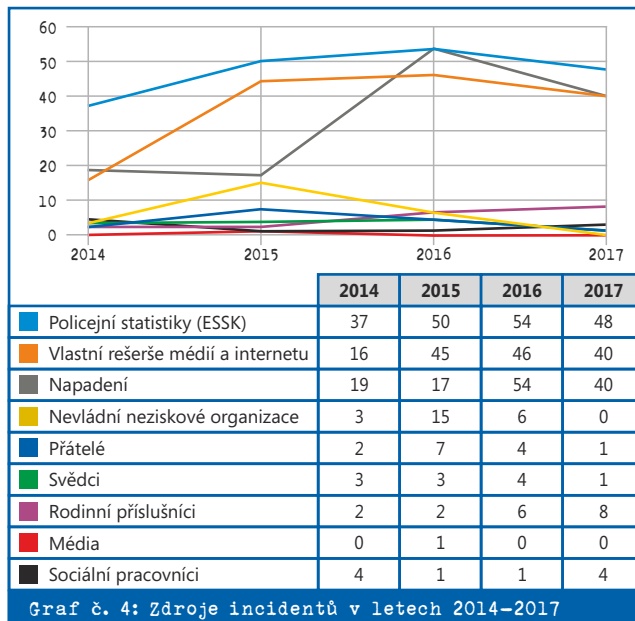
V roce 2017 byl poprvé v období 2014–2017 zaznamenán meziroční pokles incidentů, a to o 33 incidentů. Nicméně je nutno dodat, že se jedná o návrat na hodnoty z roku 2015. Zatímco v roce 2015 bylo zaznamenáno o 64 % incidentů více než v roce předchozím (nárůst z 86 incidentů na 141 incidentů), v roce 2016 to bylo již jen o 24 % více než v předchozím roce (nárůst ze 141 incidentů na

Graf č. 3: Vývoj počtu incidentů v letech 2014–2017

175 incidentů), tak v roce 2017 bylo zaznamenáno o 19 % méně incidentů než v předchozím roce (pokles ze 175 na 142 incidentů). K tomu viz graf č. 3.

Bilance pro období 2014–2017 z hlediska zdrojů, z nichž byl incident získán, je následující (viz graf č. 4). Výrazný pokles byl zaznamenán oproti roku 2016 v kategorii obětí, které své napadení oznámily IU. Ve srovnání s rokem 2016 bylo takto zjištěno o 14 incidentů méně. Nicméně i po tomto poklesu zůstává hodnota v roce 2017 výrazně vyšší než v roce 2016. Vezmeme-li dále v úvahu, že do statistik v roce 2016 se výrazně promítla zkušenost romského zpěváka s předsudečnými útoky (24 incidentů), můžeme se domnívat, že by jinak k poklesu nedošlo. Pokles byl dále zjištěn na úrovni policejních statistik, vlastní rešerše médií a internetu a nevládních neziskových organizací, přičemž v každém případě poklesl počet incidentů o šest. Jelikož policie, média a neziskové organizace zaznamenaly méně incidentů či je méně reportovaly, také počet incidentů registrovaných IU se zmenšil. Dále jsme získali méně informací o incidentech od přátel a svědků, u každého o tři incidenty. Naopak více informací jsme získali od rodinných příslušníků a sociálních pracovníků.

Graf č. 4: Zdroje incidentů v letech 2014–2017

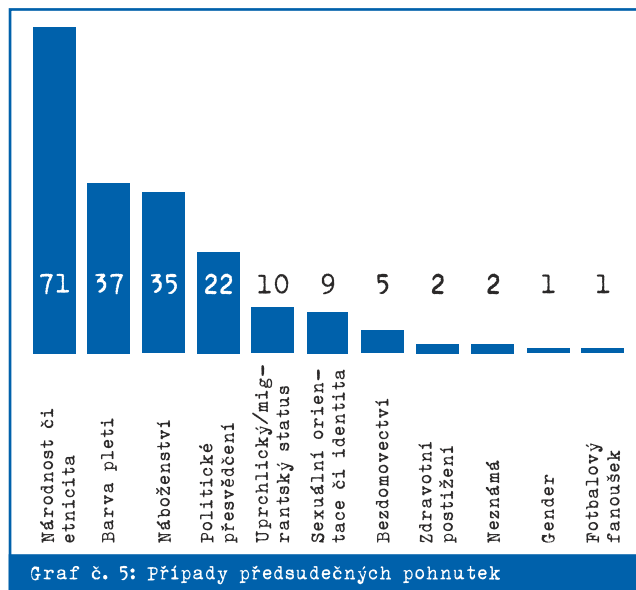
Odpověď na otázku, co stálo za meziroční změnou počtu incidentů, bude vždy neúplná a spekulativní. Metodické změny na straně IU nebo změny v rámci dalších institucí se mohly promítnout do snížení počtu zaznamenaných incidentů. K celkovému snížení počtu incidentů mohla přispět nižší ochota napadených hlásit případy organizaci a absence události takového rozsahu, jako bylo napadání romského zpěváka v minulém roce.^{160/} Nicméně lze konstatovat, že po roce 2015 došlo k určité stabilizaci vývoje námi zaznamenaného PN, což platí specificky i pro útoky související s uprchlickou krizí.^{161/}

5.1.4 PŘEDSUDEČNÁ POHNUTKA

U 142 incidentů zaznamenaných v roce 2017 bylo zjištěno 195 případů pohnutky. Použitím termínu „případy pohnutky“ upozorňujeme na to, že v databázi IU je možné incidentu přiřadit více typů předsudečné pohnutky současně (např. předsudečnost vůči národnosti či etnicitě a náboženství), a tak součet všech případů pohnutek převyšuje počet incidentů.^{162/} Připomeňme, že IU nesleduje národnost, etnicitu, náboženství, sexuální orientaci či identitu, politické přesvědčení ani žádné jiné citlivé osobní údaje. Informace o pohnutce se vždy týkají pohnutky útočnicka. Nezáleží na tom, zda oběť napadaná z důvodu např. romské národnosti Romem skutečně je. Důležité je pouze to, zda ji takto napadl sám pachatel. V roce 2017 se více než jedním typem pohnutky vyznačovalo 49 incidentů (35 % všech incidentů zaregistrovaných v roce 2017).^{163/}

Strukturu předsudečných pohnutek v roce 2017 zobrazuje graf č. 5. **Nejčastější pohnutkou byla předsudečnost proti národnosti či etnicitě se 71 případy, následovaná barvou pleti**

s 37 případy a náboženstvím s 35 případy. Dále se relativně často objevila pohnutka politického přesvědčení, uprchlického či migrantského statusu, sexuální orientace či identity a bezdomovectví.^{164/} Relativně nejméně se vyskytovaly pohnutky zdravotního postižení, genderu či fandění určitému fotbalovému klubu. Ve dvou případech zůstala pohnutka zatím nespécifikovaná.

V grafu č. 6 jsou tyto pohnutky přepočítány tak, aby je bylo možné lépe srovnat s předchozími roky. Jednak byly pohnutky sloučeny do stejných kategorií jako v minulých letech, jednak byly všechny kategorie převedeny na relativní hodnoty, tj. na

^{160/} Více informací o tomto případě naleznete ve Zprávě o předsudečném násilí za rok 2016.

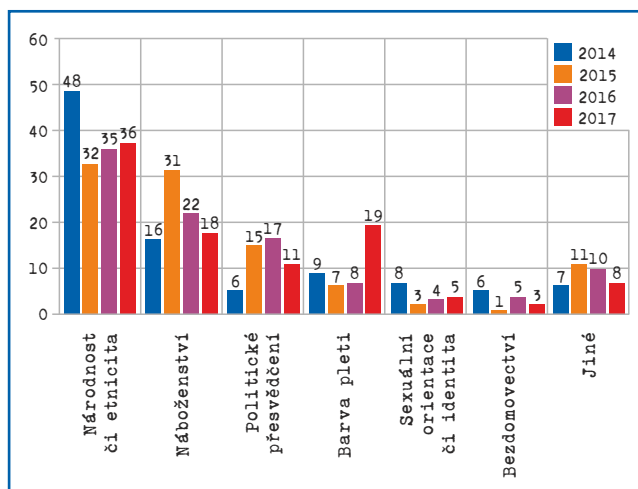
^{161/} O vlivu uprchlické krize na strukturu PN v roce 2017 pojednává kapitola 5.1.4 Uprchlická krize.

^{162/} Policejní statistiky neumožňují sledovat více pohnutek.

^{163/} Tématice překryvu mezi pohnutkami se věnovala Zpráva o násilí z nenávisi v České republice v roce 2016. Pro zájemce o informace v této oblasti proto doporučujeme vyhledat kapitolu zabývající se tímto tématem ve výše zmíněné Zprávě.

^{164/} V monitoringu IU se kategorie útoků proti uprchlíkům či migrantům poprvé objevila již v roce 2014, kdy byla řazena mezi jiné pohnutky. Nejinak tomu bylo i v letech 2015 až 2017. Vzhledem k poměrně vysokému počtu těchto útoků jsme se však s touto pohnutkou rozhodli pracovat i jako se samostatnou kategorií.

percentuální podíly, které umožňují interpretovat počty případů pohnutek v kontextu všech incidentů zjištěných v daném roce. V roce 2017 můžeme sledovat více než dvojnásobný nárůst podílu pohnutky barvy pleti. Po poklesu v roce 2015 dochází k opětovnému nárůstu podílu případů předsudečnosti proti národnosti či etnicitě. Naopak v případě pohnutky proti náboženství dochází po nárůstu podílu této pohnutky v roce 2015 k jeho poklesu. U politického přesvědčení dochází v roce 2017 ke snížení podílu této kategorie po jejím výrazném vzestupu v roce 2015. V případě sexuální orientace či identity a bezdomovectví je podíl těchto pohnutek nízký a proměnlivý. V případě jiných pohnutek je jejich podíl relativně stabilní.

Graf č. 6: Případy pohnutek v meziročním srovnání (v %)

Útoky vedené proti národnosti či etnicitě a náboženství lze dále rozdělit do specifických podkategorií (viz tabulku č. 9). **Z celkového počtu 71 případů kategorie národnosti či etnicity jich 55 % (38 případů) zahrnovalo útoky proti Romům.** Po protiroských útocích následují **útoky z důvodu arabské etnicity, které tvořily téměř 22 % (15 případů)** z celkového počtu případů pohnutky v kategorii národnosti či etnicity. Další incidenty s pohnutkou proti národnosti či etnicitě se objevovaly pouze v méně než pěti případech. Zastoupeny zde jsou útoky proti české

(čtyři případy), vietnamské (dva případy), ruské (dva případy) a čínské (dva případy) národnosti. Po jednom incidentu se objevilo proti asijské, balkánské, jamajské, kazašské, kubánské, německé, polské a somálské národnosti/etnicitě/oblasti původu.

V případě protinábožensky motivovaných útoků jsou zastoupeny čtyři podkategorie. **Protimuslimské útoky byly ty nejpočetnější, představují 58 % (21 případů) všech náboženských incidentů.** Zbývající incidenty tvoří protizidovské útoky, které se podílejí na útocích proti náboženství z 33 % (12 případů), a dále útoky protikřesťanské (dva případy, 6 %) a jeden namířený proti všem abrahámovským náboženstvím (3 %). Součet jednotlivých náboženských pohnutek je v tabulce č. 9 o jednu vyšší než v grafu č. 5, jelikož v jednom případě byly u takto motivovaného útoku evidovány dvě podkategorie (židovská a muslimská).

Tabulka č. 9

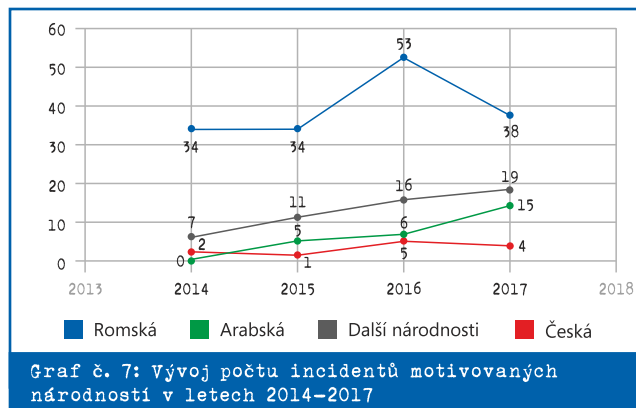
Počet případů vybraných podkategorií pohnutky (u percentuálního vyjádření zaokrouhleno)		
Národnost či etnicita	Abs.	% případů v kategorii
Romská	38	55 %
Arabská	15	22 %
Česká	4	6 %
Vietnamská	2	3 %
Ruská	2	3 %
Čínská	2	3 %
Asijská	1	1 %
Balkánská	1	1 %
Jamajská	1	1 %
Kazašská	1	1 %
Kubánská	1	1 %
Německá	1	1 %
Polská	1	1 %
Somálská	1	1 %
Celkem	71	100 %

Náboženství	Abs.	% případů v kategorii
Islám	21	58 %
Judaismus	12	33 %
Křesťanství	2	6 %
Abrahámovská	1	3 %
Celkem	36	100 %

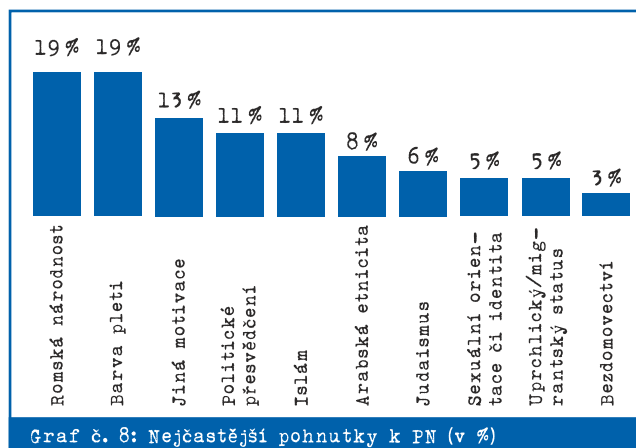
Barva pleti	Abs.	% případů v kategorii
Černá	27	73 %
Bílá	6	16 %
Žlutá	3	8 %
Jiná	1	3 %
Celkem	37	100 %

Co se týče dlouhodobého vývoje počtu incidentů s pohnutkou proti národnosti či etnicitě, tak v grafu č. 7 můžeme sledovat poměrně stabilní počet protiromských incidentů s výjimkou roku 2016, který byl poznamenán, jak již bylo zmíněno výše, napadáním romského zpěváka. Výskyt pohnutky proti české národnosti je dlouhodobě nízký. U ostatních národností či etnicit můžeme sledovat postupný nárůst případů. V případě arabské etnicity se jedná o značný nárůst, a to z nuly na 15 případů. U jiných národností či etnicit než u té české také došlo nárůstu (ze sedmi na 19 případů). V tomto období tedy můžeme sledovat relativně stabilní trend útoků proti Romům, kteří jsou stále nejohroženější skupinou PN. Kromě toho je patrný též trend nárůstu protiarabsky motivovaných incidentů, ale i incidentů proti dalším, jiným než českým národnostem či etnicitám.

Nyní se pokusme stanovit **společenské skupiny nejvíce ohrožené PN v ČR v roce 2017** (viz graf č. 8). Odvozeny budou z četnosti případů pohnutky útočníků, přičemž budou propojeny jak

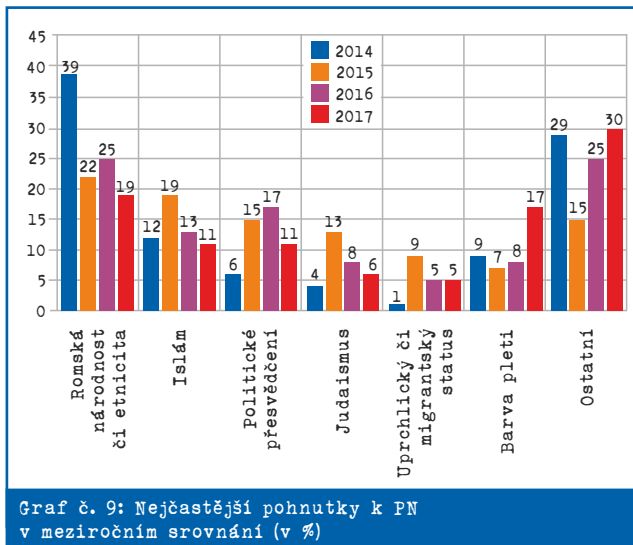

obecné kategorie pohnutky, tak jejich specifické podkategorie. Z tohoto pohledu představují čtyři nejohroženější skupiny **Romové** (19 %, 38 incidentů), **lidé definovaní barvou pleti** (19 %, 37 incidentů), **lidé vyjadřující určité politické názory** (11 %, 22 incidentů) a **muslimové** (11 %, 21 incidentů).^{165/} Útoky na ně tvoří více než polovinu všech případů pohnutky. Dalšími zastoupenými skupinami jsou židé, Arabové, uprchlíci a migranti, bezdomovci, lidé definovaní sexuální orientací či identitou a všichni ostatní.

^{165/} ČR patří mezi státy, kde trestní zákon stanovuje politické přesvědčení jako chráněnou charakteristiku. Oběti útoků proti politickému přesvědčení nicméně nejsou pouze ani převážně členové politických stran. Jedná se o podstatně širší kategorii, jež zahrnuje všechny ty, kdo veřejně projevují své politické postoje a v jejich jméno podnikají určité kroky. Příkladem mohou být např. lidskoprávní aktivisté.

Po výrazných změnách mezi rokem 2014 a 2015 došlo v roce 2016 ke stabilizaci a částečnému návratu k dřívější struktuře pohnutek PN (viz graf č. 9). V roce 2017 můžeme pozorovat pokračující stabilizaci těchto trendů. Jedinou výjimkou je nárůst podílu incidentů motivovaných barvou pleti a ostatních incidentů. Pokles podílu ostatních pohnutek je dán právě zmiňovaným nárůstem podílu v kategoriích barva pleti a ostatní incidenty. Pouze v případě kategorie uprchlického či migrantského statusu zůstal podíl stejný.

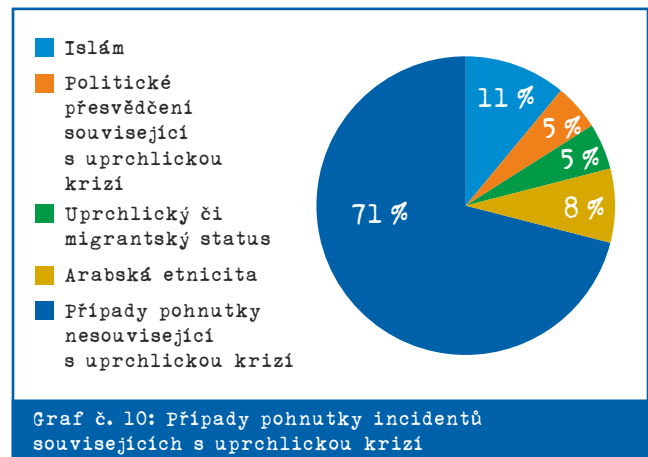

5.1.5 INCIDENTY SOUVISEJÍCÍ S UPRCHLICKOU KRIZÍ

Také v roce 2017 významně ovlivňovala strukturu PN tzv. uprchlická krize, ačkoli její význam se v posledních dvou letech snížil. S uprchlickou krizí jsme stejně jako v minulých letech spojili následující kategorie předsudečné pohnutky: **status uprchlíka či migranta, islám, arabská etnicita a politické přesvědčení**. Přidání útoků proti muslimům, Arabům a lidem určitého politického přesvědčení k útokům na uprchlíky a obecně migranty považujeme z hlediska určování dopadů uprchlické krize na strukturu předsudečných incidentů za opodstatněné, a to z těchto důvodů:

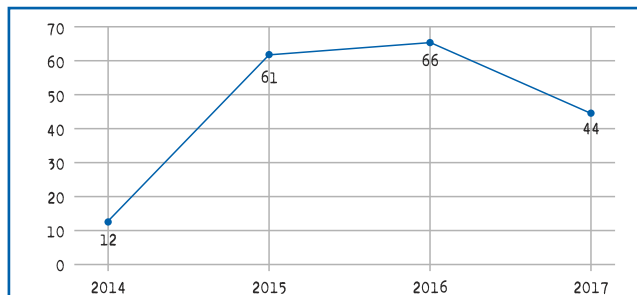
Zaprvé, uprchlíci byli často ve veřejném prostoru líčeni jako vyznavači islámu, přestože ne všichni uprchlíci se hlásí k tomuto náboženství. Stejně tak nelze odhlédnout od skutečnosti, že země, z nichž uprchlíci pocházeli, byly často zeměmi arabskými. Proto počítáme i s protiarabskými útoky. V neposlední řadě řadíme mezi incidenty související s uprchlickou krizí útoky z důvodu politického přesvědčení, kdy byli napadáni lidé spojovaní s podporou uprchlíků, od zaměstnanců nevládních neziskových organizací pracujících s cizinci po různé aktivisty.

V roce 2017 jsme klasifikovali 44 incidentů (31 % všech incidentů) jako související s uprchlickou krizí. U těchto incidentů jsme zaregistrovali 56 případů pohnutky spojených s uprchlickou krizí. Z toho 10 případů pohnutky tvořily útoky proti uprchlíkům či migrantům, 21 případů pohnutky útoky proti muslimům, 15 případů pohnutky útoky proti arabské etnicitě a konečně 10 případů pohnutky vybraných útoků proti politickému přesvědčení. Graf č. 10 zobrazuje podíl počtu pohnutek incidentů souvisejících s uprchlickou krizí na celkovém počtu pohnutek.

Co se týče dlouhodobého vývoje, po značném nárůstu celkového počtu incidentů v roce 2015 došlo ke zpomalení nárůstu v roce 2016, což bylo následováno poklesem v roce 2017. Můžeme tedy konstatovat, že zaznamenané PN spojené s uprchlickou krizí

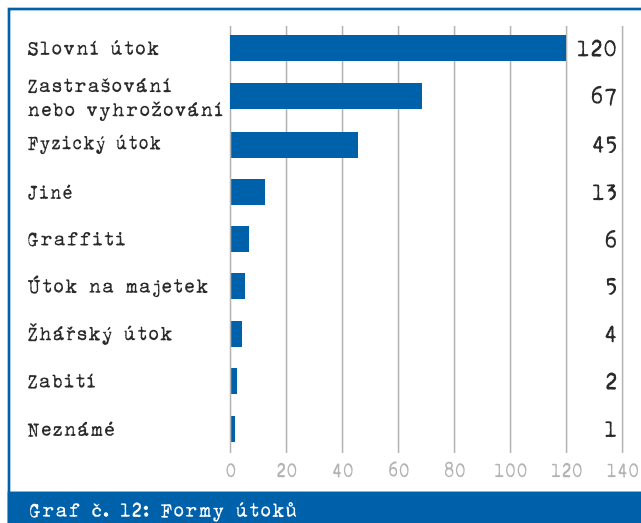
se v roce 2017 snížilo, byť ještě nedosáhlo hodnoty z roku 2014 (viz graf č. 11). Další vývoj počtu těchto incidentů budeme i nadále sledovat.

Graf č. 11: Počet incidentů souvisejících s uprchlickou krizí v letech 2014–2017

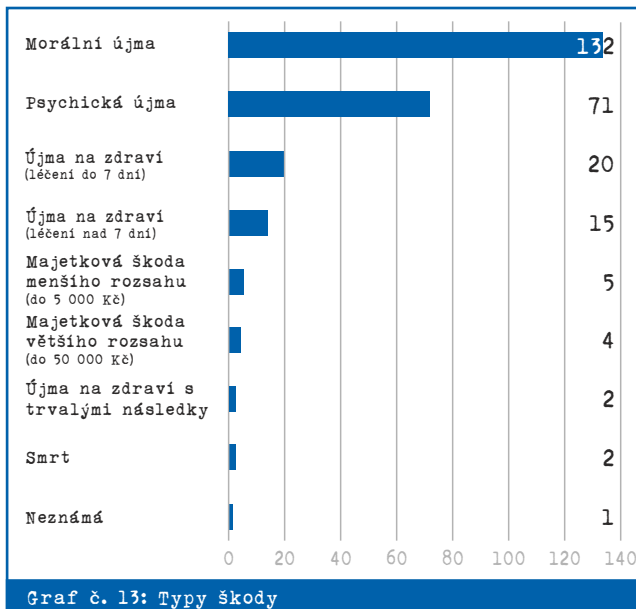
5.1.6 FORMY ÚTOKU A ZPŮSOBENÁ ÚJMA

Stejně jako tomu bylo u pohnutek, také formy útoku početně převyšují incidenty. Jeden incident se totiž často vyznačoval více různými formami útoku. **Celkem bylo v roce 2017 u 142 incidentů zaznamenáno 263 forem útoku.** Jednalo se většinou o útoky verbální či psané (viz graf č. 12). Slovní útoky, nadávky a urážky tvoří společně se zastrašováním nebo vyhrožováním 71 % všech forem útoku. Třetí nejpočetnější jsou fyzické útoky, které se podílejí na celkové struktuře forem útoku ze 17 % (45 případů forem útoku). Následují útoky proti majetku a graffiti, jejichž podíl na celkové struktuře je 4 % (11 případů forem útoku). Zaznamenány byly také případy žhářského útoku a zabití. Forma útoku zůstala neznámá v jednom případě, kdy nebyla specifikována policií. Relativně vysoký počet jiných forem útoku je dán především hajlováním (7 případů ze 13), které zpravidla doprovázelo ostatní formy útoku (především slovní útok a zastrašování a vyhrožování).

Graf č. 12: Formy útoků

Struktura způsobené újmy výše uvedené struktury forem útoků v zásadě odpovídá (viz graf č. 13). Z celkem 252 případů škod se převážně jednalo o zásah do lidské důstojnosti (morální újma). Jednalo se o 132 případů, které tvořily 52 % všech zaznamenaných škod. S poměrně značným odstupem se na pozici druhého nejčastějšího typu škody umístila psychická újma projevující se strachem, zvýšenými obavami či poruchami spánku s 71 případy (28 % zaznamenaných škod). Újmy na zdraví s různou délkou léčeni tvořily 14 % zaznamenaných škod (35 případů). Majetkové škody tvořily 4 % zaznamenaných škod (9 případů). Ve dvou případech skončil útok újmou na zdraví s trvalými následky a ve dvou případech smrtí. Typ škody zůstal neznámý v případě, kdy nebyla specifikována policií.

Obecně se tedy v případech PN v roce 2017 jednalo spíše o méně závažné formy útoku se spíše mírnějšími následky. Statistické hodnoty by však neměly zastínit skutečnost, že v některých případech byly útoky provedeny zvláště brutálně a skončily tragicky. Jeden útok na dva bezdomovce byl velmi agresivní a zranění znalcem vyhodnocena jako velmi závažná, v případě jednoho napadeného vedoucí k jeho smrti. Toho útočník srazil na zem, pak jej zvedl do výšky svých kolen a prudce jím udeřil o chodník, načež mu dvakrát silně kopl do hrudníku a hlavy. Tím mu způsobil poranění hlavy s úrazovým otokem mozku a krvácením, které přes hospitalizaci napadeného na ARO způsobilo jeho smrt.^{166/}

5.1.7 POHNUTKY A FORMY ÚTOKU

Které formy útoku jsou spojeny s kterými pohnutkami, bude ukázáno nyní. Tabulka č. 10 zobrazuje četnost vybraných forem útoků vzhledem k obecným kategoriím pohnutky, jako je národnost či etnicita či náboženství. Tabulka č. 11 pak totéž zobrazuje

u specifických podkategorií pohnutky, jako jsou romská národnost nebo muslimské vyznání. Obě tabulky obsahují u každého typu pohnutky nejen absolutní hodnoty počtu případů forem útoků v každé kategorii pohnutky, ale také ty relativní týkající se forem útoku. **Společně pak tyto ukazatele umožňují lépe prozkoumat skladbu forem útoku ve vztahu k jednotlivým kategoriím pohnutky.**

Uvedme si **příklad**. V tabulce č. 10 čítá kategorie náboženství 35 incidentů, ve kterých se slovní útok vyskytl ve 25 incidentech (71 %), zastrašování nebo vyhrožování v 12 incidentech (34 %), fyzický útok v sedmi incidentech (20 %) atd. Procenta uvedená v závorce vyjadřují podíl jednotlivých forem útoku, které byly v daném počtu incidentů u dané kategorie pohnutky přítomny.

Sledování velikosti procentuálních podílů usnadňuje použití dvou odstínů barvy. **Světlejší** jsou vyznačeny čtyři nejčastěji se vyskytující formy útoku. Plocha políček označená **tmavší** barvou pak vyjadřuje procentuální hodnotu, ve které se daná forma útoku vyskytla. Porovnáme-li tedy např. kategorii pohnutky proti náboženství s pohnutkou proti barvě pleti, je zřejmé, že útoky motivované barvou pleti se vyznačují vyšším podílem fyzických útoků než ty náboženské. V kategoriích bezdomovectví a sexuální orientace či identity jsou podíly fyzických útoků vůbec nejvyšší, avšak zde je třeba mít na paměti, že srovnáváme z hlediska absolutních hodnot velmi odlišné soubory. I když v 80 % útoků proti bezdomovcům bylo přítomno fyzické násilí, jedná se o čtyři případy z pěti. Jednotlivé kategorie pohnutky lze tedy navzájem srovnávat jen omezeně.

Slovní útok se objevuje ve většině incidentů (85 %), což je patrné i na vysokém zastoupení této formy útoku v různých kategoriích pohnutky (viz tabulku č. 10). Slovní útok představuje vůbec největší díl všech forem útoku takřka u každé kategorie kromě bezdomovectví. **Zastrašování nebo vyhrožování je druhou nejvíce zastoupenou formou útoku. Objevuje se ve 47 % všech incidentů.** Objevuje se jako druhá nejčastěji zastoupená forma útoku u většiny kategorií s výjimkou kategorií bezdomovectví a sexuální

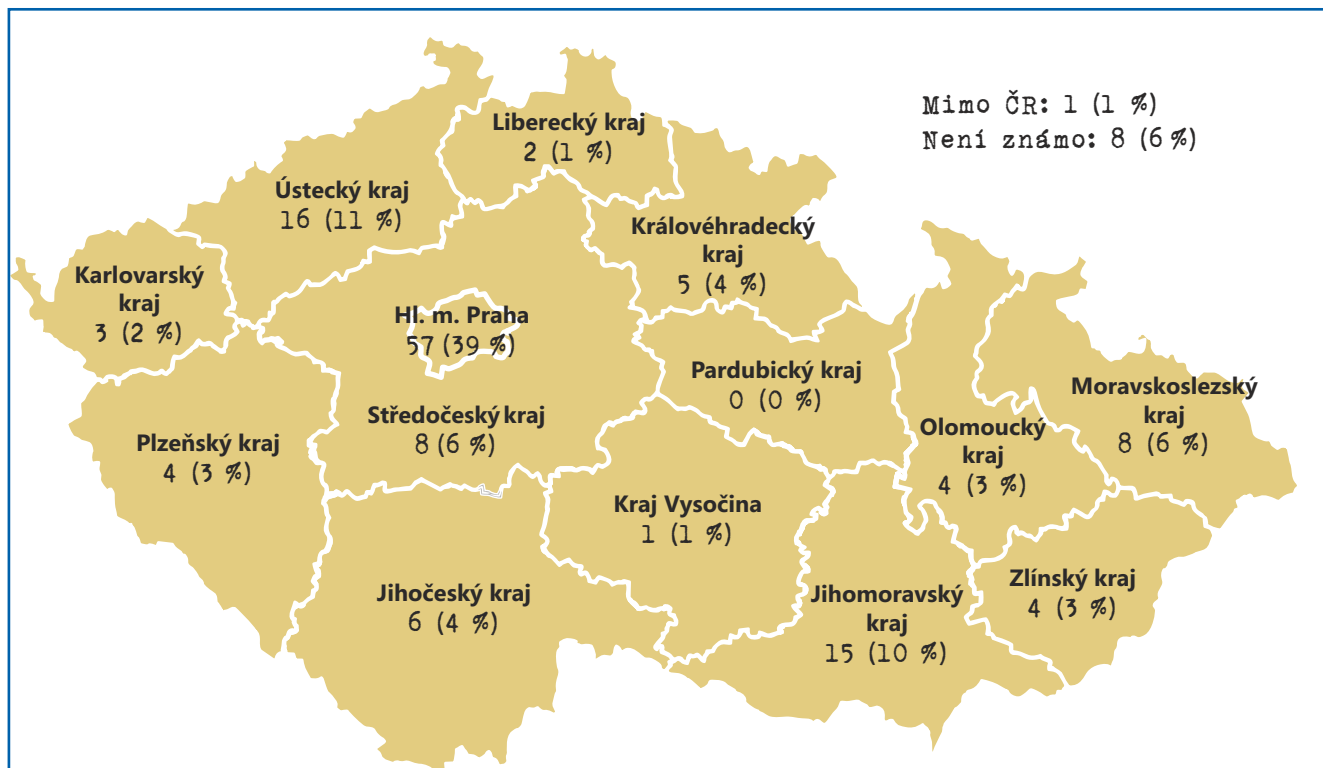
Tabulka č. 11

Struktura forem útoku v rámci vybraných podkategorií pohnutky										
	Slovní útok	Zastrašování nebo vyhrožování	Fyzický útok	Graffiti	Útok na majetek	Žhářský útok	Zabití/vražda	Jiná forma	Neznámá forma	Celkem incidentů
Romská národnost										
Abs.	35	20	10	2	0	0	1	6	0	38
% v rámci podkategorie	92 %	53 %	26 %	5 %	0 %	0 %	3 %	16 %	0 %	
Judaismus										
Abs.	10	5	1	2	0	0	0	2	0	12
% v rámci podkategorie	83 %	42 %	8 %	17 %	0 %	0 %	0 %	17 %	0 %	
Islám										
Abs.	15	7	6	1	2	0	0	2	0	21
% v rámci podkategorie	71 %	33 %	29 %	5 %	10 %	0 %	0 %	10 %	0 %	
Uprchlíký či migrantský status										
Abs.	9	8	3	0	1	0	0	2	0	10
% v rámci podkategorie	90 %	80 %	30 %	0 %	10 %	0 %	0 %	20 %	0 %	
Arabská etnicita										
Abs.	13	6	4	0	0	1	0	0	0	15
% v rámci podkategorie	87 %	40 %	27 %	0 %	0 %	7 %	0 %	0 %	0 %	
Politické přesvědčení související s uprchlickou krizí										
Abs.	10	6	3	0	0	0	0	0	0	10
% v rámci podkategorie	100 %	60 %	30 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	
Uprchlíká krize										
Abs.	37	21	13	1	2	1	0	2	0	44
% v rámci podkategorie	84 %	48 %	30 %	3 %	5 %	3 %	0 %	5 %	0 %	

5.1.8 MÍSTO A ČAS

Místo incidentu je zaznamenáváno na třech úrovních, a to na krajské, obecní a lokální. **Na krajské úrovni bylo nejvíce útoků zaznamenáno v Hlavním městě Praze (57 incidentů), Ústeckém (16 incidentů) a Jihomoravském kraji (15 incidentů).** Po osmi incidentech se objevilo jednotlivě v Moravskoslezském a Stře-

dočeském kraji. V dalších krajích se objevovalo již pět a méně incidentů. Jeden incident je sice veden s tím, že se vyskytl mimo ČR, avšak i tak jsme měli důvody k jeho zařazení. Incident se odehrál na internetu a spáchal jej pachatel zřejmě z území Německé spolkové republiky, avšak jeho příspěvek zasáhl obět v ČR.^{167/} K osmi incidentům nebylo možné konkrétní kraj přiřadit.

Počet incidentů v jednotlivých obcích:

Praha: 57; Brno: 12; Neznámá: 8; Chomutov: 7; Plzeň, Teplice, Vimperk, Prostějov, Příbram, Rožnov pod Radhoštěm, Trutnov: 2 – 4

Graf č. 14: Počty incidentů v jednotlivých krajích a v jednotlivých obcích

167/ Tento incident je možné dohledat v kapitole 5.2 Charakteristika jednotlivých incidentů pod názvem „Ať chcíp...!!! A je to“ a č. 134.

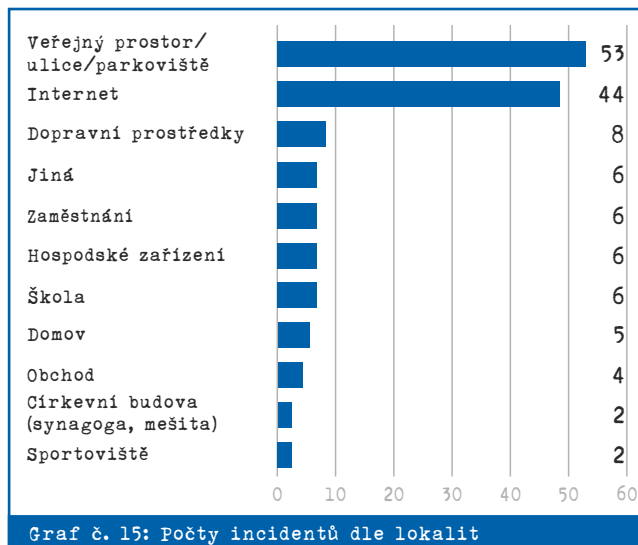
Výskytu incidentů na úrovni krajů v zásadě odpovídá i výskyt incidentů na úrovni obcí. V Praze se vyskytlo 57 incidentů, v Brně 12 a v Chomutově 7 incidentů. Incidenty z Chomutova do jisté míry odrážejí společenské napětí, které zde vzniklo po zastřelení romského muže v jeho autě (viz incident „Zastřelen“, níže evidovaný pod č. 82). Čtyři ze sedmi chomutovských incidentů se odehrály v relativně jasné souvislosti s incidentem „Zastřelen“. Tři z těchto incidentů se staly v jeden den 13 dní po incidentu „Zastřelen“. Jeden útočník opakovaně napadal různé oběti, přičemž mimo jiné vykřikoval: „Černí povstanou, bílí pochcípaj a půjdou do plynu. To máte za bráču!“, čímž se zjevně vztahoval k zastřelení romského muže. Jedná se o incidenty č. 84 „To máte za bráču!“, č. 85 „Jak se ti to líbí“ a č. 86 „Gádžové do plynu“. Poslední ze čtyř incidentů ve zjevné souvislosti s incidentem „Zastřelen“ je incident „Vyhrožování pozůstalým I.“ (č. 83), jenž se stal již čtyři dny po něm. Kromě těchto incidentů z Chomutova je však třeba též s ohledem na zmapování šířícího se napětí zohlednit incidenty č. 135 „Vyhrožování pozůstalým II“, č. 136 „Vyhrožování pozůstalým III“, č. 137 „Vyhrožování pozůstalým IV“ a č. 138 „Vyhrožování pozůstalým V“. Celkově tedy můžeme s incidentem „Zastřelen“ spojit osm incidentů, z nichž čtyři se odehrály přímo v Chomutově. V dalších městech uvedených v příložené mapě (graf č. 14 na předchozí straně) se objevovalo mezi čtyřmi až dvěma incidenty včetně. Města, v kterých se objevil jeden incident, neuvádíme.

Na úrovni krajů lze rozlišit **i počty případů u jednotlivých kategorií pohnutky** (viz tabulku č. 12). Barevně jsou v tabulce odlišeny první dva kraje, kde se objevilo nejvíce incidentů s danou pohnutkou. V tabulce č. 12 jsou zobrazeny vybrané kategorie. Dominantní zastoupení Hlavního města Prahy a Jihomoravského kraje přetrvává. Hlavní město Praha, Jihočeský kraj a Ústecký kraj soustředí převážnou většinu útoků souvisejících s romskou národností.

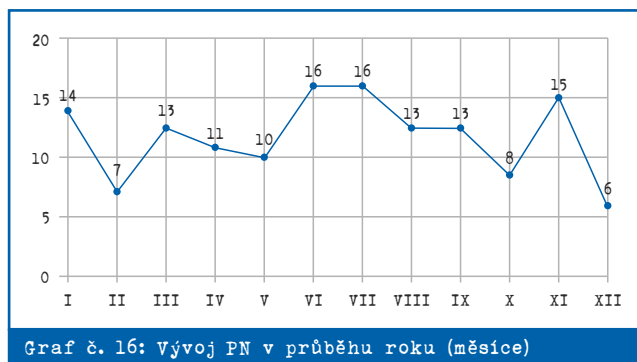
Tabulka č. 12

Vybrané případy pohnutky z hlediska krajů													
Motivace	Kraj												
	Hl. m. Praha	Jihočeský	Jihomoravský	Karlovarský	Královéhradecký	Liberecký	Moravskoslezský	Olomoucký	Píseňský	Středočeský	Ústecký	Zlínský	Vysočina
Romská národnost či etnicita	7	5	3	2	2	0	3	1	2	3	5	0	0
Judaismus	8	0	0	0	0	1	0	2	0	0	1	0	0
Barva pleti	14	0	3	1	4	0	3	0	1	0	10	1	0
Politické přesvědčení	14	1	2	0	0	0	0	1	0	2	1	0	1
Sexuální orientace či identita	5	0	1	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Bezdomovectví	3	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Incidenty související s uprchlickou krizí	23	0	6	1	2	0	0	0	1	2	3	1	3
Arabská etnicita	4	0	3	1	0	0	0	0	1	0	2	1	2
Islám	13	0	4	0	1	0	0	0	0	2	1	0	0
Uprchlíky či migrantský status	5	0	1	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0
Politické přesvědčení související s uprchlickou krizí	8	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1

Na úrovni lokality jsme převážnou část incidentů zaznamenali ve veřejném prostoru (37 % všech incidentů) a na internetu (31 % všech incidentů). Dohromady tvoří téměř tři čtvrtiny lokalit, kde se incidenty staly. V ostatních lokalitách se incidenty odehrávaly méně často. V grafu č. 15 je struktura incidentů dle lokalit prezentována v absolutních číslech.

Časové rozmístění incidentů lze sledovat z hlediska různých období: kvartálů, měsíců a denní doby. V prvním (24 %), druhém (26 %) a čtvrtém (20 %) kvartálu se stal relativně podobný počet incidentů. Menší počet incidentů se odehrál ve třetím kvartálu (30 %). Na úrovni měsíců pozorujeme, že incidenty se nejčastěji udály v červnu, červenci a listopadu. Můžeme tedy usuzovat, že nejnebezpečnější měsíce z hlediska PN byly spíše ty letní. Naopak jako nejbezpečnější můžeme označit jaro (viz graf č. 16).

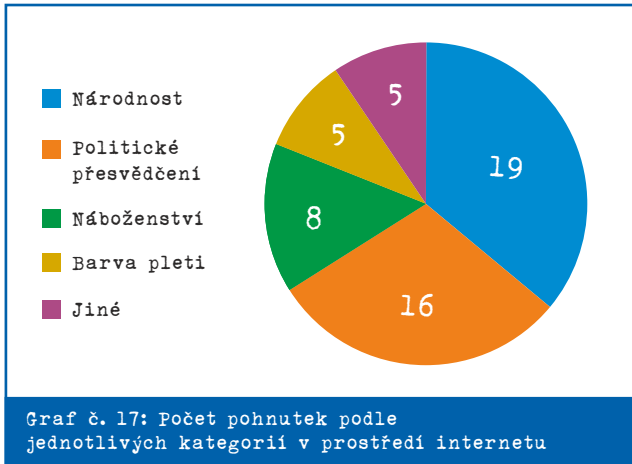
Určení denní doby je poněkud obtížnější, ať už proto, že se buď nedaří zjistit vůbec (14 %), anebo že jsou útoky vedeny dlouhodobě (18 %). **Mezi denní a noční dobou jsou zřejmé určité rozdíly.** Zatímco mezi šestou hodinou ranní a šestou hodinou večerní se odehrálo 41 % všech útoků, mezi šestou hodinou večerní a šestou hodinou ranní to bylo 27 % všech útoků. U incidentů páchaných mimo internet platí, že se konkrétní denní doba daří určit lépe. Neurčeno zůstalo 10 % incidentů, dalších 12 % bylo vedeno dlouhodobě. **Dále se v případě incidentů spáchaných mimo internet snižuje rozdíl mezi denní a noční dobou.** Zatímco mezi šestou hodinou ranní a šestou hodinou večerní se odehrálo 43 % všech útoků, mezi šestou hodinou večerní a šestou hodinou ranní to bylo 34 % všech útoků.

Jelikož jsou předsudečné útoky na internetu čím dál více diskutovány, zařadili jsme do této Zprávy stručně shrnutí námi zaznamenaných incidentů. Jak je patrné z tabulky č. 13, v letech 2016–2017 došlo ke zřetelnému nárůstu incidentů spáchaných na internetu (percentuální hodnoty odpovídají podílu všech incidentů zaznamenaných v daném roce).

Tabulka č. 13

Počty incidentů na internetu zaznamenané v letech 2014–2017				
	2014	2015	2016	2017
Abs.	23	25	53	44
%	27	18	30	31

Pro incidenty z roku 2017 jsme se nově zaměřili na pohnutku incidentů na internetu. Internetové útoky jsou nejvíce motivovány národností či etnicitou a politickým přesvědčením (viz graf č. 17). Pokud jde o kategorii národnosti či etnicity, platí, že 10 incidentů bylo motivováno romskou národností, osm arabskou etnicitou a jeden incident jinou národností.

5.1.9 OBĚTI A ÚTOČNÍCI

V roce 2017 jsme u 108 incidentů zaznamenali celkem 190 konkrétních obětí. U zbývajících incidentů buď nebyly konkrétní oběti žádné,^{168/} anebo se nepodařilo zjistit o obětech žádné podrobnější informace. Sledovanými charakteristikami obětí jsou pohlaví, věk a občanství. Tyto charakteristiky se podařilo zjistit pouze u některých obětí, a tak se v jednotlivých kategoriích počty zjištěných charakteristik liší (viz tabulku č. 14). V případě pohlaví jsme byli nejméně úspěšní. Zjištěno bylo u všech 190 obětí, přičemž **muži převažovali nad ženami (58 % versus 42 %)**. Občanství bylo zjištěno u 133 osob. **Převažovali čeští občané** (103 napadených), **cizinci byli zastoupeni 30 případy** (23 % ze všech obětí se známým občanstvím). Z toho se vesměs jednalo o občany zemí mimo EU (22 napadených). Co se věku týče, ten se podařilo objasnit u 145 obětí. **Oběti se nejčastěji stávali lidé ve věku 26–35 let (32 %) a do 15 let (21 %)**.

Tabulka č. 14

Charakteristiky obětí		
Pohlaví	Abs.	%
Muž	111	58
Žena	79	42
Celkem	190	100
Občanství	Abs.	%
Občan ČR	103	77
Občan třetí země	22	17
Občan EU	8	6
Celkem	133	100
Věk	Abs.	%
do 15 let	30	21
16–18 let	10	7
19–25 let	5	3
26–35 let	46	32
36–45 let	28	19
46–55 let	21	14
56 let a více	5	3
Celkem	145	100

Dále jsme sledovali **charakteristiky útočníků** (viz tabulku č. 15). **Totožnost útočníka** byla známa oběti, veřejnosti nebo OČTŘ u více než dvou třetin incidentů (100 incidentů). Kolik lidí se na jednom útoku podílelo, zůstalo v 15 % incidentů nezjištěno. Z dostupných informací však lze usuzovat, že se jednalo **spíše o útoky jednotlivců než skupiny** (65 % versus 20 %). V 98 incidentech se podařilo zjistit, zda útočník byl či nebyl příznivcem krajní pravice. U většiny incidentů (69%), kdy se tuto skutečnost podařilo určit, útočník příznivcem krajní pravice nebyl. Nutno dodat, že skutečnost, zda byl útočník příznivcem krajní pravice, jsme určili i u incidentů s neztotožněným pachatelem, pokud během útoku projevil své politické sympatie (např. obsahem verbálních nadávek či graffití).

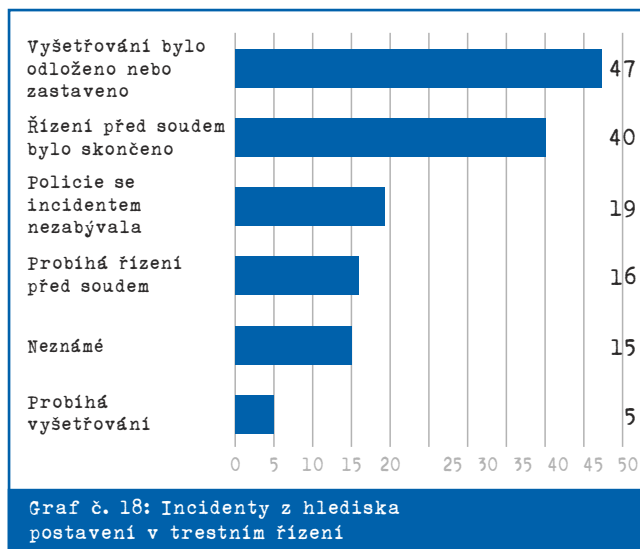
^{168/} Některé incidenty, zpravidla ty odpovídající hanobení či podněcování nenávisti vůči určitým skupinám osob, nemají konkrétní oběť. To ovšem neznamená, že by se jednalo o útoky bez obětí. Za oběť je zde třeba považovat napadanou skupinu jako celek.

Tabulka č. 15

Charakteristiky útočníků		
Známary útočník		
	Abs.	%
Ano	100	70
Ne	42	30
Celkem	142	100
Počet útočníků		
	Abs.	%
Jeden	92	65
Skupina	29	20
Neznámy počet	21	15
Celkem	142	100
Příznivec krajní pravice		
	Abs.	%
Ano	29	20
Ne	69	49
Není známo	34	31
Celkem	142	100

5.1.10 TRESTNÍ ŘÍZENÍ

Ze statistiky IU vyplývá, že policie se ze všech incidentů zaznamenaných v roce 2017 dozvěděla nejméně o 108 (76 %) z nich. Policie se podle našich informací nedozvěděla o 19 případech a u 15 incidentů se nepodařilo tuto informaci zjistit (viz graf č. 18). Co se týče incidentů zaznamenaných policií, ke dni zpracování této Zprávy vyšetřování stále probíhalo u pěti z nich (4 % všech incidentů). Vyšetřování bylo zastaveno nebo odloženo u 47 incidentů (33 % všech incidentů). Před soud se dostalo celkem 56 incidentů, přičemž u 16 incidentů (11 % všech případů) soudní líčení nadále trvalo. Soudní rozhodnutí bylo tedy vydáno u celkem 40 incidentů (37 % všech incidentů, se kterými policie přišla do kontaktu).

5.2 Charakteristika jednotlivých incidentů

Hlavní město Praha

1. AKADEMIK

Leden 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Historik a přednášející na vysoké škole se stal terčem zastrašování poté, co poskytl rozhovor na téma migrace. Na sociálních sítích následně čelil rasistickým urážkám a výhrůžkám fyzickou likvidací. Univerzita Karlova vyjádřila historikovi podporu. Obvodní oddělení pražské policie i státní zástupkyně se odmítli případem zabývat. Státní zástupkyně konstatovala, že se jedná o případ hrubě vulgárního glosátorství, které není trestněprávně relevantní. Část spisu však byla postoupena k šetření v Jihočeském kraji, které skončilo návrhem na podání obžaloby. Jednalo se o muže, který napsal: „Za mě je jediný dobrý muslim ten mrtvý. Doufám, že vás někde potkám, abych vám mohl plynout do obličej. A pokud dojde někdy k teroristickému útoku v ČR osobně se o vás postaram jako vlastizrádce vás pověším na strom...“ Následně pachatel vyhrožoval i tak, že pod pozvánku na seminář vyučujícího přidal komentář: „Už vím, jak XX (jméno anonymizováno, pozn. autorů) potkat. Tik, tak strom...větev...lano a houpačka pro jednoho.“ Pachatel, v minulosti několikrát trestaný a toho času mající podmínku, byl odsouzen již pravomocným trestním příkazem pro přečiny Nebezpečné vyhrožování podle § 353 odst. 1 a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku spolu se sbíhajícím se přečinem Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 k podmíněnému trestu odnětí v délce 30 měsíců se zkušební lhůtou uloženou na čtyři roky za současného vyslovení dohledu probačního úředníka. Dále mu byla uložena povinnost podrobit se v průběhu zkušební doby vhodnému programu psychologického poradenství spočívajícího zejména v předcházení agresivnímu chování a zvládání zátěžových situací.

2. NCOZ VYŠETŘUJE

Leden 2017

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Neznámá

Forma incidentu: Neznámá

Případem se zabývá Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV, která nám odmítla o případu poskytnout bližší informace než ty uvedené. Incident je kvalifikován jako přečin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 2 a odst. 3 písm. a) a přečin Založení, podpora a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 odst. 1, odst. 2 písm. a), písm. b) trestního zákoníku. Žádná oběť u tohoto trestného činu není registrována, poškození má být veřejný zájem.

3. NAPADENÍ BEZDOMOVců V METRU

Leden 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Bezdomovectví

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Dva muži se po celonočním popíjení vydali v ranních hodinách navštívit bratra jednoho z nich. V dopoledních hodinách se ve spojovacím vestibulu autobusového a vlakového nádraží měli setkat se dvěma bezdomovci. Podle informací z obžaloby vypověděl jeden ze svědků, že jim nadávali těmito a podobnými výrazy: „Čůráci bezdomovečky! Smradlaví bezdomovci!“ Následně jeden z útočníků zaútočil na napadené i fyzicky. Podle našich informací se vše uskutečnilo takto. Útočník přistoupil k prvnímu napadenému a strčil do něj. Pak se obrátil k druhému poškozenému. Nejprve jej odstrkával tělem, pak jej dvakrát udeřil rukou do hlavy a nakonec jej povalil na zem. Druhého napadeného poté rovněž srazil na zem a pak z místa začal odcházet. Nicméně po pár metrech si to rozmyslel, k napadeným se vrátil a jednoho nakopl ze zadu do zad a pak se vrhl na druhého. Toho prudce strhl na zem a několikrát mu nohou dupnul na bok a hlavu. V důsledku toho utrpěl napadený zlomeniny zadních částí a žebra, což si vyžádalo třídenní hospitalizaci a po další tři týd-

Hlavní město Praha

ny jej výrazně omezovalo. Policie obvinila pouze tohoto útočníka. Soud jej pravomocně odsoudil pro spáchání přečinů Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a 2 písm. a) trestního zákoníku k úhrnnému dvouletému trestu odnětí svobody, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání čtyř let za současného vyslovení dohledu. Dále bylo odsouzenému uloženo, aby podle svých sil nahradil škodu, kterou způsobil útokem, podrobil se vhodnému programu psychologického poradenství a zaplatil zdravotní pojišťovně částku 18 333 Kč. V neposlední řadě mu byl uložen trest zákazu pobytu na území Hlavního města Prahy po dobu čtyř let.

4. VÝHRŮŽKY INICIATIVĚ NA FB

Leden 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na facebookové stránce jedné z protinávistných iniciativ byly zveřejněny screenshoty slovního napadání, které bylo provedeno prostřednictvím soukromých zpráv zasílaných jejím členům. V rámci napadání útočník vyhrožoval, že členy postřílí na dalším shromáždění, které uspořádají. Přitom upozorňoval, že jejich zavražděním „prospěje společnosti“, protože by lidi jako oni neměli vůbec existovat. Několikrát rovněž zdůraznil, že své vyhrožování myslí vážně. Mimo jiné přitom uvedl, že ho jeho život stejně moc nebaví, takže nemá žádné zábrany.

5. ÚTOČIL NEONACISTA

Leden 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská), bezdomovectví

Forma incidentu: Fyzický útok

Žena byla v prostorách metra fyzicky napadena neznámým mužem. Tento útočník měl holou hlavu a oblečení neonacistických značek. Motivací pachatele měla být podle napadené romská národnost a také to, že je osobou bez přístřeší. Pachatel ženu udeřil pěstí do obličeje. Ta následkem útoku utrpěla modřinu pod okem

a také pociťovala strach a obavy. Informace, které máme o trestním řízení, jsou následující. Celý incident byl podle oběti nahlášen Policii ČR. Ta měla věc prošetřit a následně odložit, jelikož pachatel zůstal neznámý.

6. PÁLENÍ KORÁNU

Únor 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (islám), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, útok na majetek

Islamofobové zorganizovali v Praze veřejné pálení Koránu. Akce měla reagovat na trestní stíhání slovenské občanky, jež posvátnou knihu muslimů roztrhala, pomohla a podpálila. Asi 30 účastníků shromáždění postupně roztrhlo a podpálilo Korán a další jim nelibé dokumenty, včetně Ústavy ČR. Celá akce byla doprovázena předsudečnými prohlášeními účastníků a účastnic. Např. prohlašovali, že stejně jako knihy by měli na obytných hořet uprchlíci. Policie se případem zabývala jako přestupkem proti veřejnému pořádku a postoupila jej dále správnímu orgánu.

7. POKUS O ZAPÁLENÍ

Únor 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Bezdomovectví

Forma incidentu: Žhářský útok

Žena bez přístřeší byla napadena neznámým počtem pachatelů, zatímco spala na blíže nespecifikovaném veřejném prostranství. Napadená byla polita benzínem a následně měla být zapálena. Podařilo se jí však uniknout a útok zažehnat. Napadená žena se domnívala, že na ni bylo útočeno proto, že je osobou bez přístřeší. Jiný možný důvod nezaznamenala. Po útoku dotyčná trpěla zejména strachem, nespavostí a obavami z dalšího možného útoku. Incident nebyl policii či státnímu zastupitelství nahlášen kvůli nedůvěře poškozené v tyto instituce.

8. VÝHRŮŽKY VE SKUPINĚ BLOKU PROTI ISLAMIZACI

Únor 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma incidentu: Zastrahování nebo vyhrožování

Na FB se rozhořela diskuse u článku zveřejněného ve skupině „Blok proti islamizaci“, který se týkal trestné činnosti údajně spáchané cizincem z Afghánistánu. Jeden z diskutujících do diskuse umístil příspěvek ve znění: „...no to si dělají píču to už fakt není do píči možný pojďte ty zmrdy pozabít.“ Ve věci bylo pravomocně rozhodnuto soudem. Vydán byl trestní příkaz, který útočnicka uznal vinným pro spáchání přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku. Útočnickovi byl uložen peněžitý trest 30 000 Kč.

9. ÚTOK V METRU

Únor 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská), náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok

Žena nosící hidžáb byla během ranní jízdy metrem napadena slovně neznámým mužem. Útočník, jenž vypadal velmi rozčileně, k ní přistoupil a začal vykřikovat mimo jiné tyto nadávky: „Zase ti Arabové!“ „Zkurvení Muslimové, táhněte do hajzlu!“ „Česká republika je plná Ukrajinců.“ Vzhledem k tomu, že se napadená již předtím několikrát stala terčem předsudečných útoků, začala se obávat o své zdraví. Ženy se zastal jiný spolucestující, který se poté pokusil agresora vystrčit ze dveří vlaku, když stál ve stanici. Následkem toho došlo mezi oběma muži k potyčce. Tu ukončil kolaps agresora způsobený ranou do tváře mužem, jenž se poškozeně zastal. Policie incident rozdělila do dvou případů. Původní slovní útok byl kvalifikován jako přestupek a předán správnímu orgánu. Přestupkové řízení však bylo odloženo, neboť napadená odmítla udělit souhlas s projednáním přestupku. Fyzický útok byl řešen v rámci trestního řízení, přičemž obviněným se stal muž, který se napadené ženy zastal (viz incident č. 10 Zastal se muslimky).

10. ZASTAL SE MUSLIMKY

Únor 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Muž, jenž se zastal napadené muslimky (incident popisovaný samostatně pod názvem „Útok v metru“ č. 9), byl obviněn policií z Ublížení na zdraví. Důvodem k tomu se stala nepřiměřená obrana. Sám napadený popsal celou věc tak, že jej útočník fyzicky napadl poté, kdy jej vyzval, aby útoku zanechal. Dále se hájil tím, že nemohl odhadnout útočnickovy schopnosti a v jednu chvíli jej podezíral, že by na něj mohl zaútočit i zbraní. Útočnicka nakonec přemohl a způsobil mu tělesná zranění. Navzdory této skutečnosti a posouzení policií evidujeme tento incident jako případ předsudečného násilí proti obviněnému. Jako pohnutku uvádíme politické přesvědčení, protože obviněný byl napaden kvůli tomu, že se zastal napadené muslimky. V mezinárodním kontextu se tento případ nazývá v angličtině jako hate crime by affiliation, tj. jako předsudečný trestný čin, jehož spáchání je motivováno spojením napadeného se skupinou, vůči níž má pachatel předsudky (srov. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva popsany v podkapitole 2.4.3 Škorjanec proti Chorvatsku).

11. KULKA A ŠIBENICE

Březen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrahování nebo vyhrožování

Muž starší 31 let vyhrožoval zaměstnanci velvyslanectví Saúdskoarabského království. Za stěrač jeho automobilu zaparkovaného v prostorách podzemí garáže mu vložil papír o velikosti 8 x 5 cm s kresbou šibenice a na střechu vozu v místě nad sedadlem řidiče pak postavil nábojnici ráže 8 x 57 mm. V napadeném to vyvolalo obavy o život, proč se rozhodl změnit místo svého bydliště. Policie se případem zabývala ve zkráceném přípravném řízení. Státní zástupce shledal, že čin útočnicka sice naplnil formální znaky skutkové podstaty trestného činu Násilí proti skupině obyvatelů a proti

Hlavní město Praha

jednotlivci dle § 352 odst. 2 trestního zákoníku, avšak případ nakonec postoupil jako přestupek správnímu orgánu. Jednak upozorňoval na minimální společenskou škodlivost, jednak uvěřil obviněnému, že jeho jednání bylo vyvoláno údajným sledováním jeho přítelkyně mužem řídícím auto, jehož prostřednictvím pak poškozenému vyhrožoval. Sám napadený toto tvrzení dementoval.

12. NADÁVKY NA VÁCLAVÁKU

Březen 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Národnost/etnicita (česká), náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, jiná (hajlování)

Útočník v podnapilém stavu v pasáži poblíž Václavského náměstí vulgárně pokřikoval na přítomné osoby, že jsou „čeští zmrdi“ a „Židi“, a vyhrožoval, že je všechny pozabíjí. Z pasáže pak odešel do blízké ulice, kde poblíž tramvajové zastávky ve směru do Jindřišské ulice obdobným způsobem urážel další osoby. Když daným místem projíždělo služební vozidlo Policie ČR, začal ve směru k němu gestikulovat rukama, hajlovat a vykřikovat: „Sieg Heil! Hitler!“ a „Všichni chcípnete!“. Státní zástupce podal ve věci obžalobu pro spáchání přečinů Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku. V době sestavování zprávy probíhalo řízení před soudem.

13. „SNAD ZAČNE VÁLKA A TY SVINĚ BUDEME MRZAČIT“

Duben 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník od září 2017 opakovaně útočil na ředitelku IU, byť byl již dvakrát odsouzen v přestupkovém řízení. První útoky přišly po zveřejnění zprávy z monitoringu sociálních sítí a přístupu OČTŘ vůči kyberkriminalitě. V dubnu roku 2018 v rámci útoku na poškozenou

uveřejnil na svém veřejně přístupném facebookovém profilu následující příspěvky: „Snad začne válka a ty svině budeme beztrestně mrzačit.“ „Zpýčeni, naprosto zdegenerovaný a vymrdaný jedinec zasluhující extrémně krutou formu smrti a myslím si, že do této skupiny patří např. i ta smradlavá kunda Kalibová.“ Dále na svůj profil umístil obrázek figuríny, ve které jsou v různých částech zabodnuté předměty jako vidlička či nůž s tím, že takto „zatočil se slečnou neziskovkou Kali Tučnou“. Policie šetřila věc jako přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle ustanovení § 352 odst. 2 a odst. 3 písm. b) trestního zákoníku. Věc byla takto obžalovaná a odsouzena soudem prvního stupně. Městský soud v Praze na základě odvolání pachatele věc postoupil do přestupkového řízení. Proti rozhodnutí není možné podat stížnost, státní zástupce může podat dovolání. Není známo, zda bylo dovolání podáno.

14. VYHROŽOVÁNÍ SPOLUŽÁKA

Duben 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Národnost/etnicita (somálská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Žák základní školy byl napaden kvůli svému původu. Před školou po vyučování ho napadl starší spolužák, který k němu přistoupil a začal mu vyhrožovat s nožem v ruce. Celý incident se odehrál kvůli původu napadeného – pochází ze Somálska. Napadený celý incident následně popsal své matce. Zda byl tento incident nahlášen Policii ČR či základní škole navštěvované napadeným, se nepodařilo zjistit. Matka tento incident ohlásila neziskové organizaci.

15. „SMRT JE BLÍZKO – ALÁH AKBAR“

Duben 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (křesťanství)

Forma incidentu: Graffiti

Neznámý útočník posprejoval černým sprejem pravoslavný kostel nápisy v azbuce: „Aláh Akbar“ a „Smrt je blízko“. Policie se případem zabývala a klasifikovala ho jako přečin Poškození cizí věci podle § 228 odst. 2 a odst. 3 písm. b) a Výtržnictví podle § 358 odst. 1

trestního zákoníku. Jelikož se policii nepodařilo ustanovit pachatele, byl případ odložen. Policie vyhodnotila pohnutku pachatele jako namířenou proti pravoslavným křesťanům. My tuto pohnutku vzhledem k nedostatku informací, které by upozorňovaly na jiný typ pohnutky, přejímáme. Zároveň však považujeme za důležité dodat, že toto jednání se podobá pokusu o podněcování předsudky proti muslimům muže, který pokácel dva stromy na železniční koleje a šířil výhružné letáky, které měly odpovědnost za tento čin svalit právě na muslimy (viz incident č. 60 Pokácení stromů v této zprávě).

16. PROTIUPRCHLICKÝ ÚTOK NA RODINU

Duben 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Národnost/etnicita (kubánská), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Třílenná rodina původem z Kuby byla verbálně i fyzicky napadena na autobusové zastávce na pražském Opatově. Na cestě k zastávce míjeli skupinu asi 15 lidí, z nichž dva, pravděpodobně pod vlivem alkoholu, se přímo účastnili útoku. Jeden z nich na ně nejprve pokřikoval: „Vy svině! Imigranti!“ Otec rodiny se ho zeptal, proč jim nadává. V tu chvíli druhý z útočníků zaútočil na jeho mladistvého syna. Mlátil ho pěstmi do hlavy i do těla a nakonec ho shodil na zem. Když se ho otec snažil bránit, druhý z útočníků jej několikrát udeřil do hlavy. Na místo přijela policie. Skutek vyšetřovatelé postoupili přestupkové komisi. Pachatelé se hájili tím, že jim chlapec vulgárně nadával slovy: „Co je, vy mrdky bílý?“ Ve skutečnosti ale mladík neumí vůbec česky, a lze proto jen těžce předpokládat, že by volil taková slova. I přesto však byli oba napadení muži v přestupkovém řízení stejně jako útočníci v postavení pachatelů. V rámci řízení se nakonec nepodařilo prokázat zavinění ani jedné ze stran a řízení bylo nakonec odloženo.

17. ŠIKANA OD VYUČUJÍCÍHO

Květen 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (palestinská), politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok

Externí pedagog na vysoké škole šikanoval prostřednictvím FB jednoho ze svých studentů. Označil ho ve statusu a dotazoval se ho na otázky týkající se terorismu, protože v minulosti student projevil jiný názor na otázku migrace než vyučující. V označování a otázkách pokračoval i přes výslovné přání studenta, aby ho vyučující nadále prostřednictvím veřejné sociální sítě neobtěžoval. Vyučující rovněž poskytl pod svým statutem prostor pro urážky studenta (mimo jiné zde byl student urážen i kvůli svému původu). Z diskuse vyplynulo, že vyučující své názorové oponenty již v minulosti urážel a ponižoval. Napadený student se proti takovému jednání již dříve ohradil, vyučující se mu proto rozhodl pomstít zmíněnou šikanou na FB.

18. „CO TU DĚLÁŠ, ČERNÁ SVINĚ?“

Květen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Muž původem z Angoly byl napaden v obchodě s potravinami. Nejprve po příchodu do provozovny slyšel, jak někdo říká: „Co tu děláš, černá svině?“ Poté, co opustil provozovnu, ho útočník napadl fyzicky. Policie se případem zabývala, avšak útočníka se jí nepodařilo najít, a tak byl incident odložen. Incident kvalifikovala jako přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku.

Hlavní město Praha

19. ISLAMOFOBNÍ ÚTOK NA ORGANIZACI

Květen 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Jedna z neziskových organizací zažila kyberútok na svém profilu na FB proto, že mezi jejich spolupracovnicemi jsou muslimky. Útočníci jim přímo pod jedním z příspěvků začali nadávat, vyhrožovat jim a urážet je. Jeden diskutující např. v komentáři popsal situaci, kdy muslimové navštívili školu, kam chodí jeho děti: „Přijeli dva slimáci (...) musel jsem držet souseda aby tý kravce zašátkovaný nenarazil na hlavu květináč.“ Další komentující zareagoval následovně: „Co tam mezi dětma leze za pytel sracek aha muslimský odpadkový pytel hnus tohle (...) Dětem patřičně stále vysvetluji kdo je a kdo není spoluobčan a jak zacházet se zvířaty z afro kontinentu.“ Nej-různější předsudečné texty o organizaci začaly být šířeny i na jiných místech na internetu. Vedení organizace se nakonec rozhodlo na pachatele trestní oznámení nepodávat a situaci řešit jen přijetím bezpečnostních opatření.

20. NEZDVOŘILÁ SESTRÍČKA

Červen 2017

Stav: Neoznámeno policií

Pohnutka: Národnost/etnicita (kazašská), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Žena ze střední Asie se stala obětí diskriminace a předsudečných nadávek během ošetření v nemocnici. Žena vyhledala lékařské vyšetření společně se svou maminkou. Když kvůli jejímu přízvuku vyšlo najevo, že je cizinka, začala se k ní ošetřující sestra chovat velmi nepřijemně a začala po ní vyžadovat platbu za ošetření, i když měla žena uzavřené pojištění a platba v hotovosti nebyla nutná. Dále sestra ženu a její maminku označila za „okupanty“ a vyhrožovala jí, že „kdyby ji potkala mimo nemocnici, tak uvidí, jak se k ní bude chovat“. Žena požadovala po ošetřující sestře její jméno, to jí

však sestra odmítla sdělit. Kvůli vypjaté situaci se také zhoršil zdravotní stav maminky ženy, jež musela být ošetřena kvůli vysokému tlaku. Žena se terčem nadávek a diskriminace ve zdravotnickém zařízení stala již poněkolidkráté. Poškozená připravila a podala stížnost, kterou adresovala vedení nemocnice. O jejím vyřízení však nejsou dostupné žádné informace.

21. VÝZVY K ZABÍJENÍ

Červen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (židovská), náboženství (islám), politické přesvědčení, jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Policie zahájila vyšetřování ve věci sdílení a komentování videí na sociální síti Youtube, během čehož bylo mimo jiné vyzýváno k likvidaci muslimů, imigrantů a jejich politických zastánců. Např. byly zveřejněny příspěvky tohoto znění: „Ať s tím hadrem na hlavě zajde k psychiatrovi kráva muslimská. Do tábora a do sprch, jediný co s muslimama,“ nebo: „Ti zmrdí by měli vychcípát a popravit ty kdo je sem pustili!“ A kromě toho zde byl vložen odkaz na video s názvem „R.E.Skruzny, Pravda o lzi dil 6-KONEC“ a další antisemitské materiály. Policie toto jednání kvalifikovala pomocí skutkových podstat přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 a odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku. Nakonec však bylo ve věci vydáno usnesení o odložení, neboť se nepodařilo ztotožnit pachatele.

22. „ISLÁM NEMÁ RÁD ANI TVÉHO PSA“

Červenec 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti, náboženství (islám)

Forma incidentu: Zastrašování nebo vyhrožování

Ani ne dvacetiletý muž nabádal na FB k fyzickému napadání muslimů v Praze. Ze svého profilu vložil do veřejně přístupné skupiny

„Podpořme referendum o vystoupení ČR z EU konané v roce 2017“ příspěvek ve znění: „Uvědomte si, že naše město je větší než to naše. 1000x víc opic než ve vašem městě anebo minimálně okolí. A proto teď vyzývám všechny zdatné chlapy, abychom se domluvili na datumu a rozpoutali hromadný noční pochod do centra Prahy. Vemte si bejzbolky, vemte si plynovky, vemte si teleskopy, vemte si boxery, vemte si klidně i psi. Jak praví prorok Mohamed: PES je nečisté stvoření. Proč? Protože Islám nemá rád ani tvého psa...“ Policie ve věci podala návrh na podání obžaloby státnímu zástupci, v němž útočnickovo jednání kvalifikovala jako odpovídající skutkovým podstatám trestných činů Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 odst. 2 a odst. 3 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a). V době sestavování Zprávy trestní řízení stále probíhalo.

23. „DO KOŠE TEN KUS HOVNA“

Červenec 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přešupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na stránce WeAreHereAtHome na FB byla sdílena fotografie miminka s kurdskými a vietnamskými kořeny, které se narodilo v Česku. Fotografie byla převzata z regionálního deníku, jenž pravidelně uveřejňuje fotky novorozenat. Pod příspěvkem s fotografií se objevovala řada předsudečných komentářů, jako např.: „Tyhle netvoři, nezám, strčte si ho do prýč!!! Nejradiši do Afriky.“ „Tak kurva, už se rozmnožují, to je v hajzlu!“ Nebo: „Okamžitě utopit!“ Matka dítěte měla v důsledku útoku strach o sebe i svou rodinu a rozhodla se proto z malého města, kde dříve bydlela, přestěhovat. Mezitím ovšem výhrůžky nahlásila na policii. Ta vyhodnotila jeden z příspěvků („fuj, bych hodil do koše ten kus hovna“) jako přešupek a postoupila jej příslušnému správnímu orgánu. Tento postup potvrdilo také příslušné státní zastupitelství. Přestupkové řízení v době sestavování zprávy doposud nebylo zahájeno.

24. BALKÁN

Červenec 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (jiná), náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok

Muž s českým občanstvím, který je původem z Balkánského poloostrova, zažil verbální napadení od svého souseda. Když šel se svou manželkou a jejich šestiměsíční dcerou k lékaři, začal na ně jeho soused pokřikovat, že tady není žádný Balkán a že je zatracený muslim. Trestní oznámení nakonec napadení nepodali a vše řešili jen prostřednictvím Společenství vlastníků jednotek.

25. KVŮLI ŠÁTKŮM

Červenec 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Dvě ženy byly na ulici napadeny dvěma opilými muži. Nejprve na ně jeden z útočníků řval, že je zabije, a další věci, kterým však již nerozuměly. Poté na ně další z útočníků začal stříkat z PET lahve pivo. V reakci na tento útok ženy odešly o kus dál na zastávku, avšak muže to nezastavilo a své oběti dál pronásledovali. Stříkali na ně vodu a další obsah PET lahví. Při nástupu do tramvaje pak na ně začali PET lahve házet. Ženy se domnívaly, že na ně zaútočili kvůli tomu, že jsou muslimského vyznání a nosí šátek.

26. LOUPILA OBSLUHA

Červenec 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Národnost/etnicita (ruská)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Žena byla při vyzvednutí zboží v obchodě napadena obsluhou prodejny kvůli jejímu údajnému původu z východní Evropy. Slovní útoky vystřídal fyzické násilí. K fyzickému napadení se zaměstnanec prodejny uchýlil, když žena již nebyla ochotna urážky snášet a rozhodla se prodejnu opustit. Zaměstnanec po ní nadále požadoval

Hlavní město Praha

peníze za zaslání zboží, aniž by jej přinesl a předal napadené. Nicméně zboží již bylo v důsledku identifikace v systému pomocí hesla a čísla zásilky evidováno jako předané. Útočník se tedy rozhodl tuto částku vymoci na poškozené. Podle napadené ženy však první motivací k urážlivému chování byla zjevná nesnášenlivost a xenofobie obsluhy.

27. NA KOUPALIŠTI

Červenec 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Barva pleti, náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Neznámá agresorka napadla dvě ženy z důvodu svých předsudků proti muslimům. Nejprve si dvojici žen s hidžábami a jejich děti fotila, aby nato, co byla jednou z žen slušně požádána, ať toho nechá, přešla do útoku. Křičela: „Jste bubáci, táhněte do prdele! Neopovažujte se jít na koupaliště!“ Pak dala jedné z žen pěstí a kopl do ní. Celému incidentu přihlížely šokované děti, některé dokonce plakaly. Poškozená a její kamarádka útočnici zadržely a na místo přivolaly policii. Ta konflikt později vyhodnotila jako přestupek. Podle informací z médií vyhodnotil správný orgán jednání jako přestupek proti občanskému soužití a žádný náboženský nebo rasový podtext neshledal. Přitom se incident stal v blízkosti veřejného koupaliště nedlouho potom, co se v médiích rozhořela diskuse o používání burkin v českých bazénech. Pozoruhodné je také to, že fyzicky napadená muslimka byla v původním rozhodnutí správního orgánu potrestána dvojnásobně vyšší pokutou než útočnice, která celý konflikt způsobila. Nicméně pražský magistrát nakonec pokutu zrušil s odůvodněním, že napadená měla právo dožadovat se smazání snímků a bránit fotografe v odchodu z místa do příjezdu policie.

28. REVIZOŘI

Červenec 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (americká)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Kontrola jízdenek v metru vyústila zkroutením ruky za zády a omezením na osobní svobodě. Tři američtí turisté, muž se svou manžel-

kou a dcerou, byli požádáni o předložení jízdních dokladů třemi revizory, kteří mezitím nechali projít hned několik lidí, kteří jeli na eskalátorech před nimi. Právě toto a skutečnost, že žena a její dcera pocházejí z Číny, vedlo kontrolovaného muže k přesvědčení, že si je vybrali z předsudečné pohnutky. Následovalo tvrzení revizorů, že si turisté zakoupili neplatné lístky, v ceně 18 Kč místo 24 Kč, a požadovali zaplacení pokuty 2 400 Kč. To turisté odmítli s odůvodněním, že na místě nebyl návod v angličtině, a protože chtěli jet pouze dvě zastávky, koupili si ty nejlevnější jízdenky, které automat nabízel. Revizoři dále vyhrožovali, že pokud nezaplatí, budou je držet na místě, jak dlouho budou chtít. To turisté odmítli a rozhodli se odejít ze stanice metra. Na to revizoři zareagovali tak, že oběma ženám zkroutili ruku za záda a všem zabránili v odchodu. Více informací není známo.

29. „ZAKÁZANÁ PRAVDA“

Červenec 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti

Forma incidentu: Slovní útok

Útočník zveřejnil na internetu rasistický článek „Negro! Proč je pravda o černých zakázána. Pravda není rasismus, jsou to fakta, Bílí a černí 100 faktů a jedna lež“. V textu bylo mimo jiné uvedeno: „Za 6000 let zaznamenané historie černý africký negroid nevynalezl nic. Ani psanou řeč, tkaný oděv, kalendář, pluh, silnici, most, železnici, loď, měrný systém, dokonce ani kolo...“ Policie se případem zabývala pro podezření ze spáchání přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezení jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 trestního zákoníku. Nicméně pachatele se jí odhalit nepodařilo, a tak bylo vyšetřování případu odloženo.

30. LÉKAŘKA ÚTOČÍ

Srpen 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok

Cizinka vyznávající islám zažila hrubé chování a verbální napadání ze strany lékařky jedné z pražských nemocnic. Lékařka nedovolila ženě, aby byl u vyšetření její manžel, který jí v podobných situacích tlumočí a zabouchla mu před obličejem dveře do ordinace. Během vyšetřování byla lékařka hrubá a celou dobu na pacientku nervózně křičela: „Nehýbat! Nehýbat!“ Několikrát se ženy hrubě zeptala, proč má na hlavě šátek, aniž by to souviselo se samotným vyšetřením. Po skončení vyšetření neposkytla ženě dostatečné informace a jen jí gestem naznačila, aby odešla z ordinace. Kdyby pacientka nevěděla z předchozích návštěv zařízení, že má ještě počkat na výsledky vyšetření, pravděpodobně by odešla domů. Žena podala na chování lékařky stížnost vedení zdravotnického zařízení. Nemocnice se následně pacientce za chování lékařky v dopise omluvila.

31. STŘETY NA PRAGUE PRIDE

Srpen 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Sexuální orientace/identita (gay)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Během průvodu Prague Pride došlo k několika incidentům, při nichž musela zasahovat policie. Když průvod procházel kolem účastníků protestní akce, kterých proti němu bylo svoláno hned několik, pokřikovali protestující na účastníky průvodu: „Fuj!“ „Zmrdi!“ „Bukvice táhněte!“ „Buzeranti zasraný!“ „Gayové do plynu“ apod. Jeden z protestujících také vajíčkem zasáhl pár okolo procházejících homosexuálů. Účastníci průvodu na demonstrující reagovali vlaječkami a balónky. Následně jeden útočník ukradl jednomu účastníku průvodu vlajku. Po honičce a tahanici o ni došlo také k fyzickému napadení účastníka pochodu Prague Pride. Policie se případem zabývala a případ postoupila přestupkové komisi jako přestupek proti občanskému soužití a proti veřejnému pořádku.

32. STŘELBA NA UBYTOVNĚ

Srpen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

„Cikáni, já vás tady vybiju,“ těmito slovy vyhrožoval silně opilý muž obyvatelům jedné pražské ubytovny. V ruce přitom držel plynovou pistoli, kterou už předtím ohrožoval dvě ženy, jež potkal na cestě do ubytovny. Jedné z nich přitom řekl, ať „zklidní ubytovnu a Cikány“. Na ubytovně pak dále křičel, že zde všechny „vybije“. Jedna obyvatelka mu sdělila, že na ubytovně bydlí také bílí. Útočník odvětil: „Tak abys věděla, že to myslím vážně“ a vystřelil nad hlavu do stropu a do zdi. Pak utekl do blízkého lesa, kam se za ním vydali dva obyvatelé ubytovny, jejichž směrem předtím také jednou vystřelil. Ve věci byl vydán pravomocný rozsudek prvoinstančním soudem. Útočník byl uznán vinným pro jednočinný souběh přečinů Nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1 a odst. 2 písm. c) a Výtržnictví dle § 358 odst. 1 a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. Odsouzen byl k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců se stanovením zkušební doby na tři roky za současného vyslovení dohledu probačního úředníka. Dále byla útočnickovi uložena povinnost zdržet se v průběhu zkušební doby podmíněného odsouzení užívání alkoholu a podrobit se léčbě závislosti na něm (nejedná se o ochrannou léčbu). V neposlední řadě mu byl uložen trest propadnutí věci, a to plynové pistole, z níž střílel.

33. „ASI BUDE NEJČISTŠÍ TO TAM VYSTŘÍLET“

Září 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

V srpnu 2017 zveřejnila IU zprávu o monitoringu sociálních sítí a přístupu OČTŘ vůči kyberkriminalitě. Po zveřejnění zprávy se na FB a diskusích některých internetových deníků (Parlamentní listy, Vlastenecké noviny) strhla diskuze, ve které se vyskytly stovky pří-

Hlavní město Praha

spěvků, které měly zastrašovací či přímo vyhrožující charakter. Pachatel zaslal následující výhrůžky: „Asi bude nejčistší to tam vystřítel, asi si pustím nějaké lahodné video s panem Breivikem.“ „Je to ta smradlavá kunda Kalibová.“ „Snad začne válka a ty svině budeš beztrestně mrzačit.“ „Mě není jasné, proč ji ještě nikdo nepřejel autem.“ „Zde pak zveřejním jeho jméno a fotku a nakonec ho zastřelím, přejedu autem a hodím to do septiku.“ „Doufám, že se mi podaří tu udavačskou svinu identifikovat a zveřejnit zde její fotku a jméno a následně nějakým obzvlášť krutým a perfidním způsobem ponížit.“ Policie věc šetřila, kdy vše postoupila do přestupkového řízení. Proti postupu byly podány stížnosti (OSZ, MSZ, NSZ), nicméně věc zůstala v přestupkovém řízení. Pachatel byl přestupkovou komisí odsouzen za spáchání přestupku dle § 7 odst. 4 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, k pokutě ve výši 5 000 Kč a zároveň mu bylo nařízeno podrobit se vhodnému programu pro zvládnutí agrese nebo násilného chování. Tento program však navštívil pouze několikrát a dle sdělení přestupkové komise bude znovu obžalován za nedodržení omezujícího opatření.

34. „SMRT DOBROSERŮM, POJEDEM SI PRO VÁS“

Září 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

V srpnu 2017 zveřejnila IU zprávu o monitoringu sociálních sítí a přístupu OČTŘ vůči kyberkriminalitě. Po zveřejnění zprávy se na FB a diskusích některých internetových deníků (Parlamentní listy, Vlastenecké noviny) strhla diskuze, ve které se vyskytly stovky příspěvků majících zastrašující, ba přímo výhrůžný charakter. Pachatel v průběhu několika měsíců poslal přes 100 různých zpráv od výhrůžek po urážky. Mezi zmíněné zprávy patří např. tyto: „KALIBOVÁ JE LIDSKÝ ODPAD!! ZPAOMEŇ NA TO, TY KRYSO, ŽE SE TI PODAŘÍ NĚKOHU PŘEVYCHOVAT ! JEDINÝ ČHO DOSÁHNEŠ JE, ŽE CO JSME DOPOSUD DĚLALI, BUDEME DĚLAT O TO DŮSLEDNĚJI !! KRYŠÁM JAI TY, SE NEUSTUPUJE ! POSTAVÍME LIDI PROTI TAKOVÝM JAKO JSI TY ! ZAŘADILA SES DO ŘADY NEPŘÁTEL NAŠÍ CIVILIAZCE A USILUJEŠ O ÚTLAK BÍLÉ RASY, ZASLUHUJŠ SMRTI

SMRT DOBRODERUM !“ „Moc si preju vas potkat na ulici, to setkání neroz-ějchate smejdí.“ „Plně se ztotožňuji s postojem odsouzených, a pokud se mi ozvou, odpracuji část trestu ze solidarity s nimi za ně. A k těmž vyzývám ostatní národovce. Kalibové a jí podobných smejdů se nezalekneme a jednou si to s nimi vyřídíme.“ „VY NEMÁTE MORÁLNÍ NÁROK, ANI POVĚŘENÍ, NĚCO SLEDOVAT A TESTOVAT. KALIBOVÁ JE LIDSKÝ ODPAD A ODPAD JE TŘEBA ODSTRANIT“. Pachatel do dnešní doby, tedy rok a půl poté, co začal vyhrožovat, i nadále zasilá poškozené nevyžádané příspěvky, zprávy a emaily. Policie věc šetřila a postoupila do přestupkového řízení. Proti postupu Policie ČR byly opakovaně podávány stížnosti. Ve věci nadále probíhá přestupkové řízení pro podezření ze spáchání přestupku dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) a § 7 odst. 1 písm. c) bod 4 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

35. „BRIKETY“

Září 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Téměř šedesátiletý muž z Prahy zahlcoval diskuse na portálu Blesk.cz předsudečným obsahem. Jednalo se např. o tyto výroky: „Hlavně že těm čekým briketám cikanským se cpe horem dolem, zmije proklety!!! Stejně jsou to pouze další zloději, invalidi a pobírači dávek!!! Cikanský odpad se množí jak mšice a měl by se likvidovat!!!“ „Černý tlamy to by mělo vychcípát hromadně po milionech!!!! apod.“ Policie útočnickovo jednání kvalifikovala pomocí přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 odst. 1 písm.) a písm. b) a odst. 2 písm. b), Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo omezování jejich práv a svobod dle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) a konečně Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia dle § 405 trestního zákoníku. V době sestavování zprávy byla již podána obžaloba.

36. VYSTRČENÍ Z AUTOBUSU

Září 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Šestnáctiletá dívka byla napadena při cestě ze školy. Útočník jí vystrčil z autobusu, když vystupovala na zastávce blízko svého bydliště. Během útoku na ni muž něco zakřičel, dívka tomu však přesně nerozuměla. Napadená neutrpěla vážnější zranění, po útoku byla ale traumatizovaná. Napadení bylo oznámeno policii. Ta jej vyhodnotila jako přestupek proti občanskému soužití podle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Případ byl odložen, protože se pachatele nepodařilo ztotožnit. Vzhledem k tomu, že dívka útočnicka neznala, domnívá se, že důvodem útoku bylo její náboženské vyznání, které útočník mohl poznat podle zahalených vlasů. Nejednalo se přitom o ojedinělý incident. Podle svých slov čelí napadená slovním útokům kvůli svému náboženství téměř dennodenně.

37. „UDAVAČSKÁ SVINĚ“

Září 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

V srpnu 2017 zveřejnila IU zprávu o monitoringu sociálních sítí a přístupu OČTŘ vůči kyberkriminalitě. Po zveřejnění zprávy se na FB a diskusích některých internetových deníků (Parlamentní listy, Vlastenecké noviny) strhla diskuze, v níž se vyskytly stovky příspěvků, které měly zastrašovací či přímo výhrůžný charakter. Pachatel umístil na svůj profil řadu příspěvků. Např., že poškozená je: „udavačská svině ze spolku multikulturní kurev“, „z party zasraných bonzáků“. Dále také uvedl, že poškozená je „udavčská, kurevská svině a podčlověk“ a „udavčská zmrdosvině“. Policie věc postoupila do přestupkového řízení. V přestupkovém řízení byl pachatel odsouzen pro spáchání přestupku dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, kdy mu byla udělena pokuta 5 000 Kč.

38. DVA NA JEDNOHO

Září 2017

Stav: Řízení před soudem bylo skončeno

Pohnutka: Barva pleti

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Dva útočníci napadli v parku hodinu po poledni občana Nigérie. Po společné domluvě se útočníci vydali k muži sedícímu na lavičce. Nejdříve na něj útočili slovně: „Co máš za problém, ty černá mrdko? Ty negrovská mrdko! Co, ty negře?“ A pak ho napadli i fyzicky. První útočník ho udeřil nejprve rukou do tváře, v čemž ho posléze následoval i druhý útočník. Oběť útoku se poté zvedla z lavičky a pozpátku před nimi ustupovala směrem k budově nádraží. To však útočnický neodradilo a nadále na něj pořvávali něco v tom smyslu, že „černí se tu nebudou roztahovat“. V prostoru před nádražní restaurací byl napadený opět vystaven fyzickému násilí. Pokusil se z místa utéct, což mu však jeden z útočnicků nechtěl dovolit, a tak se za ním rozběhl. To už však na místo dorazila policejní hlídka. Oba pachatelé byli odsouzeni pro přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 ve spolupachatelství a v jednočinném souběhu s přečinem Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, taktéž ve spolupachatelství. Každý z nich byl odsouzen k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců.

39. PAMĚTNÍ DESKY

Září 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Graffiti

Neznámý útočník posprejoval červenou barvou dvě pamětní desky. Přes nápisy na deskách ve znění: „Na památku všech členů Karlínské židovské obce, kteří se v této budově scházeli a modlili. Většina z nich byla zavražděna ve vyhlazovacích táborech“ a „21. 2. 1867 – 12. 6. 1940 Zde žil a působil rabín židovské obce v Karlíně, akademik a překladatel Dr. Isidor Hirsch“ byly nasprejovány pruhy červené barvy. Policie se případem zabývala, avšak pachatele se jí nepodařilo odhalit, a tak byl případ odložen. Incident byl kvalifikován

Hlavní město Praha

jako přečin Poškození cizí věci podle § 228 odst. 2 a odst. 3. písm. b) trestního zákoníku, tj. jako předsudečný trestný čin.

40. VÝHRŮŽKY EUROPOSLANCŮM

Říjen 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Tři čeští europoslanci za KDU-ČSL čelili verbálním internetovým útokům kvůli nepravdivému textu, který před volbami zveřejnil Tomio Okamura. V textu píše, že „čeští europoslanci opakovaně hlasují v Evropském parlamentu PRO POVINNÉ KVÓTY pro Českou republiku na přijímání nezákonných migrantů“. Útočníci posílali na adresy europoslanců urážky, nadávky a výhrůžky. Jeden z europoslanců dostal např. tyto vzkazy: „Už si měl viset, syčáku.“ „Zdechovský, ty si provaz zasloužíš.“ „Do gulagu s tou sviní.“ Nebo: „Ty se budeš houpat jako první.“ Podle informací z médií bylo v případě podáno trestní oznámení a policie případ vyšetřuje. Podle informací Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy však nebyl žádný takový případ v jejich databázi zaznamenán.

41. ANONYMNÍ DOPIS

Říjen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Slovní útok

Útočník zaslal anonymní dopis, ve kterém podněcoval k nenávisti proti Židům. Policie se případem zabývala s tím, že jej kvalifikovala jako přečin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 trestního zákoníku. Nicméně pachatele se jí odhalit nepodařilo, a tak případ odložila. Znění dopisu je následující: „Vážení bratři ve zbrani, je třeba sjednotit Čechy v boji proti židákům, zde v historii to jasně vidíme. Za německa nepřítel mluvil německy. Dnes nepřítel mluví Česky drze říká že je Čech, (udělali si zákon aby jejich židojména nebyla v občance!) a je to obřezaný žid, který je vždy konfidentem nepřátelského státu Izrael a spolupracuje s židy na likvidaci Slovanů tj.

i Čechů, likvidující nás ekonomicky a též kundami svých židodcerušek. Ukrajinci, Slováci, poláci kteří zde pracují jsou všichni židi, je to plíživá kolonizace a likvidace Českého národa! Toto si musíme uvědomit a pak je zlikvidovat, takzvaný holokaust byl správný! Židi ovládají všechny křesťanské církve a vyssávají naivní věřící, každý farář je žid, to je "novinka" stará 2000 let, židd je Duka, papež, byl i Vojtyla, Halík, Herrman, Graubner, zkrátka všichni. Takto si to židáci zařídili na Zeměkouli! To koukáte hlupáci. židozedenář Masaryk, beneš, havel, Zeman Seemann, Klaus žid z haliče, Bělobrádek, Babiš jako Láryš. Atd." Tady je pravda (následují dva http: odkazy na stránky www.protiproud) a souvětí "Děkujeme Stalines, děkujeme Brežněve, děkujeme za Putina! Husák to nepochopil o co jde, aby se jich při prověrkách zbavil, sviní obřezaných! Bijte židy, Ať žije Český národ!!! Hrr na ně, až nastane čas!!!"

42. SPROSTÉ ANTISEMITSKÉ VÝLEVY

Říjen 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Slovní útok

Na Magistrát hlavního města Prahy byl doručen anonymní dopis plný sprostých nadávek a útoků proti Židům. V dopise např. stálo, že „z veřejných peněz se nebude platit nějaký zas.... památník šoa, něčeho co neexistovalo...“ Celý dopis je pak adresovaný „zasrané židovské děvce Krnáčové“. Podle informací dostupných v médiích podal magistrát na neznámého autora dopisu trestní oznámení. Podle informací z Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy tento případ nebyl šetřen na území Prahy a k nalezení není ani v policejní databázi.

43. HAJLOVÁNÍ A NADÁVKY

Říjen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Slovní útok, jiná (hajlování)

Muž v blízkosti autobusové zastávky opakovaně hajloval a přitom pokřikoval: „Sieg Heil! Heil Hitler!“ K tomu všemu ještě mlátil do

oznamovací tabule autobusové zastávky. Poté přišel k neznámému mladému muži, který kolem něj procházel, a zakřičel na něj: „Ty smrade židácká!“ Dále minimálně na dvě procházející osoby pokřikoval: „Ty černá hubo, pojď sem, vrať se!“ Když proti němu zakročili policisté, vyhrožoval jim. Soudem byl vydán zkrácený rozsudek, který již nabyt právní mocí. Útočník byl uznán vinným pro přečin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) v jednočinném souběhu s přečinem Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 odst. 1 a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. Dále byl uznán vinným pro přečin Vyhrožování s cílem působit na úřední osobu podle § 326 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Odsouzen byl k úhrnnému trestu obecně prospěšných prací ve výměře 200 hodin.

44. HOVNO ALLAH

Říjen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (islám)

Forma incidentu: Graffiti

Na betonové zábrany u tramvajové zastávky neznámý útočník nasprejoval světle zelenou barvou nápisy: „HITLER JE BŮH, HOVNO ALLAH, I'M NACYST, MAJKY“, „1.3.1.2.“, „EMHO“, „MK“ a vyobrazení hákového kříže. Policie se případem zabývala a klasifikovala ho jako přečiny Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačování práv a svobod člověka podle § 404 a Poškodzování cizí věci podle § 228 odst. 2 trestního zákoníku, tedy bez zohlednění předsudečné pohnutky. Policii se nepodařilo ztotožnit pachatele, a proto případ odložila.

45. „ŽIDI, HOMOSEXUÁLOVÉ I CIKÁNI“

Říjen 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská), sexuální orientace/identita (gay), náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Poslanec SPD se v parlamentním restauračním zařízení pro poslance opakovaně dopouštěl předsudečných výroků proti národnostním, náboženským i sexuálními menšinám. Při jednom z incidentů dotyčný před svědky vykřikoval, že „Židi, homosexuálové i Cikáni by se měli zplynovat“. Pachatel byl při tom údajně silně pod vlivem alkoholu. On sám celou situaci zcela popíral. Soud byl nicméně jiného názoru. Za přečiny Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku mu uložil dvouletý podmíněný trest a pokutu 70 000 Kč. Rozhodnutí soudu bylo v době sestavení zprávy nepravomocné.

46. „VRAŤ SE DO AFRIKY!“

Listopad 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti, náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Skupina asi 20 fotbalových fanoušků Sigmy Olomouc řvala na muže v tramvaji nadávky jako „černá hubo“ nebo „špinavej negře“. Dále na něj křičeli, že by se měl vrátit do Afriky a že černoši a Židi by měli jít do plynu. Pak na muže zaútočili pěstmi, strhli jej ze sedačky na sníženou plošinu uprostřed vozu a kopali do něj. Napadený v důsledku asi 20 úderů utrpěl zhmožděniny a modřiny a při rozbití skla u nouzového tlačítka si pořezal prsty. Současně se u něj rozvinula posttraumatická stresová porucha. V tramvaji se muže nikdo nezastal. Po ošetření v nemocnici jej vyzvedli policisté, kteří mu ukázali záznamy z tribuny na fotbalovém stadiónu, z nichž zhruba sedm útočníků poznal. Policisté je zadrželi ještě v průběhu zápasu. Tři útočníci byli obžalováni z přečinu Ublížení na zdraví dle § 146

Hlavní město Praha

odst. 1, odst. 2 písm. e) a odst. 3 v souběhu s přečinem Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 odst. 1 písm. a) a odst. 2 písm. a) a z přečinu Výtržnictví dle § 358 odst. 1 trestního zákoníku, a to ve spolupachatelství. V době sestavování zprávy stále probíhalo soudní líčení.

47. SLOVNÍ ÚTOKY NA ÚČASTNICE FESTIVALU

Listopad 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Sexuální orientace/identita (lesbická)

Forma incidentu: Slovní útok

Dvojice žen, účastnic festivalu filmů s LGBT tematikou, byla verbálně napadena skupinou útočnicků před jedním z klubů, kde se účastníci festivalu bavili. Jeden z útočnicků dával napadeným obtěžující sexuální návrhy a vyptával se na jejich sexuální orientaci. Ženy nechtěly případ oznamovat policii. Rozhodly se ale vypovídat jako svědkyně jiného útoku těchto agresorů, který se odehrál ve stejný den před stejným klubem.

48. NAPADENÍ NÁVŠTĚVNÍKŮ FILMOVÉHO FESTIVALU

Listopad 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Sexuální orientace/identita (gay)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Jeden z účastníků festivalu filmů s LGBT tematikou byl spolu se svou známou fyzicky napaden před hudebním klubem, který byl plný návštěvníků zmíněného festivalu. Útočnicků bylo asi šest. Vypadali jako fotbaloví fanoušci a přes obličej měli šátky. Nejprve se napadeného zeptali, zda byl v gay klubu. Když odpověděl kladně, útočníci ho několikrát udeřili pěstí do hlavy. Dostal asi čtyři rány, následkem čehož upadl na zem. Dívku, která s ním byla, útočníci také povalili na zem. Ve fyzickém napadání útočníci ustali až ve chvíli, kdy k místu přiběhly jiné dvě účastnice festivalu, které svým křikem agresory odehnaly. Policie útok kvalifikovala jako přestupek proti občanskému soužití podle § 49 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích. Nakonec případ ale odložila, protože nevyprávěla pachatele.

49. CEPY A SUDLICE

Listopad 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (islám), politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok

Útočník během politického shromáždění prohlásil: „Vidle, cepy, sudlice, vařečky, cokoli máte kdo doma, budete to potřebovat proti vlastizrádcům, proti muslimům, proti islámu a proti všem, kteří nás tady chtějí zotročit.“ Během svého proslovu údajně také pozdvihl cep s uvázanou vlajkou ČR, nejspíš aby ukázal, že své volání do zbraně myslí vážně. Policie se případem zabývala pro podezření ze spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezení jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 trestního zákoníku. Nakonec však případ postoupila dál jako přestupek správnímu orgánu.

50. DEMONSTRANTI ÚTOČILI

Listopad 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Během veřejného shromáždění ultrapravicové DSSS došlo ke konfliktu, když se agresivní příznivci strany snažili napadnout dva odpůrce, kteří směrem k nim hodili papírové koule a vykřikli: „Fašisty v Praze nechceme!“ Svou agresi směřovali tito útočníci nakonec také proti přítomnému novináři, protože je Rom. Útočníci sahalí novináři po mobilním telefonu. Dále mu říkali, ať neprovokuje a ať zmizí. Padly i sprosté nadávky. Dále útočníci měli napadnout ještě dalšího kolegu novináře kvůli jeho barvě pleti. Krajské policejní ředitelství hlavního města Prahy uvedlo, že tento případ nebyl na jejich území šetřen.

51. OPAŘENÍ ZAMĚSTNANCE PIZZERIE

Listopad 2017

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Barva pleti, náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Muž byl napaden při práci v rychlém občerstvení. Dle napadeného muže byl útočником opilý zákazník, který mu sprostě nadával kvůli jeho barvě pleti a kvůli tomu, že údajně vypadá na první pohled jako muslim. Napadený muž nerozuměl všem nadávkám, slyšel různé vulgární urážky a něco o Alláhovi. Pak na něj útočník vyhlí vrazil vodu z jednoho přístroje na vaření. Útočníka zadržel kolega napadeného muže a předal ho policii. Policie původně šetřila věc jako přeštek, později ji však překvalifikovala na trestné činy Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a odst. 2 písm. e) a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku.

52. VYHOLENÉ HLAVY

Listopad 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Barva pleti, politické přesvědčení, jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Uživatel zveřejnil na FB příspěvek, ve kterém jako svědek popsal následující incident. Dívka sedící v autě byla napadena třemi mladíky s vyholenými hlavami. Ti jí nadávali do migrantů a teroristek, což doprovázeli výroky: „Táhni domů!“ „Kde si sebrala to auto?“ Dále jí vyhrožovali, kopali do auta a bránili v odjezdu. Svědek uvedl, že dívka měla „trochu tmavší pleť a orientálně laděný obličej“. Svědek se dívky zastal a sám byl napaden. Jeden z útočníků do něj strčil a nadával mu do „sluníčkářů“, druhý mu dal pěstí do levé tváře. Napadený muž se ubránil a útočníci utekli. Z fotografie připojené k příspěvku je viditelný výrazný otok tváře. Avšak to, zda policie tento případ řeší či zda ho někdo oznámil, z něj jasné nebylo.

53. KOMENTÁŘ K ČLÁNKU

Listopad 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník vložil na veřejně přístupný internetový server komentář k článku „Rodina paterčat přišla o dávky. Na elektroniku za 18 tisíc vzali peníze z druhé sbírky...“ Komentář byl v tomto znění: „TUTO LUDRU CIKANSKOU POSLAT DO PLYNU.“ Incident byl policií klasifikován jako přečin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku. Policie se tedy případem zabývala, avšak pachatele se jí nepodařilo odhalit.

54. RANNÍ HAJLOVÁNÍ

Listopad 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok, jiná (hajlování)

V ranních hodinách útočník s německým občanstvím na vstupních schodech do restaurace McDonald's zahajloval a vykřikl „NSDAP“. Poté co byl upozorněn přihlížejícím mužem taktéž z Německa, že se jedná o rasistické gesto, začal mu sprostě nadávat, přičemž měl zhruba dvacetkrát použít nadávku „pičo“. Když muž, který útočníka upozornil na nevhodnost chování, opustil restauraci, byl fyzicky napaden. Útočník ho udeřil ze zadu dvěma ranami, které mu způsobily otok. Posléze útočník napadl ještě jednoho z party kamarádů, který právě telefonoval, a to tak, že ho kopl do stehna a strčil do hlavy. Napadený muž spadl na výlohu, kterou tím poškodil. Ve věci byl vydán již pravomocný trestní příkaz. Útočník byl uznán vinným pro přečin Výtržnictví dle § 358 odst. 1 spáchaný v jednočinném souběhu s přečinem Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 trestního zákoníku. Odsouzen byl k úhrnnému trestu vyhoštění z území ČR na dobu čtyř let.

Hlavní město Praha

55. MAJITEL KAVÁRNY

Listopad 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (vietnamská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, útok na majetek, fyzický útok, jiná (plivání)

Majitel jedné z pražských kaváren byl napaden kvůli svému původu. Útočником byl zákazník, s nímž měl jak majitel, tak personál kavárny již dříve problémy. Útočník pod vlivem alkoholu mlátil do vozu, zatímco v něm seděl majitel kavárny. Ten poté vystoupil, načež útočník na něj křičel, ať táhne pryč, že tam nemá co dělat. Dále během útoku padly nadávky ohledně asijského původu majitele, přičemž sám napadený vnímal útok jako rasově motivovaný. Následně útočník začal napadenému vyhrožovat, že je policie a že na něj zavolá policii. K útočnickovi se záhy přidala i skupina lidí stojících opodál. Jeden z útočnicků napadeného kopl a dále mu nadával kvůli asijskému původu. Od dalšího z útočnicků dostal napadený ránu pěstí do hlavy. Během incidentu jej útočníci poplivali a pomohli mu auto. Celý incident se uzavřel, když okolo projížděla náhodná hlídka policie, která incident zaznamenala. O dalším postupu policie nemáme žádné informace.

56. ŠIKANA OD OSTRAHY

Prosinec 2017

Stav: Vyšetřování bylo odloženo/zastaveno - policie už se případem nezabývá

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok

Ženu v zaměstnání šikanuje jiný zaměstnanec. Nadává jí, že práci dělá špatně a že je „černá huba“. Nejedná se přitom o jejího nadřízeného, ale o pracovníka soukromé bezpečnostní firmy. Když útočník na oběť řval naposledy, bála se, a proto stiskla zuby tak silně, že si jeden zub zlomila. Od té doby má strach ze svého útočnicka a bojí se dále chodit do práce. Celou věc nahlásila na policii, která věc šetřila jako přestupek proti občanskému soužití. Předsudečná pohnutka nebyla zohledněna.“

57. SILVESTROVSKÁ PUSA

Prosinec 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Sexuální orientace/identita (gay)

Forma incidentu: Slovní útok

Během Silvestra došlo v Praze ke slovnímu útoku na dva muže ze strany příslušníků policie. Dva policisté po mužích vyžadovali doklady na základě toho, že si předtím dali novoroční pusu, na což reagovali vtipnou poznámkou na účet policistů. Policisté odpověděli, že „tu nejsou pro srandu nějakejch buzen“, a po krátké slovní rozepři policisté uzavřeli celou diskusi s tím, ať se oba muži „vybuzní“. Potom z místa odešli. Poškození se cítili jednáním policistů dotčeni a zvažovali možná řešení. Jestli věc nahlásili na policii, už není IU známo.

Středočeský kraj

58. „NULOVÝ POČET“

Únor 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok

Útočník přidával na FB různé předsudečné příspěvky. Když např. komentoval článek „Počet Romů se zdvojnásobil. Kolik nás to stojí, (anonymizováno) vytáhl děsivá čísla“, připsal k němu: „Myslím, že už brzo se vrátí stav počtu ciganu do normálu a to je nulový počet.“ Dále se útočník vyjádřil k videu „Vyklizení tábora ilegálních imigrantů v Miláně“, a sice takto: „Co si vůbec dovolují takhle chovat!!! Tady nejsou doma a nikdy nebudou kde je vědek za přijetí!!! být to na mě tak už na čáře mají kulku v hlavě a kdo by prošel tak jeho další cesta by vedla komínem!!!!“ U článku „Riaditelka ETP: Prvé domečky na Luniku IX budú začiatkom roka 2018“ zase napsal: „Zas ciganskymu odpadu bydlení zdarma a přitom do roka to budou ruiiny.“ V neposlední řadě útočník sdílel video obsahující řečnický výstup zpěváka Bangy v Senátu ČR, ke kterému přidal komentář ve

znění: „Tuto je úroveň našich politiků ?-) smradlavý cigoš jim tam káže J)))) notvl.“ Pro tyto a další příspěvky, které umístil v letech 2015 až 2018 na sociální síti, byl útočník uznán vinným pro pokračující přečiny Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny podle § 355 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) a Podněcování k nenávisti vůči skupině osob k omezení jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 a dále přečin Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku. Ve věci byl vydán již pravomocný trestní příkaz. Pachatel byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu 36 měsíců.

59. HAJLOVÁNÍ NA ROMY

Květen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, jiná (hajlování)

V ranních hodinách v baru se útočník postavil naproti stolu, u kterého sedělo několik osob romské národnosti, opakovaně „hajloval“ a vykřikoval přitom hesla: „Sieg Heil“ a „Heil Hitler“. Pachatel byl uznán vinným trestním příkazem, který již nabyl právní moci. Pro spáchání přečinů Výtržnictví dle § 358 odst. 1 a Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 trestního zákoníku byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jenž byl podmíněně odložen na zkušební dobu 15 měsíců.

60. POKÁCENÍ STROMŮ

Červen 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Náboženství (islám), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Zastrahování nebo vyhrožování, jiná (pokácení stromů)

Muž dvakrát během dvou měsíců pokácel stromy na dvě železniční tratě, čímž chtěl podnítit předsudečné nálady vůči uprchlíkům z převážně muslimských zemí. Za tímto účelem zanechal na místě činu výhrušný vzkaz, jenž měl evokovat, že byl útok spáchán muslimem

plánujícím teroristické útoky na občany ČR. Dle médií bylo na vzkazu napsáno česky s gramatickými chybami „Alláh je veliký“. Dle dozorujícího státního zástupce je obviněn rodilým českým občanem, jehož motivací byla snaha vyvolat mezi obyvatelstvem obavy z muslimské migrační vlny a z páchání teroristických útoků. Muž byl vzat do vazby a byl obviněn ze spáchání zločinů Teroristický útok dle § 311 odst. 1 písm. g) a pro Vyhrožování teroristickým trestným činem dle § 312 odst. 1 a odst. 2 písm. b) trestního zákoníku. V lednu 2019 byl pachatel, jednasedmdesátiletý důchodce, za spáchání trestného činu Teroristický útok odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce čtyř let, k výkonu ambulantního psychiatrického léčení a k uhrazení škody ve výši přesahující 200 000 Kč. Soud mu délku trestu mimořádně snížil, a to s přihlédnutím k jeho pokročilému věku i jeho snížené přičetnosti. Podle soudce se odsouzený, podporovatel SPD Tomia Okamury, stal obětí manipulace extremistickými názory ve společnosti. V telefonátu s okresní koordinátorkou této strany mimo jiné uvedl, že po migrantech „půjde jako po potkanech, po krysách, jako se jde po škodný v lese“ a ženám v burkách chtěl házet Molotovovy koktejly, „až jim shoří kunda, prdel“. Státní zástupce i obhájce se odvolali k Vrchnímu soudu, tudíž je rozsudek pouze nepravomocný. Výsledek odvolacího řízení nebyl v době sestavování zprávy znám.

61. HOMOFOBIE V PRÁCI

Červen 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Sexuální orientace/identita (gay)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Muž je dlouhodobě napadán svými kolegy z práce kvůli své sexuální orientaci. Útoky jsou opakované a mají nejen verbální, ale i fyzickou podobu. V jednom případě zaútočil na muže jeho kolega s železnou tyčí. Dále mu jiný kolega poničil pracovní pomůcky a způsobil mu i újmu na zdraví. Muž oznámil poslední uvedené jednání jednoho útočníka na policii, ale motivaci útočníka úmyslně neuvěděl, neboť se styděl. Policie věc postoupila správnímu orgánu jako přestupek proti občanskému soužití.

Středočeský kraj

62. KAMENEM PROTI SPD

Leden 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Útok na majetek

Lokálnímu koordinátorovi SPD rozbil neznámý pachatel čelní klo auta. Poškozený se domnívá, že útok byl namířený proti politické straně, kterou reprezentuje, protože na autě byly dobře viditelné polepy této politické strany. Politik informaci o útoku i s fotografiemi uveřejnil na svém profilu na sociálních sítích. Další podrobnosti IU nezná.

63. IMAGINÁRNÍ BITÍ

Srpen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská), náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok

Na internetu se objevilo video, na němž otec navádí svou dceru k tomu, aby baseballovou pálkou bouchala do polštáře ležícího na posteli. Přitom se jí ptá, zda si u toho bude představovat „Cikána“ nebo muslima. Dále jí říká: „Dej mu pořádně. Jenom mu zlom pár kostí, nezabij ho.“ Následně jí ještě nabádá, aby o polštáři řekla, že je to „Cikán a že „Cikáni jsou zmrdí“. Toto video potom otec zveřejnil na svém profilu na FB. Jeho jednání policie kvalifikovala jako odpovídající skutkovým podstatám přečinů Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) a Ohrožování výchovy dítěte dle § 201 odst. 1 písm. d) trestního zákoníku. Soud jej pro spáchání těchto přečinů uznal vinným trestním příkazem, který nabyl právní moci. Útočník byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců, jenž byl podmíněně odložen na zkušební dobu tří let, přičemž byl nad obviněným vysloven dohled.

64. „ROZBIJU DRŽKU, ZKOPU, ZNÁSILNÍM“

Srpen 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

V srpnu 2017 zveřejnila IU zprávu o monitoringu sociálních sítí a přístupu OČTŘ vůči kyberkriminalitě. Po zveřejnění zprávy se na FB a diskusích některých internetových deníků (Parlamentní listy, Vlastenecké noviny) strhla diskuze, ve které se vyskytly stovky příspěvků majících zastrašující, ba přímo výhružný charakter. Pachatel uveřejnil na facebookových stránkách IU následující výroky: „A kdo si myslíš, ty malá česká kurvičko, že se tě na něco bude ptát? Až na to přijde, tak ti rozbiju držku, zkopu tě, že se nebudeš moc bránit a pak ti to udělám zezadu na pejska, že si tejdenn na prdel nesedneš!“ !A v tom je celý problém. Vy prasata musíte rejt rypákem v zemi, ne kvičet, na úřadech, že vám někdo ubližuje. Jste slabí zbabělí kriplové, a to žádná neziskova nezmění.“ „Je mi líto, že vás matka nepotratila a teď zemřete strašlivou smrtí ukamenováním.“ Pachatel byl šetřen policií, nicméně věc byla ihned postoupena do přestupku, pro podezření ze spáchání přestupku proti občanskému soužití dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. Přestupková komise však věc zastavila podle § 86 odst. 1 písm. c) zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich s tím, že spáchání skutku obviněnému nebylo prokázáno. Pachatel se však k činu doznal, což komise opomněla vzít v úvahu. V současné době nelze již s věcí nic právně dělat. Je možné uvažovat o podání stížnosti ke krajskému úřadu, což již však nezmění nic na odložení věci.

65. „KOMANDO NA CESTĚ“

Srpen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (česká)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, útok na majetek

Touha po pomstě dovedla muže k vyhrožování obsluze a dalším návštěvníkům herny. Servírka údajně nepomohla jeho kamarádovi, který byl před hernou napaden, a to proto, že byl slovenské národnosti. Na toto předsudečné jednání sám ovšem zareagoval předsudečně. V herně ohrožoval dvěma kuchyňskými noži nejen servírku, ale také další přítomné osoby, včetně jejího otce. Vykřikoval, že všechny v herně pozabijí, podřeže je, že pozabijí všechny Čechy a že je na cestě komando z Prahy, které všechny v herně podřeže. Přitom neustále šermoval noži, v důsledku čehož shodil z barového pultu na zem jednu sklenici. Pak zabodl nůž do pultu a odešel směrem k automatům, kde ve vyhrožování pokračoval a dále poškozoval výherní automaty. Do jednoho kopl, na druhý hodil barovou židli. Nakonec z místa činu odešel a nože zahodil do křoví. Když jej policie o několik hodin později zadržela, bylo útočnickovi naměřeno 1,1 promile alkoholu. Soud útočnicka odsoudil trestním příkazem za spáchání přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku s podmíněným odkladem na dobu dvou let a šesti měsíců. Dále pachateli uložil povinnost zaplatit škodu ve výši 10 010 Kč firmám vlastnicím poškozený majetek, přičemž se zbytkem je odkázal na občanskoprávní řízení. Oba nože rozhodnutím soudu propadly státu. Rozhodnutí soudu je pravomocné.

Jihočeský kraj

66. NAPADENÝ ZDRAVOTNÍ SESTROU

Leden 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Zdravotní sestra měla napadnout muže čekajícího v nemocnici. Údajně do něj strčila tak silně, až spadl ze židle, a přitom zmiňovala, že je „Cigán“. Napadený se bránil, což mělo vyústit v podání trestního oznámení zdravotní sestrou. Tyto informace byly zaslány IU příbuznými napadeného. Další informace k případu nejsou k dispozici.

67. VYHROŽOVÁNÍ ŘEDITELCE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Leden 2017

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Zastrašování nebo vyhrožování

Mateřská škola měla na svých internetových stránkách několik let zveřejněnu úvodní fotografii blondaté holčičky spolu s černošským chlapčkem. Toho si všiml Martin Konvička, jenž ji zveřejnil na svém facebookovém profilu spolu s následujícím komentářem: „Přátelé. Byl bych VELICE NERAD, kdyby vznikl dojem, že mám něco proti černým lidem. Nemám. Naopak. Ale tohle je podprahové sdělení - pro MATEŘSKÉ ŠKOLY. Černoušek - blondýnka. Proč to není naopak? A kolik je v jihočeské Blatné (6700 obyv.) černých dětí?“ Kromě diskuse pod tímto příspěvkem vyvolala tato událost i zaslání výhrůžných zpráv ředitelce mateřské školy na její služební telefon. Obecní úřad, zřizující mateřskou školu, podal obratem trestní oznámení na neznámého pachatele. Starostka k tomu uvedla, že „jeden e-mail, který přišel do školky, se dal posuzovat jako výhrůžka tím, co všechno by se mohlo stát, když tam budou chodit jiné národnosti menšiny. Bylo to hodně ostré.“ K tomu dodala, že z toho neměla dobrý pocit. Příklad v době zaznamenání vyšetřovala strakonická policie. Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje nám v době sestavování zprávy odmítlo poskytnout bližší informace o incidentu.

Jihočeský kraj

68. „TÁHNĚTE“

Březen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, jiná (hajlování)

V odpoledních hodinách v parku poblíž základní školy napadl muž dvě ženy a jednoho muže slovy: „Černý smradlavý huby!“, „Černý svině!“, „Táhněte zpátky do lesa!“ „Tohle je naše země!“ „My jsme vás odsud měli vyhladit!“ „Cikáni do plynu!“ Kromě toho po nich plival a hajloval. Na místě byly přítomny také další osoby, včetně nezletilých. Soud útočnicka pravomocně odsoudil trestním příkazem společně s dalšími přečiny k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce jednoho roku, přičemž zkušební doba byla uložena na dva roky. Dále bylo útočnickovi nařízeno, aby se v průběhu zkušební doby zdržel užívání alkoholu. Útočník byl za tento a jiné rasistické útoky (viz incidenty č. 69 „Máte problém, vy černý huby?“ a č. 70 „Fuj na tebe“) uznán vinným za spáchání přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a odst. 2. písm. a) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku.

69. „FUJ NA TEBE“

Březen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

„Fuj na tebe!“ Mimo jiné těmito slovy napadl pachatel mladistvého muže na autobusovém nádraží. Pak směrem na něj plívl, avšak trefil vedle něj stojícího muže. Podle policie byl útok motivován předsudky vůči romské národnosti. Pachatel byl soudem pravomocně odsouzen trestním příkazem, a to nejen za tento útok, ale také další přečiny k úhrnnému podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců, přičemž výkon trestu byl odložen na dvouletou zkušební dobu. Dále mu bylo uloženo, aby se v průběhu zkušební doby zdržel užívání alkoholu. Tento a jiné útoky, které registrujeme pod inciden-

ty č. 68 „Táhněte!“ a č. 70 „Máte problém, vy černý huby?“, byly dohromady kvalifikovány jako přečiny Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a odst. 2 písm. a) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia podle § 405 trestního zákoníku.

70. „MÁTE PROBLÉM, VY ČERNÝ HUBY?“

Březen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Protiromské útoky se odehrály na autobusovém nádraží. Útočník nejprve napadl dva nezletilé muže nadávkami: „Co tady děláte, vy černý mrdky, proč tady děláte bordel?“ „Černý svině!“ Následně na témže místě s odstupem několika minut fyzicky napadl nevidomého muže, do něhož i jeho doprovodu strčil tělem a nevidomému ruku kolem krku. Poté na ně zase slovně útočil: „Máte problém, vy černý huby?“ „Co tady chceš, co tady děláš, ty černá držko?“ Pachatel byl uznán vinným trestním příkazem a věc je pravomocně skončena. Pachatel byl souzen i pro další přečiny. Celkem byl uznán vinným pro spáchání přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob dle § 355 odst. 1 písm. a), Výtržnictví dle § 358 odst. 1 a odst. 2. písm. a) a Popírání, zpochybňování, schvalování a ospravedlňování genocidia dle § 405 trestního zákoníku. Pro tyto přečiny byl pachatel odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců, přičemž výkon trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání dvou let. Dále mu bylo uloženo, aby se v průběhu zkušební doby zdržel užívání alkoholu. Policie tento incident vyšetřovala společně s útoky popíranými v incidentech č. 68 „Táhněte“ a č. 69 „Fuj na tebe“.

71. „SMRT CIKÁNŮM“

Září 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Graffiti

Na zeď drážního domku v jižních Čechách někdo napsal „smrt Cikánům“. Policie incident vyšetřovala pro podezření ze spáchání přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle ustanovení § 355 odst. 1. písm. a) trestního zákoníku. Nakonec byl však případ odložen, jelikož totožnost pachatele zůstala neobjasněna.

Plzeňský kraj

72. OBTĚŽOVÁNÍ V POTRAVINÁCH

Březen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (vietnamská)

Forma incidentu: Slovní útok

Pětatřicetiletý muž nabízel v prodejně potravin mladší ženě a muži 20 000 Kč, pokud před ním budou souložit. Částku postupně zvedal, až se dostal na 30 000 Kč. Žena na nabídky reagovala stále zamítavě. V důsledku toho začal muž na oba cizince útočit. Prohlašoval, že Vietnamci jsou „svině žlutý“ a že „v téhle zemi nejsou nic“. „Co si vůbec o sobě myslíte? Vy jste se sem nastěhovali! Co tu chcete, vy vietnamské špíny? Vy se sem přistěhujete, vy si myslíte bůhví co. Ty kurvo žlutá, táhni zpátky!“, takto pokračoval, přičemž dvojici dále urážel nadávkami jako „kurvy vietnamský“ a „špinaví Vietnamci“. Sám sebe přitom líčil jako bohatého člověka, který má peníze. Policie tento útok kvalifikovala jako jednočinný souběh přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku. Za tyto činy jej pak také soud odsoudil trestním příkazem k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce 10 měsíců se zkušební lhůtou stanovenou na dva roky. Rozhodnutí soudu je pravomocné.

73. „ZABIJU TEBE I TVOJÍ RODINU“

Duben 2017

Stav: Rozhodnutí soudu pro mládež

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Čtrnáctiletý muž dlouhodobě napadal svoji spolužačku ze základní školy. Napadání se v období od roku 2011 do roku 2017 postupně stupňovalo, dokud se dívka nerozhodla celou věc ohlásit policii. Útočník ji slovně šikanoval, urážel ji jako „černou hubu“, „cikánskou špínu“ či „černou píču“. Vedle toho jí vyhrožoval, že zabije ji i její rodinu, respektive že ji a její kamarádku strčí do silnice, aby je přejel autobus. Před spolužáky ve třídě či na chodbě rovněž prohlašoval: „Satane, zabij ji!“ nebo: „Hitlere, zabij ji!“ a sám si na lavici kreslil hákové kříže. Policie jednání útočníka kvalifikovala jako přečin Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a b) a Nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1 a odst. 2 písm. b) trestního zákoníku. Soud pro mládež rozhodl tak, že útočnickovi uložil výchovné opatření spočívající v povinnosti podrobit se ve volném čase psychologickému či psychoterapeutickému poradenství a současně povinnost absolvovat osobnostně rozvojový program. Toto rozhodnutí nabylo právní moci.

74. HÁKOVÝ KŘÍŽ Z LEPENKY

Červen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, jiná (hajlování)

Útočník si v baru nejprve vyrobil pomocí oranžové lepicí pásky na přední a zadní stranu trika symbol hákového kříže. Poté si šel nakoupit do prodejny Penny market. Následně, když šel přes parkoviště, byl tam podle slov útočníka nějaký „Cikán“ v autě. Útočník směrem k autu zahajloval, což doprovodil slovy: „Sieg Heil.“ Ve věci byl vydán již pravomocný rozsudek. Útočník byl uznán vinným pro přečin Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku a byl odsouzen k trestu devíti měsíců ve věznicí s ostrahou. Dále mu byl uložen trest propadnutí věci, a to použité lepenky. Při udělení trestu soud dospěl

Plzeňský kraj / Karlovarský kraj

k závěru, že vzhledem k jeho podmíněnému propuštění z výkonu trestu a dalším okolnostem na něj nelze působit jinak.

75. „OKAMŽITĚ UTOPIŤ“

Červenec 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na stránce WeAreHereAtHome na FB byla sdílena fotografie miminka s kurdskými a vietnamskými kořeny, které se narodilo v Česku. Fotografie byla převzata z regionálního deníku, jenž pravidelně uveřejňuje fotky novorozeňat. Pod příspěvkem s fotografií se objevovala řada předsudečných komentářů, jako např.: „Tyhle netvoří, nezám, strčte si ho do pryč!!! Nejradši do Afriky.“ „Tak kurva, už se rozmnožujou, to je v hajzlu!“ Matka dítěte měla v důsledku útoku strach o sebe i svou rodinu a rozhodla se proto z malého města, kde dříve bydlela, přestěhovat. Mezitím ovšem výhrůžky nahlásila na policii. Ta zahájila trestní řízení ve věci příspěvku ve znění: „Okamžitě utopit!“ a obvinila jednoho muže ze spáchání trestného činu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a odst. 3 písm. b) trestního zákoníku. Státní zástupce i soud se s touto kvalifikací ztotožnil. Pachatel byl za svůj příspěvek odsouzen trestním příkazem k peněžitému trestu ve výši 15 000 Kč. Pachatel nepodal proti trestnímu příkazu odpor a rozhodnutí je tedy pravomocné. S nárokem na náhradu nemajetkové újmy byla požádána odkázána na občanskoprávní řízení.

Karlovarský kraj

76. „VYPÁLIT PLYNEM“

Leden 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, jiná (hajlování)

V odpoledních hodinách šel útočník po ulici a na projíždějící vozidla i procházející osoby vykřikoval: „Tady by to chtělo vypálit plynem!“ „Kdyby tady byl Adolf Hitler, tak by to bylo lepší.“ Dále opakovaně vykřikoval: „Cikáni do plynu, chcípňte! Heil Hitler! Sieg Heil! Sláva Adolfu Hitlerovi!“ Během těchto výkřiků stál v pozoru a opakovaně hajloval. Pachatel byl okresním soudem uznán vinným pro spáchání přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a b) a Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku. Trestní řízení bylo pravomocně skončeno trestním příkazem. Útočník byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání čtyř měsíců, přičemž výkon tohoto trestu byl podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 15 měsíců.

77. „DUPNOUT NA KRK“

Červenec 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na stránce WeAreHereAtHome na FB byla sdílena fotografie miminka s kurdskými a vietnamskými kořeny, které se narodilo v Česku. Fotografie byla převzata z regionálního deníku, jenž pravidelně uveřejňuje fotky novorozeňat. Pod příspěvkem s fotografií se objevovala řada předsudečných komentářů, jako např.: „Tyhle netvoří, nezám, strčte si ho do pryč!!! Nejradši do Afriky.“ „Tak kurva, už se rozmnožujou, to je v hajzlu!“ Nebo: „Okamžitě utopit!“ Matka dítěte měla v důsledku útoku strach o sebe i svou rodinu a rozhodla se proto z malého města, kde dříve bydlela, přestěhovat. Mezitím ovšem výhrůžky nahlásila na policii. Ta zahájila trestní říze-

ní a obvinila jednoho muže staršího 40 let ze spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1., odst. 3 písm. a) trestního zákoníku. Jednalo se o následující výrok: „Je to odpad, má to v genech. Bude se jen dál množit, kolik takovej negr bude mít za 25 let potomků. Tak že za mě, dupnout na krk.“ Pachatel byl odsouzen k trestu 100 hodin veřejně prospěšných prací a soud zároveň stanovil odsouzenému povinnost uhradit oběti náhradu nemajetkové újmy ve výši 5 000 Kč. Trestní příkaz již nabyl právní moci, protože odsouzený proti němu nepodal odpor. Náhrada újmy poškozené doposud nebyla uhrazena.

78. HAJLOVAL S PISTOLÍ

Prosinec 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

„Já vás všechny černý svině zabiju,“ těmito slovy křičel asi čtyřicetiletý muž na obyvatele panelového domu a mířil přitom na ně svou plynovou pistolí. Kromě toho provolával nacistický pozdrav „Sieg Heil“. Podobně svou zbraní ohrožoval také kolemjdoucí osobu, vulgárně jí nadával a vyhrožoval, že ji zastřelí. Soud útočnicka pravomocně odsoudil trestním příkazem pro spáchání přečinů Nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1 a odst. 2 písm. c), Výtržnictví dle § 358 odst. 1 a Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 trestního zákoníku. Uložen mu byl podmíněný trest odnětí svobody v trvání 10 měsíců, a to ve zkušební lhůtě uložené na dobu 30 měsíců. Spolu s tím mu byl uložen trest propadnutí věci – plynové pistole a 28 nábojů.

Ústecký kraj

79. GRAFFITI NA ZÁCHODCÍCH

Leden 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Graffiti

Na záchodech jedné firmy působící v Ústeckém kraji se objevily nápisy: „Mrtvej cigán, dobrej cigán,“ „Alach akba. to uslyší cigán před souv smrtí“ a „Tohle je bílá země a ne černá země, to je důvod, tak táhni do indie.“

80. EROZE ROHOVKY

Březen 2017

Stav: Nepravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Pracovník ostrahy se pokusil vykázat muže z nádražní haly. Protože se mu to nepodařilo, zavolal policii. Když už byla policejní hlídka na místě, vykazovaný muž zaútočil na pracovníka ostrahy. Vyhrožoval mu, že jakmile hlídka odjede, zabije ho, a přitom ho označoval za „bílou sviní“. Nato jej zasáhl násadou koštěte do oka, čímž mu způsobil erozi rohovky a spojivky. Pro napadeného to znamenalo pracovní neschopnost a léčbu antibiotickou mastí se zakrytím oka obvazem po dobu 10 dní. Okresním soudem byl vydán rozsudek, avšak útočník se odvolal, takže případ dosud nebyl pravomocně rozhodnut. Incident byl kvalifikován pomocí skutkových podstat přečinů Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a odst. 2 písm. e) ve stádiu pokusu a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku.

Ústecký kraj

81. POPSANÁ VYHLÍDKA

Březen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská), náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Graffiti

Neznámý pachatel poškodil fasádu vyhlídky tím, že ji popsal černým fixem různými hesly a znaky: „Arbaite macht frei“ s vyobrazením šesticípé židovské hvězdy, „Bila síla bíla víra černá je prostě špína, čistí v duši čistí v rase“ s vyobrazením hákového kříže. Policie zahájila vyšetřování pro podezření ze spáchání přečinů Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka dle § 404 a Poškození cizí věci dle § 228 odst. 2 trestního zákoníku. Poněvadž se jí nepodařilo zjistit totožnost pachatele, bylo vyšetřování případu odloženo.

82. ZASTŘELEN

Květen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu II. stupně (Vrchní soud)

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Zabití/vražda

Nejméně 13 výstřelů byl zastřelen muž romské národnosti, jenž v okamžiku střelby řídil svou dodávku mezi domy na panelovém sídlišti. Jeden výstřel trefil i psa zavražděného muže, který s ním byl ve voze. Zvíře však útok přežilo. Střelbě předcházela hádka řidiče dodávky s jeho strýcem, který ho podle svědků ohrožoval a před kterým se řidič chtěl ve voze ukrýt a z místa odjet. V době hádky vyběhl z vedlejšího vchodu pachatel se svou legálně drženou, nabitou střelnou zbraní a vystřílel celý zásobník směrem na řidiče dodávky. Někteří ze svědků slyšeli útočnicka krátce před střelbou křičet: „Drž už tu černou hubu, ty zmrde cikánskej!“ Útočnick se hájil tím, že zastřelený muž předtím najížděl dodávkou do lidí, kteří se před domem pohybovali. Vyšetřování ale prokázalo, že v okamžiku střelby auto nikoho neohrožovalo a řidič se naopak snažil z místa ujet. Zastřelený žil před smrtí dlouhodobě v Nizozemí, kde založil a vedl firmu na renovaci dřevěných a mramorových podlah. Den před smrtí se vrátil domů, aby založil účet, na který by svým rodičům mohl střídat na koupi bytu. Své rodiče i sourozence finančně podporoval

a domů se často vracel. Střelec byl krajským soudem v první instanci odsouzen na 12,5 let do vězení za úkladnou vraždu, předsudečná pohnutka nebyla prokázána, respektive pro ni vůbec nebyla podána obžaloba. Poškozeným – pozůstalým rodičům, sourozencům a partnerce zastřeleného muže – přiznal soud náhradu škody v celkové výši dva a půl milionu korun. Pachatel se proti rozsudku odvolal a případ poté řešil Vrchní soud, který čin překvalifikoval na prostou vraždu a muži snížil trest na sedm let. Pozůstalým rodičům odvolací soud rovněž snížil nárok na náhradu škody. Státní zástupkyně podala kvůli příliš nízkému trestu (tři roky pod spodní hranici trestu) dovolání k Nejvyššímu soudu.

83. VYHROŽOVÁNÍ POZŮSTALÝM I

Červen 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Jeden z českých kulturistů zveřejnil video, kde schvaloval spáchání trestného činu vraždy, šířil nenávist vůči Romům a vyhrožoval zavražděním pozůstalým po oběti střelby. K činu doslova řekl, že střelec udělal dobrou věc, když muže zastřelil (střelec byl za úkladnou vraždu nepravomocně odsouzen k 12,5 letům odnětí svobody, po odvolání mu byl Vrchním soudem pravomocně uložen trest za prostou vraždu v trvání sedmi let). Pak autor videa dodal, že „Cikáni chtějí dělat nepokoje“, a doslova řekl, že pokud to udělají, tak do Chomutova pro „ty Cigány“ pojedou a „vyvraždí to“. Útočnick byl obžalován pro spáchání přečinů Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a odst. 3 písm. b) a Schvalování trestného činu podle 365 odst. 1 trestního zákoníku. Podle informace z médií byl útočnick odsouzen trestním příkazem k peněžitému trestu 15 000 Kč. Odsouzený nic-méně podal odpor, a tudíž se věc přesunula do hlavního soudního líčení, které nebylo v době sestavování Zprávy ukončeno.

84. „TO MÁTE ZA BRÁCHU!“

Červen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Po zastřelení muže romské národnosti v Chomutově se významně posílilo interetnické napětí. To se mimo jiné projevilo v předsudečných útocích, které lze vzhledem k jejich zacílení považovat za odplatné. Konkrétně se jedná o útočníka, jehož předchozí jednání bylo popsáno v incidentech č. 85 „Jak se ti to líbí“ a č. 86 „Gádžové do plynu“. V tomto svém posledním skutku útočil na nejméně 12 osob, které právě nastupovaly do trolejbusu. Řval na ně: „Gádžové, pochcípáte, černí povstanou!“ A: „Černí povstanou, bílí pochcípaj a půjdou do plynu. To máte za bráchu!“ Pro výše uvedené útoky byl pachatel odsouzen pro spáchání přečinů Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), Násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci podle § 352 odst. 1, Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a odst. 2 písm. a), Vydírání podle § 5 odst. 1 trestního zákoníku. Odsouzen byl k trestu odnětí svobody osmi měsíců, přičemž trest byl podmíněně odložen na zkušební dobu 18 měsíců. Trestní příkaz je již pravomocný.

85. „JAK SE TI TO LÍBÍ“

Červen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti

Forma incidentu: Slovní útok

Po zastřelení muže romské národnosti v Chomutově se významně posílilo interetnické napětí. To se mimo jiné projevilo v předsudečných útocích, které lze vzhledem k jejich zacílení považovat za odplatné. Kromě útoku na neznámého muže (viz incident č. 86 „Gádžové do plynu“) se to týkalo také slovního napadání neznámé ženy. Jakmile na zastávku přijel trolejbus, začal na ni útočník řvat: „Jak se ti to líbí, ty bílá svině,“ což napadenou vyděsilo, a tak se pokusila z místa odejít. Pachatel ji opakovaně dobíhal a křičel na ni, ať jde k němu. Oba útoky a navíc ten, který je popsán v incidentu č. 84 „To máte za bráchu!“, pak vedly k odsouzení útočníka

pravomocným trestním příkazem. Jeho jednání bylo kvalifikováno přečiny Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), Násilí proti skupině obyvatelů a jednotlivci podle § 352 odst. 1, Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a odst. 2 písm. a), Vydírání podle § 5 odst. 1 trestního zákoníku. Odsouzen byl k pod-míněnému trestu odnětí svobody osmi měsíců, který byl odložen na zkušební dobu 18 měsíců.

86. „GÁDŽOVÉ DO PLYNU“

Červen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Po zastřelení muže romské národnosti v Chomutově se významně posílilo interetnické napětí. To se mimo jiné projevilo v předsudečných útocích, které lze vzhledem k jejich zacílení považovat za odplatné. Konkrétně se jedná o útočníka, který na autobusové zastávce řval na neznámého muže: „Gádžové do plynu!“ „Cigáni povstanou a bílé pobijou! Všechno je to za toho mrtvého, zastře-leného Cigána.“ Policie se případem zabývala. Pro tento a další incidenty (viz incidenty č. 85 „Jak se ti to líbí“ a č. 84 „To máte za bráchu!“) byl útočník odsouzen pro přečiny Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a), Násilí proti skupině obyvatel a jednotlivci podle § 352 odst. 1, Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a odst. 2 písm. a), Vydírání podle § 5 odst. 1 trestního zákoníku. Odsouzen byl k trestu odnětí svobody osmi měsíců, přičemž trest byl podmíněně odložen na zkušební dobu 18 měsíců. Trestní příkaz je již pravomocný.

87. „UTOPIŤ“

Červenec 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na stránce WeAreHereAtHome na FB byla sdílena fotografie miminka s kurdskými a vietnamskými kořeny, které se narodilo

Ústecký kraj

v Česku. Fotografie byla převzata z regionálního deníku, jenž pravidelně uveřejňuje fotky novorozeňat. Pod příspěvkem s fotografií se objevovala řada předsudečných komentářů, jako např.: „Tyhle netvoří, nezám, strčte si ho do prýč!!! Nejrádši do Afriky.“ „Tak kurva, už se rozmnožují, to je v hajzlu!“ Nebo: „Okamžitě utopit!“ Matka dítěte měla v důsledku útoku strach o sebe i svou rodinu, a rozhodla se proto z malého města, kde dříve bydlela, přestěhovat. Mezitím ovšem výhrůžky nahlásila na policii. Ta vyšetřovala také pětadvacetiletého muže z Ústeckého kraje, kterého podezřívala ze zveřejnění následujícího příspěvku: „Utopit.“ Uveřejnění komentáře bylo kvalifikováno jako přečin Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku. Toto vyšetřování bylo policií odloženo s argumentem, že se nepodařilo prokázat, že příspěvek zveřejnil právě podezřelý. Proti odložení věci podala poškozená stížnost, státní zastupitelství potvrdilo, že je na místě věc odložit. Poškozená podala proti usnesení okresního státního zastupitelství stížnost, která nebyla dosud vyřízena. Poškozená proto podala krajskému státnímu zastupitelství podnět k výkonu dohledu, který rovněž nebyl do doby vydání této zprávy vyřízen.

88. ÚTOK NA POLICISTU

Srpen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Útočník se opil na oslavě a pohádal se se svou ženou kvůli nevěře. Poté napadl policisty zasahující ve veřejném prostoru tak, že se snažil dát jednomu z policistů hlavičku. Ten se však úderu vyhnul a útočníka zadržel. Útočník jim předtím i potom rasisticky nadával, např.: „Bílé mrdky“ nebo: „Bílé svině.“ Obviněný byl již v minulosti několikrát soudně trestán. Policie se případem zabývala. Ve věci byl vydán trestní příkaz, který je již pravomocný. Útočník byl uznán vinným pro přečin Násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a) a Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Odsouzen byl k trestu odnětí svobody v době trvání osmi měsíců, který byl podmíněně odložen na zkušební dobu 18 měsíců.

89. „PANÍ JE ASI PĚKNÁ PÍČA“

Srpen 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok

V srpnu 2017 zveřejnila IU zprávu o monitoringu sociálních sítí a přístupu OČTŘ vůči kyberkriminalitě. Po zveřejnění zprávy se na FB a diskusích některých internetových deníků (Parlamentní listy, Vlastenecké noviny) strhla diskuze, ve které se vyskytly stovky příspěvků majících zastrašující, ba přímo výhrůžný charakter. Pachatel v internetové diskuzi uveřejnil příspěvek: „Paní je asi pěkná píča.“ Policie ztotožnila pachatele a postoupila věc přestupkové komisi. Pachatel byl odsouzen za spáchání přestupku dle ustanovení § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích a byl mu uložen trest napomenutí. Současně byl pachatel povinen nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč.

90. BAZÉN

Srpen 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Náboženství (islám), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, jiná (focení a sdílení fotek)

Ženy, praktikující muslimky, navštívily Aquasvět společně s tělesně postiženým dítětem upoutaným na invalidní vozík. Ženy dítě pouze doprovázely, nekoupaly se. Takto byly také do prostoru střediska vpuštěny jedním zaměstnancem. Následně, již v Aquasvětě, se měly tyto ženy stát terčem slovních útoků kvůli tomu, že byly zahalené. Kromě toho si je někdo vyfotil a jednu fotografii umístil na sociální síť, kde napadání žen pokračovalo: „Oblečené tam nemají co dělat. Byla jsem svědkem, jak plavčík poslal ven kluka v delších kratasech a tyhle chodící stany jsou ok?“ „Hnus! Ukažte odvahu a kompetentnost proti těmto přivandrovalcům, ne vůči našim občanům!“ „Tyhle sračky tady nemají žádný práva....Žádný !!!!!!!“ Policie se případem nezabývala.

91. NENÁVIST VŮČI PRVNĀČKŮM

Listopad 2017

Stav: Podmíněné zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

„Tam by sednul granát jak prdel na prkýnko!“, „Třída plná teroristů“ nebo „ZŠ Plynárenská. Řešení se přímo nabízí.“ To jsou příklady verbálních útoků namířených proti žákům první třídy teplické základní školy. Útočníci agresivními komentáři reagovali na fotografii malých dětí zveřejněnou na webu Teplického deníku. Vadilo jim, že některé z šesti- a sedmiletých dětí mají cizokrajně znějící jména nebo tmavší barvu kůže. Jednotlivými útoky se začala zabývat policie. Základní škola zvýšila bezpečnostní opatření a celý případ byl intenzivně medializován na stránkách Teplického deníku i dalších médií. Podrobně o kauze informoval rovněž i Český rozhlas. Usnesením státního zástupce bylo podmíněně zastaveno trestní stíhání muže stíhaného pro přečin Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, jehož se dopustil výrokem citovaným výše jako první. V usnesení stanovil státní zástupce obviněnému zkušební dobu v délce 11 měsíců, přičemž obviněný složil na účet krajského státního zastupitelství peněžitou částku ve výši 15 000 Kč, určenou na peněžitou pomoc obětem trestné činnosti.

92. „OSTUDY CIVILIZACE“

Listopad 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Národnost/etnicita (egyptská)

Forma incidentu: Slovní útok

Radní jednoho českého města za KSČM označil na svém soukromém profilu na FB Egyptany za „opice zrozené z neandrtálců“ a „ostudy toho, čemu se říká civilizace“. Jako důvod svého jednání uvedl svou nespokojenost s bezpečnostními procedurami na letišti a nutností doplatit určitou částku při letu zpět do ČR. Zároveň zmínil, že si bude stěžovat na Ministerstvu zahraničních věcí. Podle vyjádření policie nebyl tento případ prověřením v informačním systému Policie ČR nalezen, a tak se dá usuzovat, že policie

v této věci neprováděla žádné šetření. Sám autor svůj příspěvek smazal, když se o něj začala zajímat média.

93. MACHO ŘIDIČ

Listopad 2017

Stav: Oznámeno policii, probíhá vyšetřování

Pohnutka: Jiná (gender)

Forma incidentu: Fyzický útok

Muž opakovaně úmyslně naboural do vozidel řidiček, které ho předjížděly. Dle médií zřejmě neunesl, že ho předjíždějí ženy. V prvním případě úmyslně bočně narazil do osobního vozidla řidičky, která ho předjížděla. Podruhé způsobil dopravní nehodu v době, kdy byl řidičkou předjížděn. Ženu dojel, předjel a pak náhle vjel do jejího jízdního pruhu, přičemž poškozená již nestačila střetu vozidel zabránit. Na muže byla uvalena vazba. Policie kvalifikovala jeho jednání jako zločin Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a odst. 3 a přečin Poškození cizí věci podle § 228 odst. 1 trestního zákoníku.

94. NADÁVKY A HAJLOVÁNÍ

Prosinec 2017

Stav: Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, jiná (hajlování)

Hajlování a nadávky jako „černé svině“ nebo „ty černá hubo“, takto napadal třiaadvacetiletý muž muže a ženu nejprve na ulici a poté i před restaurací, kam napadení před ním odešli. „Ty zmrde černej, máš nějakej problém?“ ptal se také napadeného muže. Pro tyto skutky byl útočník uznán vinným pravomocným trestním příkazem, kdy kvalifikace odpovídala skutkovým podstatám přečinů Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a odst. 2 písm. a), Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 a Ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 odst. 1 a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. Soud jej potrestal souhrnným trestem odnětí svobody v délce jednoho roku s podmíněným odkladem v trvání pěti let za současného vyslovení dohledu nad pachatelem.

Liberecký kraj

95. NENÁVISTNÁ ZÁSILKA

Květen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství

Forma incidentu: Slovní útok

Na krajský úřad byla doručena zásilka, ve které byl popírán holocaust a která obsahovala předsudečné útoky vůči židovské obci. Policie incident kvalifikovala jako Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 trestního zákoníku. Vyšetřování případu bylo odloženo, protože policie nezjistila totožnost pachatele. Policie nám v době sestavování zprávy odmítla poskytnout znění předsudečných projevů.

96. ÚTOK NA DVA MUŽE

Květen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu II. stupně

Pohnutka: Bezdomevectví

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok, zabití/vražda

Osmadvacetiletý opilý muž napadl dva muže bez domova. Útoku přihlížel kamarád pachatele, kterého však policie nestíhala. Na základě níže uvedených skutečností se domníváme, že pachatel obou útoků si své oběti vybral na základě jejich sociálního statusu, a proto se jedná o předsudečné násilí. První skutečností je absence jiné motivace, jak je zmiňováno i v rozsudku. Další skutečností je tvrzení svědka, že útočník neměl rád bezdomovce a že dříve byl svědkem toho, že obžalovaný v minulosti bezdomovce bez příčiny udeřil. To potvrzuje i skutečnost uvedená v rozsudku, že útočník byl podezřelý ze spáchání přestupku, kdy měl strčit do bezdomovce a způsobit mu zranění hlavy. Věc byla odložena. Útok na dva bezdomovce byl velmi agresivní. Útočník napadl nejprve jednoho z napadených. Nejdříve ho udeřil pěstí do hlavy, čímž ho srazil k zemi, a následně jej několikrát kopl do hlavy a do hrudníku. Tím mu způsobil zlomeninu týlní kosti, zhmoždění mozku v oblasti čelních laloků, zlomeninu spodiny očníce, brylový hematom a hematomy v obličeji, zlomeniny žeber a odřeniny na dolní části zad. Toto těžké zranění, které bylo znalcem posouzeno jako poškození důle-

žitého orgánu, si vyžádalo odborné ošetření a hospitalizaci poškozeného v době delší než dva týdny. Poté zaútočil na druhého napadeného tak, že ho srazil na zem a nato jej, již ležícího na chodníku, zvedl za ramena do výšky svých kolen a prudce s ním udeřil o chodník a poté jej dvakrát silně kopl do hrudníku a do hlavy. Tím mu způsobil poranění hlavy s úrazovým otokem mozku a krvácením pod tvrdou plenu a omozečnice. Toto zranění si vyžádalo neodkladný lékařský zákrok a hospitalizaci poškozeného na oddělení ARO nemocnice, kde přes veškerou poskytnutou pomoc na následky uvedeného zranění napadený zemřel. Soud II. instance vydal rozsudek, který je již pravomocný. Útočník byl pro první útok uznán vinným pro zločin Těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 a přečin Výtržnictví dle § 358 odst. 1 trestního zákoníku a pro druhý útok byl uznán vinným pro zločin Těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. g) a odst. 3 a přečin Výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku. Odsouzen byl k trestu odnětí svobody v trvání 11 let.

Královéhradecký kraj

97. BAROVÁ POTYČKA

Duben 2017

Stav: Podmíněně zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Opilý muž napadal slovně i fyzicky hosty jednoho baru v nočních hodinách. Nejprve začal jednoho z nich urážet slovy: „Co tady děláš, ty cikánská svině, ty černá svině? Tebe určitě teď pustili z kriminálu, máš odsezeno 17 let!“ Urážku „ty černá svině“ přitom zopakoval několikrát. Když se napadeného zastal jiný host, útočník ho rovněž napadl, tentokrát fyzicky. Kopl ho do ramene a rukou chytil za krk, v důsledku čehož mu přetrhl řetězky z bílého kovu. Poté z blížie nespécifikovaných důvodů napadl fyzicky ještě jednoho muže, kterého škrtil a následně odstrčil. Na výzvy přivolaných policistů chvíli nereagoval, nicméně pak začal fyzicky i verbálně napadat i je.

Královéhradecký kraj

Konkrétně jednomu policistovi pak vyhrožoval, že mu „zarazí ohryzek“, rukou ho odstrkoval a i jinak jej zastrašoval. Fyzické útoky pak pokračovaly i v autě, když jej policisté převáželi na služebnu. Policie ukončila vyšetřování návrhem na podání obžaloby pro podezření ze spáchání přečinů Výtržnictví podle § 358 odst. 1, Hanobení národy, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a Násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Státní zástupkyně trestní stíhání podmíněně zastavila a zkušební lhůtu stanovila na dobu dvou let.

98. „NEJSTE VÍTANÍ“

Červen 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (čínská), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

V období od května roku 2012 do července 2017 napadali ve společných prostorách i na veřejnosti domu dva útočníci, muž a žena, rodinu původem z Mongolska. Jeden útočník své oběti vulgárně urážel slovy jako: „čínská prasata“, „svině žlutý“ nebo „kurvy šikmooký“. Dále jim vyhrožoval fyzickou újmou, v jednom případě přitom držel v ruce sekeru. Nejméně jednou fyzicky napadl jednoho z nezletilých synů. Když si s ním šel ohledně toho jiný člen rodiny promluvit, útočník jej zvedl za krk a vyhrožoval mu, že „jestli mu ještě bude bouchat na dveře, tak že mu vytrhne ohryzek,“ načež prohlásil, „ať odtáhnou, odkud přišli“. Kromě toho na ně dotyčný útočil také prostřednictvím písemných vzkazů – některé vyvěšoval ve společných prostorách domu –, na nichž mimo jiné stálo: „Protože nemám rád cizince, činani žluzáci atd. kteří zde berou lidem práci s nimi zni nekomu...“ „VY ZASRANÝ EMIGRANTI (OPICE) U TĚCHTO DVEŘÍ NEJSTE VÍTANÍ ZMISTE!!“, „OPICE AŤ TÁHNOU PRYČ TO ČUKLE.“ Podobně na ně útočila i útočnice. Urážela je slovně a ženu z rodiny jednou i zezadu strčila, v důsledku čehož napadená upadla. Dnes trpí úzkostnými stavy, záchvaty dušnosti a neurotickými obtížemi, kvůli kterým musí brát tlumivé léky. Tyto útoky vyvolávaly ve členech napadané rodiny obavy, a tak se v bytě zdržovali jen omezeně, a pokud již tam byli, dělali všechno proto, aby si jich útočníci nevšimli. Oba útočníci byli obžalováni ze spáchání přečinů Násilí

proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a Nebezpečné pronásledování dle § 354 odst. 1 písm. a) a písm. d) a odst. 2 písm. a) trestního zákoníku. V době sestavování zprávy nebylo řízení před soudem dosud skončeno.

99. „ROZPÁRAT“

Leden 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (česká)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

„Žádná bílá svině si nebude k Cigánům nic dovolovat,“ těmito slovy podněcoval nenávisť k národu, rase či etnické skupině muž, jehož syn údajně bezdůvodně napadl jiného muže a tím mu způsobil zranění v obličeji. Kromě toho vykřikoval rasisticky laděné výroky, např. že napadenému „rozšlape hlavu“ anebo jej „rozpáře nožem“. Přitom o napadeném mluvil jako o „bílé svině“ či „českém zmrdivi“. Soud podněcovatele odsoudil za spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobody podle § 356 odst. 1 trestního zákoníku k podmíněnému trestu odnětí svobody v délce osmi měsíců se zkušební dobou uloženou na 18 měsíců.

100. PŘEDSUDEČNÝ ZEŤ

Listopad 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Zeť útočil na svého tchána pro romskou národnost. Opakovaně a veřejně ho urazil před nejméně třemi současně přítomnými osobami slovy: „Zmrde černej, černá svině, černej vole, do plynu s tebou zmrde černej.“ Útočník byl pravomocně odsouzen soudem pro tento a další činy trestním příkazem, a sice za spáchání přečinů Nebezpečné pronásledování podle § 354 odst. 1 písm. b) a písm. c), Porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1 a odst. 2, Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. a) a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku. Uložen

Královéhradecký kraj / Kraj Vysočina / Jihomoravský kraj

mu byl úhrnný trest odnětí svobody v trvání jednoho roku, přičemž výkon trestu byl podmíněně odložen na tři roky.

101. „PRODEJ TO, NEBO TO ZAPÁLÍME“

Prosinec 2017

Stav: Oznámeno policii, odmítla se incidentem zabývat

Pohnutka: Národnost/etnicita (německá), náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, jiná (pokousání psa psem)

Muž s německým občanstvím a balkánským původem dostává do schránky na počítači napsané předsudečné vzkazy a výhrůžky, jako např.: „Cizince tady nechceme!“, „Česko Čechům!“, „Muslimskou svini nechceme!“, „Prodej to, nebo to zapálíme!“ Toto jednání, o kterém je přesvědčený, že je rovněž motivováno jeho německou národností, přičítá svým sousedům, kteří mu nadávají a dělají různé naschvály, včetně pokousání jeho psa sousedčiným psem. Napadený celou věc ohlásil na policii, ale ta se tím podle něj nechtěla zabývat.

Kraj Vysočina

102. ŠIKANA VE ŠKOLE

Duben 2017

Stav: Podmíněně zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (turecká)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Dlouhodobá šikana vyústila v napadení studenta střední školy, jehož otec pochází z Turecka, úderem dřevěné lišty do temene hlavy. Stejně jako předtím i zde byl útok motivován jeho jinakostí. Útočník mu nadával slovy jako: „černá svine“, „zkrvený Turek“ či „Cikán“. Takto jej urážel i před jejich spolužáky, a to i několikrát do týdne. Útokem lištou mu způsobil otřes mozku, což napadenému po dva týdny způsobovalo bolesti hlavy, nespavost a závratě. Trest-

ni stíhání mladistvého pachatele, které bylo proti němu vedeno pro podezření ze spáchání přečinů Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 a Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny podle § 355 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku, státní zástupce podmíněně zastavil na zkušební dobu 12 měsíců. Kromě toho mu uložil výchovnou povinnost vykonat bezplatně ve volném čase společensky prospěšnou činnost v trvání 40 hodin.

Jihomoravský kraj

103. ŠIKANA VE ŠKOLE A OHROŽENÍ VÝCHOVY

Leden 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok

Žena dlouhodobě řešila šikany svého syna ze strany spolužáků. Syn čelil ve škole různým nadávkám a výsměchu, které jsou mimo jiné motivovány romskou národností. Spolužáci a spolužačky se s ním také nechtějí bavit. Když se žena pokusila situaci řešit s třídní učitelkou, dozvěděla se od ní, že „kdyby (syn, pozn. autorů) dával míň najevo, že je Cikán, bylo by všechno v pořádku“. Kvůli nepřijetí ze strany spolužáků a učitelů chodil chlapec za školu a má množství neomluvených hodin. Jeho matka má navíc kvůli absenci syna ve škole problémy s orgány sociálně právní ochrany dětí a je souzena kvůli trestnému činu ohrožení výchovy dítěte.

104. NAPADENÍ V OBCHODĚ

Leden 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (jamajská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Muž a jeho manželka jamajského původu byli napadeni při nákupu

v místním supermarketu. Ihned u vchodu do prodejny začal pár sledovat muž středního věku. Ten pak při průchodu uličkou strčil do poškozeného a poté mu tiše sdělil: „Táhni do prdele, nebo se ti něco stane!“ Poté mezi muži vypukl slovní konflikt, který chtěl poškozený vyřešit s ochrankou prodejny. V té chvíli mu však pachatel surově vrazil silou pěstí do obličeje. Přítomné prodavačky přivolaly na místo záchranou službu, jež poškozeného odvezla do nemocnice. Tam mu byl diagnostikován otřes mozku, zranění úst a pohmožděný loket. Policii na místo nikdo nepřivolal, útočník tak v prodejně nerušeně nakoupil a odešel. Poškozený následující den ohlásil napaření policii. Pachatel byl obžalován z trestných činů Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku. Soud první instance v souladu s § 307 trestního řádu řízení podmíněně zastavil, proti čemuž podal poškozený stížnost. Poškozený má i rok po útoku psychické i zdravotní problémy. V důsledku zranění hlavy mu byla diagnostikována pouhá epilepsie a s psychickými problémy se léčí na psychiatrii a dochází i na psychoterapii. Předsudečná pohnutka nebyla v trestním řízení zohledněna.

105. ZBROJOVÁCI

Leden 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Národnost/etnicita (ruská), jiná (fotbalový fanoušek)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

V brněnském baru došlo k napadení ruský hovořícího muže. Z kontextu útoku vyplynulo, že pachatel si poškozeného vybral proto, že kritizoval politické poměry na Ukrajině z pozice obhajující ruskou vojenskou přítomnost. Útočník následně napadl poškozeného také za to, že se domníval, že se negativně vyjadřuje o brněnském sportovním klubu Zbrojovka Brno. Policie se případem zabývala. V současné době probíhá řízení před soudem. Předsudečný motiv útočnickova jednání nebyl v obžalobě zohledněn. Obžalován byl pouze pro zločin Těžké ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1 a přečiny Výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku a Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka podle § 404 trestního zákoníku.

106. NEUDĚLÁŠ MATURITU

Únor 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok

Mladý student střední školy se stával terčem slovních urážek své učitelky. Opakovaně od ní slyšel výroky typu, že „neudělá maturitu, protože je Cikán“. Chlapec se jednáním své učitelky cítil poškozen a poníž.

107. CHULIGÁNI PROTI BEZDOMOVČŮM

Březen 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Bezdomovectví

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Při cestě z fotbalového utkání napadli fanoušci lidi bez domova. K útoku došlo před budovou nádraží. Zde fotbaloví fanoušci nejprve zapalovali světlice a poté zaútočili na tři osoby. Podle mluvčího městské policie na ně nejprve sprostě pokřikovali a uráželi je, přičemž výslovně cílili na jejich sociální status: „Vy kurvy brněnský špíny, špíny zmrdi bezďácky!“ Pak k nim přišli se zapálenými světlicemi a napadli je fyzicky. Útočníci se nejdříve snažili strážníkům uprchnout, byli však dopadeni a usměrněni. Následně odjeli vlakem. Policie útok vyhodnotila jako přestupek, který neměl znaky předsudečné trestné činnosti. Jelikož policie pachatele nedohledala, případ byl odložen.

108. VÝUKA ISLÁMU

Březen 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Barva pleti, politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na FB byl sdílen článek pojednávající o interkulturní výuce na základní škole s nadpisem: „Neziskovky v tichosti vyučují v českých školkách děti multikulturalismu a islámu!“ Projekt EDISON, o němž

Jihomoravský kraj

se v článku jednalo, zahrnuje návštěvy mladých lidí z různých částí světa ve školách a školkách. Projekt je organizovaný studentským spolkem zprostředkovávajícím studentské stáže v zahraničí. Komentáře pod článkem hlásaly např.: „No tak tohle zkoušet na moje děti, tak jim tu školu/školku jdu rovnou zapálit,“ nebo: „Ihned bych tam vletěl, strážka držku tomu sráčovi černýmu! zjebal učitelku! a navrch seřezal ředitele!“ Organizátoři školení také sdělili, že jim v souvislosti s projektem přišlo několik nepříjemných emailů. Žádné právní kroky ve věci organizátoři nepodnikli.

109. „ARE YOU MUSLIM?“

Duben 2017

Stav: Neoznáměno policii

Pohnutka: Barva pleti, náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok

Muž původem z Kypru byl slovně napaden v přítomnosti své ženy a jejich dcery, když si vybíral peníze z bankomatu. Zatímco čekali ve frontě, předběhl je jiný muž. Nejspíš si toho prvně nevšiml, protože pak trojici nabízel, že je pustí před sebe. To oni nicméně odmítli. Muž tedy od bankomatu odešel, ale pak se zastavil a začal na cizince rvát, jestli je muslim, kdo ho sakra pustil do této země a proč sem vůbec přišel. Napadenému se jevil pod vlivem alkoholu či drog. Na jeho chování nereagoval, ale ozval se jiný muž čekající ve frontě na bankomat, který se napadeného zastal. Přesto se napadený cítil po incidentu velmi špatně a poníženež, jelikož tomu přihlížela také jeho rodina.

110. PARKOVÁNÍ PŘED DOMEM

Duben 2017

Stav: Oznáměno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Členové rodin dlouhodobě čelí předsudečným výhrůžkám a slovním útokům ze strany sousedů. Záminkou pro to se jim stalo parkování jejich auta na veřejném parkovišti před jejich domem. Sousedka nejprve řidičku-matku rasisticky urážela: „Tady parkovat nebudeš, ty pičo černá!“, „Táhni, odkud jsi přišla!“ Časem slovní útoky přerostly ve fyzické, a to nejen na majitelku vozu, ale i na její děti. Jedno

z dětí bylo napadeno, když si hrálo před domem na trávníku s dalšími dětmi. Útočnice jim třásla a pak jim hodila o zeď, čímž mu způsobila otřes mozku. Druhý syn byl napaden partnerem útočnice. Chytil ho pod krkem, ale protože šli kolem lidí, nechal jej být se slovy: „Až tady nebudou svědci, tak uvidíš.“ Od té doby se chlapi bojí sami pohybovat ve veřejném prostoru a rodiče je musí doprovázet do školky, školy i na hřiště. V celé rodině vládne strach. Napadená žena útoky oznámila policii, která je postoupila do přestupkového řízení. To bylo vedeno proti oběma útočníkům ve věci Urážky na cti dle § 7 odst. 1 písm. a), Ublížení na zdraví dle § 49 odst. 1 písm. b) a jiného hrubého jednání dle § 49 odst. 2 písm. d) zákona o přestupcích. Předsudečná pohnutka v řízení nebyla zohledněna. Řízení bylo vedeno také proti poškozené romské ženě, na niž podala trestní oznámení pachatelka kvůli tomu, že pachatelce dala během konfliktu facku. Po sérii ústních jednání přestupková komise všechna řízení zastavila. V případě agresorky a jejího partnera přestupková komise konstatovala, že spáchání skutku nebylo prokázáno. V případě poškozené romské ženy přestupková komise došla k závěru, že jednání, kterého se měla dopouštět, nebylo přestupkem.

111. LYNČOVÁNÍ SKAUTKY

Květen 2017

Stav: Oznáměno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Zastrašování nebo vyhrožování

Po prvomájové akci „Brno nehajluje“ se v médiích objevila fotka skautky, která se postavila jednomu z neonacistů a diskutovala s ním. Po zveřejnění fotky vznikla na FB stránka vyzývající k veřejnému lynčování dotyčné ženy. Fanoušci stránky skautce vyhrožovali a slovně ji napadali. Stránka byla na sociálních sítích rychle zablokována a případem se začala zabývat policie i Centrum proti terorismu a hybridním hrozbám Ministerstva vnitra. Pro napadenou byla situace velmi náročná i vzhledem k tomu, že se stala terčem pozornosti českých i zahraničních médií. Podle informací jihomoravské policie bylo ve věci vedeno vyšetřování, věc byla diskutována se státní zástupkyní i s napadenou dívkou. Výsledkem toho bylo zastavení vyšetřování, neboť sama napadená prohlásila, že se již necítí ohrožena a s policií již nadále nespolupracovala, a tak nebyla naplněna skutková podstata trestného činu.

112. „PLNEJ KÝBL“

Červenec 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Slovní útok

Na stránce WeAreHereAtHome na FB byla sdílena fotografie miminka s kurdskými a vietnamskými kořeny, které se narodilo v Česku. Fotografie byla převzata z regionálního deníku, jenž pravidelně uveřejňuje fotky novorozeňat. Pod příspěvkem s fotografií se objevovala řada předsudečných komentářů jako např.: „Tyhle netvoří, nezám, strčte si ho do prýč!!! Nejradiši do Afriky.“, „Tak kurva, už se rozmnožují, to je v hajzlu!“ nebo: „Okamžitě utopit!“ Matka dítěte měla v důsledku útoku strach o sebe i svou rodinu, a proto se rozhodla z malého města, kde dříve bydlela, přestěhovat. Mezitím ovšem výhrůžky nahlásila na policii. Ta obvinila jednašedesátiletou ženu ze spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1. a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku. Podobně jako státní zástupce i soud se s touto kvalifikací ztotožnil. Obžalovaná byla za výrok: „Nemá tady co dělat, já být porodník, mám za dopoledne plnej kýbl,“ odsouzena k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 12 měsíců se zkušební dobou stanovenou na čtyři roky a zároveň jí byla uložena povinnost uhradit nemajetkovou újmu ve výši 5 000 Kč. Pachatelka nepodala odpor a trestní příkaz nabyl právní moci. Náhradu nemajetkové újmy pachatelka doposud neuhradila.

113. VÝSMĚCH HENDIKEPOVANÝM

Červenec 2017

Stav: Neoznámeno policií

Pohnutka: Zdravotní postižení

Forma incidentu: Slovní útok

Žena se zdravotním postižením se cítí v ohrožení poté, co na internetu zhlédla video zesměšňující osoby s různými typy postižení. Téměř hodinové video umístěné na serveru YouTube obsahuje oficiální záběry organizace pracující s lidmi se zdravotním postižením, které doplňují komentáře youtubera. Ten jednotlivé závěry velmi tvrdě a nevybíravě komentuje a lidem s postižením se vysmívá. Žena má strach, aby se sama nestala terčem výsměchu, protože se veřejně angažuje a vystupuje na veřejnosti.

114. PODRAŽENÍ NOHOU

Září 2017

Stav: Neoznámeno policií

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská), náboženství (islám)

Forma incidentu: Fyzický útok

Žena s českým občanstvím, která vyrůstala v Sýrii a je muslimka, se stala obětí předsudečného útoku. Napadená cestovala tramvají v odpoledních hodinách se svou kamarádkou. Bavily se spolu arabsky, jedna z nich měla na hlavě šátek. Celou dobu po nich pokukovala vedle sedící seniorka. Když pak obě ženy vystupovaly, seniorka jedné z nich vrazila mezi nohy hůlku s cílem jí nohy podrazit. Žena musela rychle vystoupit, takže situaci nijak dál neřešila.

115. NAPADENÍ PŘED KLUBEM

Září 2017

Stav: Podmíněně zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská), náboženství (islám)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Muž původem z Tuniska byl napaden neznámým útočником a domnívá se, že se tak stalo kvůli jeho původu. Došlo k tomu, když spolu se svými kamarády postával na ulici před hudebním klubem. Tam muži zaznamenali konflikt mezi jejich známým a neznámým mužem. Do konfliktu se však nijak nezapojovali, nechťeli mít problémy. Onen neznámý muž však k jejich skupince náhle přistoupil a jednoho z nich bezdůvodně uhodil. Muži se snažili celou situaci vysvětlit a omluvit případné nevhodné chování svého známého. Útočník však v napadání pokračoval, přičemž na poškozeného křičel. Přesnému významu napadený zcela nerozuměl, avšak pachatel neustále opakoval slova „muslim“ a „Arab“. Napadený se pokoušel ukrýt v klubu, v čemž mu ale ochranka klubu zabránila. Pachatel tak v útoku pokračoval, napadeného povalil na zem, bil jej a kopal, dokud na místo nepřijela rychlá záchranná služba a policie. Policie poškozeného, útočníka i svědky ztotožnila a záhy zahájila ve věci trestní řízení. To bylo nejprve vedeno pro přečin Výtržnictví, následně však byl útok překvalifikován jako přečin Ublížení na zdraví. Předsudečná pohnutka nebyla zohledněna. Trestní stíhání bylo následně podmíněně zastaveno v souladu s ustanovením § 307 trestního řádu, protože pachatel se k činu doznal a nahradil zdravotní pojiš-

Jihomoravský kraj / Olomoucký kraj

tóvně vzniklou škodu. Poškozený byl v nemocnici ošetřen se zraněním nosu, četnými podlitinami, naraženou páteří, roztrženým obočím a dalšími zraněními. K náhradě škody se do trestního řízení nepřipojil, protože krátce po útoku ČR opustil. Poškozený má v důsledku útoku velký strach z toho, že pachatele potká nebo že se bude útok opakovat. V důsledku napadení měl také problémy v práci a není schopen se sám pohybovat ve veřejném prostoru. Kvůli této zkušenosti se poškozený rozhodl ČR opustit trvale.

116. VÝPADEK PAMĚTI

Září 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Sexuální orientace/identita (gay)

Forma incidentu: Fyzický útok

Mladý muž byl v centru města napaden kvůli sexuální orientaci. Mladý muž nejprve na ulici nahlas zakřičel, že si našel přítele a že je šťastný. Následně ho fyzicky napadl neznámý pachatel, jenž poté z místa utekl. Oběť útoku upadla do bezvědomí a byla ihned převezena rychlou záchrannou službou na jednotku intenzivní péče. Zde mu byl diagnostikován otřes mozku. Na místo měl také někdo z kolemjdoucích přivolat policii, která začala incident prověřovat. Výsledek vyšetřování nebyl zjištěn.

117. „POZOR NA SLIMÁKY“

Září 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Náboženství (islám), jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok

V lokálním informačním zpravodaji publikoval místostarosta úvodník s podtitulem: „Pozor na slimáky.“ V tomto článku přirovnával migranty ke slimákům, což je označení používané českými islamofoby pro muslimy, přičemž tvrdil, že jejich „geneticky zakódovaným“ úkolem je „přiživovat se na práci ostatních“ a možná se stát i „pány světa“. Vůči tomu se vymezil a tvrdil, že nejenže nesouhlasí s jejich příchodem, ale že také bude protestovat proti těm, kteří tvrdí, že se „nejedná o ohrožení naší země, naší přírody, nás samotných“. Těmito slovy se přidal k těm, kteří vidí v migraci uprchlíků z válečných konfliktů plán na „kolonizaci“ evropských zemí. Tato

konspirační teorie je populární u krajní pravice, odvolával se na ni ostatně i Anders Breivik, vrah 77 lidí, kteří se účastnili letního pobytu mládežnické organizace norské sociálnědemokratické strany. Sám autor článku v médiích prohlásil, že „chtěl jen otevřít debatu o migraci“, čímž se de facto ke své nepřilíživé povědě jazykové metafoře doznal. Policie ovšem byla jiného názoru. Podle ní nebyla předsudečná pohnutka prokázána a vyšetřování bylo odloženo. Policie na dotaz IU odpověděla, že i když se jedná v daném případě o „označení skupin osob na hraně... přesto je na místě, vzhledem ke všem další okolnostem, považovat obsah článku za projev svobody slova“. Vzhledem k jakým okolnostem, bohužel již policie neuvedla.

Olomoucký kraj

118. OBNOVENÍ ŽIDOVSKÉHO HŘBITOVA

Leden 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Náboženství (judaismus)

Forma incidentu: Slovní útok

V souvislosti s projektem rehabilitace židovského hřbitova vznikly protizidovské nálady. Bývalý židovský hřbitov je na místě současného parku, kde místní obyvatelé venčí psy. Proti rehabilitaci byla sepsána petice, která obsahovala živé informace o projektu a vyvolala antisemitské výpady. V diskusích i některých článcích v místním tisku se podle médií začala objevovat slova jako „židáci“, „cizáci“, „židozdednářské klany“ či „ultraortodoxní američtí Židé“. Policie vyšetřovala v rámci této kauzy útočníka, jenž svůj nesouhlas s obnovením hřbitova doprovodil urážlivými a předsudečnými výroky na adresu Židů. Jednalo se např. o tyto: „Satanovi poskoci za Jidášův groš.“, „Židozdednářské lóže ovládají dění ve světě, lidé bděte!“, „Je to banda idiotů v černých kloboucích“ apod. Skutek byl kvalifikován jako přečin Hanobení národa, rasy etnické nebo jiné skupiny podle § 355 odst. 1 písm. b) a odst. 2 písm. b) a přečin Podněcování k nenávisli vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle

Olomoucký kraj

§ 356 odst. 1 a 3 písm. a) trestního zákoníku. Věc byla odložena podle § 159a odst. 5 trestního řádu, neboť se policii nepodařilo zjištit totožnost útočnicka.

119. ÚTOK KVŮLI SEXUÁLNÍ ORIENTACI

Březen 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Sexuální orientace/identita (lesbická)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Dvě ženy zažily homofobní útok kvůli sexuální orientaci. Ve skutečnosti nebyly partnerky, ale pouze kolegyně, které během pracovní cesty sdílely hotelový pokoj. Přesto je útočník napadal s tím, že jsou lesby, a to po několik hodin verbálně i fyzicky. Nejprve jim vulgárně nadával a dobýval se do jejich hotelového pokoje. Když se ženy rozhodly vyhledat pomoc na recepci, pokračoval útočník i před recepcí a dalšími hosty. Ženy byly uráženy a ponižovány, přičemž útočník se k nim neustále fyzicky přibližoval, což v nich vyvolávalo obavy o svou bezpečnost. K incidentu byla povolána policie, jež napadení vyhodnotila jako přestupek. V současnosti se případem zabývá přestupková komise. Ta ve věci již jednou rozhodla a za přestupek proti občanskému soužití podle § 7 odst. 1 písm. a) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, uložila pachateli pokutu ve výši 500 Kč. Útočník se proti tomuto rozhodnutí odvolal. Krajský úřad následně rozhodnutí kvůli procesním pochybením zrušil a věc vrátil k novému projednání. Přestupkové řízení ve věci proto stále pokračuje.

120. URÁŽKY V AUTOBUSE

Duben 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu II. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok

Skupina romských dětí cestovala v doprovodu vedoucích a učitelů náhradní autobusovou dopravou z oslavy Mezinárodního dne Romů. Když se vedoucí skupiny slušně dotázala řidiče, zda je možné zastavit na toaletu, reagoval řidič urážkami: „Jste rozmazlení, všech-

no chcete zadarmo, celá Česká republika musí pracovat, abyste se měli dobře.“ Tyto a podobné urážky pronášel řidič po několik desítek minut, a to tak hlasitě, že je slyšeli i další spolucestující v autobuse. Celou situaci pociťovali cestující Romové jako velmi stresující a nedůstojnou. Po opakovaných prosbách řidič zastavil asi 100 m od benzínové pumpy, což okomentoval slovy: „Doufám, že se cestou poseřeš.“ Skupinky Romů se zastala jedna ze spolucestujících, přítomná průvodčí nereagovala nijak. Jedna z napadených osob řešila věc nejprve podáním stížnosti společnosti České dráhy. Ta se za chování řidiče omluvila, ale sám řidič nijak potrestán nebyl, protože jednak proti němu prý ne-existovaly důkazy a nadto byl zaměstnancem jiného dopravce. Poškozená se proto rozhodla na útočnicka podat trestní oznámení. Ten byl obžalován ze spáchání přečinu Hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob podle § 355 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku a následně za tento trestný čin odsouzen k podmíněnému trestu v délce čtyř měsíců s odkladem na 15 měsíců. Nepravomocně odsouzený se nicméně odvolal ke krajskému soudu, který útočnicka zprostil obžaloby s odůvodněním, že daný skutek není trestným činem.

121. „ZKURVENÁ FENO, VRAŤ SE KE SPORÁKU“

Srpen 2017

Stav: Oznámeno policii, kvalifikováno jako přestupek

Pohnutka: Náboženství (judajismus), politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

V srpnu 2017 zveřejnila IU zprávu o monitoringu sociálních sítí a přístupu OČTR vůči kyberkriminalitě. Po zveřejnění zprávy se na FB a diskusích některých internetových deníků (Parlamentní listy, Vlastenecké noviny) strhla diskuze, ve které se vyskytly stovky příspěvků majících zastrašovací či přímo výhružný charakter. Jeden z pachatelů umístil příspěvek na facebookový profil „Galerie sluníčkářských exotů“ v následujícím znění: „Ty zkuvená feno, vrať se ke sporáku. Uhodit ženu je hnus, ale tuhle fenu má její starej mlátit celej den, to by ji přešla chuť bonzovat. Zkurvená zaprodaná židácká kryso!“ Policie příspěvek spolu s ostatními příspěvky šetřila, nicméně nikdy nezahájila úkony trestního řízení. Přestupková komise věc kvalifikovala jako ublížení na cti, hrubá urážka § 7 odst. 1 písm. a) zákona

Olomoucký kraj / Moravskoslezský kraj

251/2016 Sb., o některých přestupcích. Chybou přestupkové komise, která nedoručila souhlas osoby přímo postižené spácháním přestupku zmocněnkyni poškozené, došlo k uplynutí promlčecí doby. Pachatel tak nebyl stíhán ani potrestán.

Moravskoslezský kraj

122. PROTI ČECHŮM

Leden 2017

Stav: Podmíněné zastavení trestního stíhání

Pohnutka: Národnost/etnicita (česká)

Forma incidentu: Slovní útok

Muž přidal do veřejně přístupné skupiny na FB nejméně sedm předsudečných komentářů, které byly zaměřeny proti Čechům. Mimo jiné útočník napsal: „Doufám ze tam taky uhorely nejaký cesi“ či: „Na to nemate koule. Ale muslimové ano, tesim se az budou umírat vase deti. hahaha.“ Z toho důvodu se o muže začala zajímat policie, která vyšetřování ukončila návrhem na podání obžaloby. Během výslechu se útočník doznal a vyjádřil nad svým jednáním lítost. Státní zástupce tak trestní stíhání podmíněně zastavil, přičemž obviněnému uložil dvouletou zkušební dobu.

123. NAPADENÍ PŘED MCDONALD'S

Duben 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (jiná)

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Znenadání přišel úder pěstí pod oko, kterým útočník srazil svou oběť na zem. Napadený muž útočníka strhl na zem, aby mu zabránil v dalším útoku. Nicméně to už na místo dorazil druhý útočník, jenž do napadeného začal kopat, a tak mohl první útočník v útoku pokračovat. Manželka napadeného přivolala boucháním na okno restaurace, před kterou se konflikt odehrával, své známé. Těm se podařilo obě strany od sebe oddělit, avšak útočníky to na

dlouho nezastavilo. Napadali fyzicky nejen prvního muže, ale také jednoho z jeho známých, který mu přispěchal na pomoc. Během toho křičeli množství předsudečných urážek jako: „Černý zmrdel!“, „Žlutáci, vraťte se do Asie“ apod. Napadeným způsobili převážně pohmožděniny, které však vyžadovaly lékařské ošetření v nemocnici. Léčba ani v jednom případě nepřesáhla sedm dní. Oba útočníci byli obžalováni ze spáchání přečinu Výtržnictví podle § 358, odst. 1 trestního zákoníku. Ten, který útok začal, byl navíc obžalován ze spáchání přečinu Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1. a odst. 2 písm. e). Rozhodnutí soudu nebylo v době sestavování Zprávy známo.

124. VÝHRŮŽKY NOŽEM

Květen 2017

Stav: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Pohnutka: Neznámá

Forma incidentu: Slovní útok, zastrasování nebo vyhrožování

Tři ženy grilovaly večer v parku za domem. Vtom k nim přistoupil útočník, který vzal ze stolu kuchyňský nůž a začal ženám vulgárně nadávat a vyhrožovat jim uřezáním hlavy, přičemž své hrozby umocňoval máváním nožem. Dále jim měl vyhrožovat následujícím způsobem: „Vy kurvy černé, já vám budu řezat hlavu!“, „Zabiju vás, kurvy černé!“, „Už vás mám dost, vy kurvy cikánské!“, „Já vás podřežu, povraždím vás, udělám to, jak to dělají muslimové.“ Případ byl šetřen policií pro podezření ze spáchání přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 odst. 1 a odst. 2 trestního zákoníku. Usnesením státního zástupce bylo podání návrhu na potrestání podezřelého podmíněně odloženo se zkušební dobou na 12 měsíců, přičemž jednání podezřelého bylo překvalifikováno na přečin Nebezpečné vyhrožování dle § 353 odst. 1 a odst. 2 písm. c) trestního zákoníku.

125. „KOFOLA“

Květen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (osoba není pro nedostatek věku trestně odpovědná)

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok

Romský student víceletého gymnázia byl dlouhodobě šikanován některými svými spolužáky i učiteli. Chlapec např. slychal, že je „kofola“ nebo „černé vyžrané prase“. Chlapec i jeho rodiče se pokoušeli situaci řešit s třídním učitelem i ředitelem školy. Ti však trvali na tom, že k šikaně nedochází. Poté co rodiče našli chlapcův deník, kam si zapisoval různé rasistické urážky, se chlapec psychicky zhroutil. V důsledku popsanych událostí se rodina rozhodla odstěhovat do jiného města a vyjednat synovi na zbytek školního roku individuální studijní plán. Zároveň se rodiče rozhodli podat trestní oznámení. Policie případ prověřila a následně odložila, protože nikdo z pachatelů nebyl starší 15 let. Rodiče se obrátili s podnětem také na Českou školní inspekci, jež ve věci provedla šetření, a došla k závěru, že škola nepostupovala při řešení šikany tak, jak měla. Rodina nyní žije ve větším městě, kde chlapec pokračuje ve studiu a celý případ považuje za uzavřený.

126. ÚTOKY PRO POLSKOU NÁRODNOST

Červen 2017

Stav: Zastavení trestního stíhání (úmrtí)

Pohnutka: Národnost/etnicita (polská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

V bytovém domě, na chodníku poblíže domu, na balkoně svého bytu, ale i ve vnitřních prostorách bytu opakovaně verbálně napadal svou sousedku muž pro její údajnou polskou národnost. Kromě toho, že jí nadával do „polských vší“, ji také zastrašoval slovy: „Ty kurvo polská, já tě zabiju a Hitlera na tebe.“ „Ty kurvo polská, já tě zlikviduju, já ti ukážu.“ „Ty kurvo estébácká, neumíš nic jiného, než na mě volat policajty. A stejně tě jednou zlikviduju, budeš proklínat den, kdy ses narodila.“ Když jej napadená upozornila na nevhodnost jeho chování a zmínila, že to oznámí na policii, tak jí odpově-

děl: „Můžeš, stejně s tím hovno zrobíš.“ Pachatel byl obžalován pro spáchání přečinů Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci dle § 352 odst. 2 a Výtržnictví dle § 358 odst. 1 trestního zákoníku. Soud trestní stíhání zastavil, protože obžalovaný mezitím zemřel.

127. SHOŘELÝ KOSTEL

Srpen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu II. stupně (Vrchní soud)

Pohnutka: Náboženství (křesťanství)

Forma incidentu: Žhářský útok

Shoření dřevěného kostela mají na svědomí tři mladiství, použili k tomu tři PET láhve naplněné benzínem. Tento útok lze považovat za předsudečně motivovaný, a to proti křesťanství. Útočníci zjevně napodobovali žhářské útoky na kostely, které se děly v Norsku před 25 lety. O této skutečnosti jeden z pachatelů věděl a také ji sám zmiňoval. Dále jeden ze svědků uvedl, že se mu jeden z útočnicků svěřil s tím, že poslouchá nějakou švédskou metalovou kapelu opěvující zapalování kostelů. Měl za to, že právě tato skutečnost pachatele inspirovala. Jeden ze soudních znalců toto zjištění rozvedl a spojoval dotyčnou kapelu se satanismem a chápáním pálení dřevěných kostelů jako pomsty na křesťanech, kteří je postavili na posvátném pohanském území. Podle znalce obviněný na přímý dotaz při znaleckém vyšetření nevyloučil známost této problematiky, ani možnou inspiraci tímto děním. Další ze znaleckých posudků uvádí, že útočník měl zájem o literaturu s extremistickou ideologií a že zájem o tuto ideologii je u něj patrný. O tom, že byla inklinace k extremistické ideologii zřejmě motivačním faktorem, se zmiňuje také závěrečné vyhodnocení státního zástupce. Předsudečná či extremistická povaha tohoto činu nebyla ovšem v obžalobě ani rozsudku zohledněna. První z útočnicků byl odsouzen pro zvlášť závažný zločin Obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 a odst. 2 písm. c) trestního zákoníku. Odsouzen byl k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v délce devíti let. Druhý útočník byl odsouzen pro provinění Obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 a odst. 2 písm. c) trestního zákoníku. Odsouzen byl nepodmíněně k trestu tři let a šesti měsíců. Třetí útočník byl odsouzen pro napomáhání zvlášť závažnému zločinu Obecného ohrožení podle § 272 odst. 1 a odst. 2 písm. c) trestního zákoníku, a sice k trestu odnětí svobody v trvání osmi let. Dále jsou všichni tři povinni uhradit majetkovou škodu ve výši 19 178 949 Kč.

Moravskoslezský kraj / Zlínský kraj

128. HOŘÍCÍ KŘÍŽ

Leden 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (pachatel neznámý)

Pohnutka: Neznámá

Forma incidentu: Žhářský útok

V sobotu v brzkých ranních hodinách si žena všimla, že byl před její dům umístěn dřevěný kříž o výšce 120 centimetrů. Ten neznámý pachatel zapálil. Než policie dojela na místo činu, kříž mezitím samovolně dohořel. Policie se případem zabývala pro podezření ze spáchání přečinů Porušování osobní svobody podle § 8 odst. 1 a Výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku. Jelikož pachatele neztotožnila, bylo vyšetřování odloženo. Policie v daném případě neshledala, že by byl čin pachatele předsudečně motivovaný. Na druhé straně zapalování kříže je všeobecně spojováno s krajní pravicí, konkrétně Ku Klux Klanem, který tímto aktem zastrašoval své údajné nepřátele, především černochoy. Z toho důvodu vedeme tento incident nadále v databázi, i když jako neověřený.

129. UKAZOVAL PŘIROZENÍ

Leden 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Barva pleti, národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, jiná (odhalování genitálu)

Tři pracovníci si byli koupit v obchodě Hruška svačinu a po jejím zakoupení čekali před autem. Z hospody vyšel vrávorající pán. Došel k nim a začal se jednoho z kolegů ptát, co tam dělají. Pak se do hovoru zapojil i útočník a začal mluvit německy. Po chvíli se zaměřil na jednoho z kolegů, který je podle výpovědí svědků Rom. Útočník s ním během rozhovoru hovořil německy o nacistické minulosti, zatímco ukazoval symboly na opasku a prstenu. Během útoku padaly nadávky jako: „Cikáne!“, „Co tu chceš, ty negře, ty černá hubo, ty černé bláto.“ Oběti ho nechtěly poslouchat, a nasedly proto do automobilu, avšak útočník jim začal bránit v odjezdu. Skákal po autě, opíral se o kapotu, auto obíhal, hajloval a vykřikoval další nadávky. Vše korunoval tím, že si stáhl kalhoty, vytáhl přirození a tiskl ho na boční sklo vedle řidiče. Jeden ze zúčastněných incident natáčel na mobil a přivolal policii. Jedna z přítomných žen byla podle svých vlastních slov pohoršená a utrpěla psychickou újmu.

Útočník byl okresním soudem odsouzen již pravomocným rozsudkem pro tento a jiný útok. Pachatel byl uznán vinným pro přečiny Výtržnictví podle § 358 odst. 1 a Ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku. Odsouzen byl se sbíhajícím se přečinem nebezpečného vyhrožování podle dle § 353 odst. 1 a odst. 2 písm. c) k souhrnnému trestu nepodmíněného odnětí svobody na 22 měsíců. V kvalifikaci incidentu nebyla soudem zohledněna předsudečná pohnutka.

Zlínský kraj

130. „PODPÁLIT ARABÁKY“

Březen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu II. stupně (Vrchní soud)

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Žhářský útok

Šestadvacetiletý muž byl soudem odsouzen za několik útoků na cizince, z nichž nejméně dva byly předsudečně motivované. Odsouzený nejprve položil dvacetilitrový kanystř s benzínem k prodejní rychlého občerstvení, u sebe měl kuchyňský podpalovač. Strážníkům se přiznal, že jde „podpálit Arabáky“. Státní zástupce jej za to obžaloval ze spáchání trestného činu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 trestního zákoníku. Další útok byl spáchán o tři dny později. Útočník vnikl do pokoje muže cizí státní příslušnosti a pěstmi a kovovou tyčí ho bil do hlavy a těla (tento případ popisujeme blíže v incidentu č. 131 Kamarádův soused). Poslední útok byl nejzávažnější, ale nejspíše spáchaný bez předsudečné pohnutky. Odsouzený muž zde vystupoval v roli spolupachatele, kdy spolu se svým kamarádem napadli cizince, jenž tomuto kamarádovi údajně dlužil peníze. Coby spolupachatel natáčel a povzbuzoval svého kamaráda, který poškozeného hodil do rybníka a tam ho bil a topil tak dlouho, že málem svým zraněním podlehl. Za toto své jednání byl státním zástupcem obžalován pro spáchání přečinu Podněcování k trestnému činu podle § 364 trestního zákoníku. Skutek hlavního pachatele byl kvalifikován jako trestný

Zlínský kraj

čin Vražda podle § odst. 2 a odst. 3 písm. i) a písm. j). Případ byl projednáván olomouckou pobočkou Krajského soudu v Ostravě, kde padl rozsudek nad oběma muži. Odvolací vrchní soud vynesl rozsudek týkající se posledně uvedeného případu topení v rybníce, avšak oba předsudečné činy vrátil zpět krajskému soudu k doplnění. Ten se nakonec rozhodl trestní řízení v obou věcech zastavit s odůvodněním, že trest, k němuž mohlo toto trestní stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který byl pro jiný čin obžalovanému pravomocně uložen, a to Vrchním soudem. Vrchní soud uložil útočnickovi za napomáhání zločinu Vraždy ve stádiu pokusu nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání devíti let, pro jehož výkon ho zařadil do věznice se zvýšenou ostrahou. Dále mu uložil povinnost podrobit se protialkoholní a protitoxikomanické ústavní ochranné léčbě.

131. KAMARÁDŮV SOUSED

Březen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu II. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Útočník napadl muže obývajícího pokoj v domě svého kamaráda. Bez dovolení vnikl do jeho pokoje, nadával mu a požadoval po něm, aby z domu odešel. Ještě ležícího na posteli jej opakovaně udeřil pěstí do hlavy, v důsledku čehož spadl napadený na podlahu, což však útočníka nijak od pokračování v napadání neodradilo. Napadenému se podařilo z pokoje odejít s tím, že věc oznámí na policii. Venku před domem si ovšem uvědomil, že v pokoji nechal své mobilní telefony, a tak se pro ně vrátil. Přitom se zastavil ještě v pokoji útočnickova kamaráda. Tam byl útočníkem napaden znovu. Ten se proti němu bez varování rozeběhl a kopal ho ze schodů. Pak si vzal ocelovou tyč používanou k vyhrabávání kotle a tou ho bil do různých částí těla. Napadený se pokusil uniknout, avšak byl dostižen před domem, kde jej útočník bil mimo jiné do hlavy a zad a požadoval po něm vydání klíčů od domu, protože „nebude trpět Afgánce, Turky a nějakou verbež“. Když to napadený udělal, útočník ho bít přestal. Po útoku měl napadený řadu pohmožděnin, oděrek a zlomeniny nosních kostí a žebra. Toto jednání kvalifikoval státní zástupce v obžalobě pomocí přečinů Porušování domovní svobody podle § 178 odst. 1, Krádeže podle § 205 odst. 2 a zločinu Vydírání ve stádiu poku-

su podle § 175 odst. 1, odst. 2 písm. c) a písm. f) a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku. Pro tyto a jiné skutky byl pachateli uložen nepodmíněný osmiletý trest odnětí svobody a též ochranné léčení protialkoholní a protitoxikomanické v ústavní formě. Odvolací vrchní soud nařídil řízení v případě tohoto skutku vrátit zpět k doplnění krajskému soudu a za pokus o vraždu útočnicka odsoudil k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání devíti let, což popisujeme podrobněji v rámci incidentu č. 130 „Podpálit Arabáky“. Zde je rovněž uvedeno, že krajský soud pak zastavil trestní stíhání pachatele pro výše popsané xenofobní napadení i další předsudečný trestný čin, neboť trest, k němuž by toto stíhání mohlo vést, by byl vedle již uděleného trestu bezpředmětný.

132. „GOOD NIGHT ABRAHAMIC SIDE“

Červen 2017

Stav: Oznámeno policii, odloženo (trestný čin se nestal)

Pohnutka: Náboženství (abrahámovská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník na svůj facebookový profil umístoval obsah s krajně pravicovou tematikou a přitom útočil zejména na abrahámovská náboženství, jako je judaismus, křesťanství a islám. Mimo jiné v tomto smyslu sdílel podobiznu muže kopajícího do osob se symbolem kříže, půlměsíce a šesticípé hvězdy s nápisem „Good Night Abrahamic Side“. Policie zahájila v dané věci vyšetřování, ale protože nakonec prověřováním dospěla k závěru, že se nejednalo o trestný čin, vyšetřování bylo odloženo. Původně byl výše popisovaný skutek kvalifikován jako přečin § 404 Projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka trestního zákoníku.

133. NA PLESE

Listopad 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Politické přesvědčení

Forma incidentu: Slovní útok, fyzický útok

Muž aktivní v komunální politice se stal obětí fyzického útoku. K tomu došlo ve večerních hodinách během plesu. Když se politik a jeho kamarád vzdálili z místa hlavní zábavy, přišel k nim neznámý

Zlínský kraj / mimo ČR / neznámý kraj

muž se slovy: „Vy kurvy tady budete vítat uprchlíky?“ a fyzicky ho napadl. Poškozený měl lehká zranění, zničené kalhoty, a jak napsal na svém profilu na sociální síti, také strach o sebe a svou rodinu. Poškozený o celém incidentu informoval na svém profilu na FB. Další podrobnosti útoku nejsou známy.

Mimo ČR

134. „AŤ CHCÍP..!!! A JE TO“

Červenec 2017

Stav: Postoupeno německým orgánům
činným v trestním řízení

Pohnutka: Národnost/etnicita (arabská)

Forma incidentu: Slovní útok

Na stránce WeAreHereAtHome na FB byla sdílena fotografie miminka s kurdskými a vietnamskými kořeny, které se narodilo v Česku. Fotografie byla převzata z regionálního deníku, jenž pravidelně uveřejňuje fotky novorozeňat. Pod příspěvkem s fotografií se objevovala řada předsudečných komentářů jako např.: „Tyhle netvoři, nezám, strčte si ho do prýč!!! Nejradaši do Afriky.“ „Tak kurva, už se rozmnožujou, to je v hajzlu!“ Nebo: „Okamžitě utopit!“ Matka dítěte měla v důsledku útoku strach o sebe i svou rodinu a rozhodla se proto z malého města, kde dříve bydlela, přestěhovat. Mezitím ovšem výhrůžky nahlásila na policii. Ta zahájila trestní řízení ve věci výroku: „At chcíp...!!! A je to.“ Autor výroku je podezřelý, že svým komentářem naplnil skutkovou podstatu přečinu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1, odst. 3, písm. a) trestního zákoníku. Protože podezřelý muž bydlí v Německu, odkud také pravděpodobně přidal svůj příspěvek na FB, příslušné státní zastupitelství postoupilo věc německým orgánům činným v trestním řízení.

Neznámý kraj

135. VYHROŽOVÁNÍ POZŮSTALÝM II

Červen 2017

Stav: Probíhá řízení před soudem

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování
nebo vyhrožování

Útočník se zúčastnil veřejné diskuze pod videozáznamem, jenž na svůj profil na Instagramu umístil známý kulturista a v němž schvaloval spáchání trestného činu Vraždy a vyhrožoval usmrcením Romům. Útočník ze svého profilu napsal: „Filo! Jedu stebou na ty mrdky zkurveny.“ Policie se případem zabývala. Útočník byl obžalován pro spáchání přečinu Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 352 odst. 2 a odst. 3 písm. b) trestního zákoníku. V době sestavování zprávy řízení před soudem stále probíhalo.

136. VYHROŽOVÁNÍ POZŮSTALÝM III

Červen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování
nebo vyhrožování

Útočník se zúčastnil veřejné diskuze pod videozáznamem, který na svůj profil na sociální síti Instagram umístil jistý kulturista a v němž schvaloval spáchání trestného činu Vraždy a vyhrožoval usmrcením „Cikánům“. Útočník ze svého profilu napsal: „Ja bych mu dal, no jo cigani pojebani najebal bych je do te diry od okd a zalil betonem.“ Ve věci byl vydán pravomocný trestní příkaz, jímž byl pachatel udělen peněžitý trest v celkové výměře 10 000 Kč za spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku.

137. VYHROŽOVÁNÍ POZŮSTALÝM IV

Červen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník se zúčastnil veřejné diskuze pod videozáznamem, jenž na svůj profil na sociální síti Instagram umístil jistý kulturista a v němž schvaloval spáchání trestného činu Vraždy a vyhrožoval usmrcením „Cikánům“. Útočník ze svého profilu napsal: „Vymraždíme je s filou, ne?“ Útočník byl odsouzen pravomocným trestním příkazem za spáchání přečinu Podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku, a to k peněžitému trestu ve výši 10 000 Kč.

138. VYHROŽOVÁNÍ POZŮSTALÝM V

Červen 2017

Stav: Pravomocný rozsudek soudu I. stupně

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Útočník se zúčastnil veřejné diskuze pod videozáznamem, který na svůj profil na sociální síti Instagram umístil jistý kulturista a v němž schvaloval spáchání trestného činu Vraždy a vyhrožoval usmrcením „Cikánům“. Útočník ze svého profilu napsal: „Souhlasím s tebou, vidím co ty kundy černý delaj jenom u nás v jen do nich.“ Útočník byl odsouzen pravomocným trestním příkazem za spáchání přečinu podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod podle § 356 odst. 1 a odst. 3 písm. a) trestního zákoníku. Uložen mu byl peněžitý trest ve výši 10 000 Kč.

139. OČERŇOVÁNÍ

Červenec 2017

Stav: Není známo

Pohnutka: Sexuální orientace/identita (transgender)

Forma incidentu: Slovní útok, jiná (šikana prostřednictvím institucí)

Transsexuální muž je dlouhodobě napadán a pomlouván svým známým. Útočník rozesílá dopisy s fotografiemi a lživými informacemi různým institucím i nadřízeným poškozeného a jeho okolí. V dopisech např. uvádí, že poškozený roznáší nákazu, je drogově závislý či má pornostránky, kam umísťuje fotografie nezletilých osob. Kromě toho podal útočník na poškozeného stížnosti na finanční správu a živnostenský úřad, na jejichž základě u něj provedly obě instituce kontrolu. Poškozený je přesvědčen, že chování pachatele je motivováno jeho transsexualitou, a to např. proto, že pachatel o něm šíří informace, že je „pedofil“ a „deviant“. Poškozený žije pod neustálým tlakem, má problémy se spánkem, obavy o svou práci i pověst. Poškozený podal před dvěma lety trestní oznámení pro trestný čin pomluvy, policie se jím však nezabývala. Další vývoj případu není IU znám.

140. „JÁ BYCH TO STŘÍLEL“

Srpen 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Zdravotní postižení

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Na sociální síti YouTube se pod dokumentem o lidech s postižením objevila série komentářů projevujících sympatie k nacismu a vyhrožujících dalším diskutujícím. Diskutující např. uvedl: „S prominutím ale já bych to střílel protože je to akorát trápení všechny postižený lidi bych nechal zabít protože je zbytečné tohle držet na živu a ještě za ně dávat prachy to same dávat prachy za cikány a imigranty zdraví lidé mají právo mít prachy a ne postižený.“ V dalších ze svých komentářů se dotýčný vyjádřil, že „bez Hitlera by dnes na světě bylo ještě hůř“, že „Hitler byl vůdce, který nás bránil“ atp. Ostatním diskutujícím, kteří dotýčnému oponovali, bylo vyhrožováno „hrozením do jámy“ či „jebnutím ke zdi i s dalšíma čůrákama“.

neznámý kraj

141. ŠIKANA ROMSKÝCH DĚTÍ

Říjen 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Národnost/etnicita (romská)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování, fyzický útok

Dva žáci se stávají terčem šikany ze strany svých spolužáků kvůli romské národnosti. Jedna z jejich spolužaček navádí ostatní děti, aby po nich házely kameny a jinak jim ubližovaly. Rovněž měla se dvěma dospělými muži v autě tyto žáky ohrožovat najížděním autem. V důsledku útoků mají děti velký strach do školy chodit. Rodiče dětí se situaci snaží řešit s pracovníky školy i s policií, avšak bezvýsledně. Více informací k případu IU nemá.

142. „POSTŘÍLET A VRÁTIT TAM, KAM PATŘÍ“

Prosinec 2017

Stav: Neoznámeno policii

Pohnutka: Jiná (uprchlíci/migranti)

Forma incidentu: Slovní útok, zastrašování nebo vyhrožování

Média informovala o incidentu, při němž tři cizinci v nočních hodinách pobodali a pořezali dva muže. Na sociálních sítích začala kolovat informace, že se jednalo o klienty příjímáčího střediska pro žadatele o azyl nebo o azylanty. Tato informace však nebyla pravdivá. Jedna z těchto falešných zpráv obsahovala informaci, že útočníky byli azylanti původem z Libanonu a Afghánistánu a že „médiá v této věci dělají to, co jim jde nejlíp, mlčí“. Příspěvek komentoval uživatel středního věku slovy: „Postrilet a vratit tam kam patri...“ Diskutující tím zjevně vyjadřoval své předsudky vůči azylantům, kteří byli v příspěvku označováni za pachatele útoku.

Seznam použité a doporučené literatury

Christie, Nils. 1986. „The Ideal Victim.“ In: *From Crime Policy To Victim Policy*. Ed. E. A. Fattah. London: The MacMillan Press, s. 17–30.

Hall, Nathan. 2013. *Hate Crime*. Second Edition. London and New York: Routledge.

In IUSTITIA. 2016. *Tváří v tvář předsudečnému násilí – příručka pro sociální pracovníky a pracovníce*. Praha: In IUSTITIA, Nomada Association for Multicultural Society Integration, Lúdia proti rasismu, Vive Žene a International Aid Network.

Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/brozury-bias/bias-cze-def-web.pdf> (bit.ly/zpn17-lit1).

In IUSTITIA. 2015. *Identifikace trestné činnosti z nenávisti: informace pro policisty a policistky*. Praha: In IUSTITIA.

In IUSTITIA. 2015. *Zpráva o násilí z nenávisti v České republice v roce 2014*. Praha: In IUSTITIA.

Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/znz2015/znn2014cz.pdf> (bit.ly/zpn17-lit2).

In IUSTITIA. 2016. *Zpráva o násilí z nenávisti v České republice v roce 2015*. Praha: In IUSTITIA.

Dostupné z: <http://www.in-ius.cz/dwn/zpravy-o-nzn/znn2015cz.pdf> (bit.ly/zpn17-lit3).

Kalibová, Klára, Walach, Václav, Divišová, Vendula a Kupka, Petr. 2017. *Životní cyklus trestného činu z nenávisti: Národní zpráva – Česká republika*. Praha: In IUSTITIA.

Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/nr-lhc/narodni-zprava-cesky.pdf> (bit.ly/zpn17-lit4).

Kalibová, Klára, Houžvová, Martina a Kaňovská, Ester. 2017. *Předsudečné trestné činy. Příručka pro soudce a státní zástupce*. Praha: In IUSTITIA.

Dostupné z: <https://www.in-ius.cz/dwn/prirucka-sz/hc-prirucka-pro-sz-a-soud-web.pdf> (bit.ly/zpn17-lit5).

Lokšová, Terezie. 2016. *(Ne)přítomní uprchlíci: mediální obraz dění v Králikách a na Moldavě*. Praha: Multikulturní centrum.

Dostupné z: https://aa.ecn.cz/img_upload/5161971da26c649ef6702ca724435813/ne-pritomni-uprchlici_1.pdf (bit.ly/zpn17-lit6).

Mareš, Miroslav. 2011. *Problematika Hate Crime. Zahraniční zkušenosti a možnost aplikace tohoto přístupu v ČR s důrazem na trestné činy z nenávisti proti cizincům*. Brno: Bez vydavatele.

Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/problematika-hate-crimes.aspx> (bit.ly/zpn17-lit7).

Milquet, Joëlle. 2019. *Strengthening Victims' Rights: From Compensation to Reparation. For a New Victims' Rights Strategy 2020-2025*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/strengthening_victims_rights_-_from_compensation_to_reparation_rev.pdf (bit.ly/zpn17-lit8).

Office for Democratic Institutions and Human Rights (ODIHR). 2009. *Preventing and Responding to Hate Crimes. A Resource Guide for NGOs in the OSCE Region*. Warsaw: the OSCE's Office for Democratic Institutions and Human Rights.

Dostupné z: <https://www.osce.org/odihhr/39821> (bit.ly/zpn17-lit9).

Štěchová, Markéta. 2004. *Interetnické konflikty (jejich příčiny a dopady z pohledu teorie a empirických sond)*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci.

Dostupné z: <http://www.ok.cz/iksp/docs/302.pdf> (bit.ly/zpn17-lit10).

Tkaczyk, Michal, Pospěch, Pavel a Macek, Jakub. 2015. *Analýza mediálního pokrytí uprchlické krize (výzkumná zpráva)*. Brno: Masarykova univerzita.

Dostupné z: <https://www.muni.cz/research/publications/1320771> (bit.ly/zpn17-lit11).

Vaňková, Markéta. 2008. „Systém brána aneb Jak přispívá policie k reprodukci sociálního vyloučení.“ In: *Romové a Cikáni – známí i neznámí. Interdisciplinární pohled*. Ed. M. Jakoubek, M. a L. Budilová. Voznice: Leda, s. 125–130.

